

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2020

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2020
NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

Obsah

Úvod generální ředitelky	7	Přehledová část	
Valdštejnové – lvi ve službách císařů	10	O Národním památkovém ústavu	92
Patrimonium pro futuro	12	Hospodaření	99
Výjimečné dny a události návštěvnické sezony	16	Finanční prostředky NPÚ alokované na záchranné archeologické výzkumy	108
Nové a nově upravené interiérové instalace	20	Projekty financované z evropských zdrojů	110
Obnovy památek	24	Obnovy památek z programu SMVS	112
Mezinárodní spolupráce	34	Dotační programy Ministerstva kultury	113
Vzdělávání a dobrovolnická činnost	36	Vědecko-výzkumná činnost	114
Publikační činnost	38	Souhrnné přehledy	123
Vědecko-výzkumná činnost	40		
Další události v roce 2019	42		
Jednotlivá pracoviště	48		
Generální ředitelství	50		
Územní odborné pracoviště v Praze	52		
Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze	54		
Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích	56		
Územní odborné pracoviště v Plzni	58		
Územní odborné pracoviště v Lokti	60		
Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem	62		
Územní odborné pracoviště v Liberci	64		
Územní odborné pracoviště v Josefově	66		
Územní odborné pracoviště v Pardubicích	68		
Územní odborné pracoviště v Telči	70		
Územní odborné pracoviště v Brně	72		
Územní odborné pracoviště v Olomouci	75		
Územní odborné pracoviště v Kroměříži	77		
Územní odborné pracoviště v Ostravě	80		
Územní památková správa v Praze	83		
Územní památková správa v Českých Budějovicích	85		
Územní památková správa na Sychrově	87		
Územní památková správa v Kroměříži	89		

Úvod generální ředitelky

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

na tomto místě Vás obvykle seznamuji s přehledem nejvýznamnějších událostí, které se v Národním památkovém ústavu odehrály za uplynulý rok. Několik posledních let se České republice ekonomicky dařilo a Národnímu památkovému ústavu taktéž. Výnosy z prodeje služeb a pronájmu každoročně stoupaly a díky tomu jsme mohli investovat více finančních prostředků do obnovy a údržby památek v naší správě a také do zkvalitňování služeb pro návštěvníky, což zas vedlo k tomu, že návštěvnost všech našich objektů každoročně stoupala a v posledních několika letech neklesla pod hranici 5 milionů návštěvníků ročně. Do tohoto několikaletého období úspěchů však zkraje loňského roku vstoupila událost, kterou asi nikdo z nás neočekával a jejíž důsledky pro všechny oblasti našeho života si asi těžko dokázal představit. V březnu roku 2020 ochromila svět globální pandemie koronaviru a s výjimkou letních měsíců do konce uplynulého roku přerušila společenský a kulturní život (nejen) v České republice. Nejen památky, ale celý rezort kultury si prošel – a stále prochází – nesmírně náročným obdobím a s dopady takřka ročního výpadku příjmů se bude vypořádávat ještě velmi dlouho poté, co bude kulturní život obnoven v původní podobě.

Milé čtenářky a čtenáři, dovoluji mi prosím, abych navzdory tradici nevěnovala následující řádky rekapitulaci úspěchů, které se NPÚ v loňském roce podařily, byť jich – zejména na poli investic – bylo nemálo. Jejich výčet naleznete na dalších stránkách této výroční zprávy. Tento prostor bych ráda využila k tomu, abych Vám dala nahlédnout za brány Národního památkového ústavu a seznámila Vás s tím, co se v loňském roce odehrávalo uvnitř NPÚ.

Rok 2020 pro NPÚ začínal velmi slibně – vybrané památky byly zpřístupněny v zimním režimu a návštěvnost v lednu a únoru byla v porovnání s předchozími roky o poznání vyšší. V březnu však začala být situace v souvislosti se šířením koronaviru kritická a my jsme museli všechny naše objekty takřka ze dne na den uzavřít. Místo příprav na novou sezonu, která bývá každoročně zahajována začátkem dubna, se tak naši zaměstnanci zapojili do celostátní vlny šití roušek – fenoménu, který ohromil a inspiroval celý svět. Správy památkových objektů se proměnily na improvizované šicí dílny a jejich pracovníci vyráběli roušky pro potřebné v regionech.

V dobu, po kterou byly památky uzavřeny pro veřejnost, jsme se ale především věnovali péči o tyto objekty. Využili jsme neočekávané příležitosti bez návštěvníckého provozu a prováděli generální úklidy – čistili jsme krovky a půdy od nánosů prachu, uklízeli sklepy a technické místnosti, věnovali zvýšenou péči o zeleň a křoviny v parcích a zahradách. V rámci úspor finančních prostředků jsme zrušili smlouvy s externisty a všechny tyto práce zajišťovali naši kmenoví zaměstnanci. Připravovali jsme také nové trasy a expozice a pokračovali v údržbových pracích a investičních akcích, které se v několika případech podařilo dokonce urychlit. Zní to možná trochu paradoxně, ale v časech, kdy byly památky pro návštěvníky uzavřeny, jsme měli víc práce než za běžného provozu.

V květnu se epidemiologická situace natolik zlepšila, že jsme koncem měsíce mohli památky opět zpřístupnit veřejnosti. S téměř dvouměsíčním zpožděním jsme tak zahájili sezonu, která se ukázala být nadmíru úspěšnou – návštěvnost v letních měsících překonala předcházející úspěšné roky, a to i přes to, že zahraničních návštěvníků výrazně ubylo. Z interního hlediska se však jednalo o sezonu velmi náročnou – památky musely být dle hygienických nařízení vybaveny dezinfekčními stojany a dalšími ochrannými prostředky, v rámci snížení rizika infekce jsme na objekty instalovali terminály pro bezkontaktní platby a spustili jsme online systém pro nákup vstupenek, provázení návštěvníků do velké míry zajišťovali stálí zaměstnanci, jelikož finanční prostředky na sezonní průvodce byly značně omezené.

V říjnu však koronavirus opět udeřil v plné síle. Už tak krátká sezona musela být předčasně ukončena a památky již své brány do konce roku neotevřely. Dopady pandemie na výnosy byly dramatické. Meziročně klesly o více

než 190 milionů korun, což je pro hospodaření NPÚ výrazně citelná ztráta. Na tomto místě se tak patří poděkovat našemu zřizovateli, Ministerstvu kultury, který z velké části tuto ztrátu pokryl a my tak nemuseli přistoupit k radikálním řešením, jako je omezení investic do údržby a obnovy či propouštění zaměstnanců.

Rok 2020 jsme ustáli také především díky návštěvníkům památek, kteří na státní hrady a zámky nezanevřeli, byť prohlídky byly vzhledem k bezpečnostním opatřením náročné. I v nejvyšších letních teplotách návštěvníci svorně nosili roušky, dodržovali všechny pokyny a byli shovívaví i k občasným frontám, které se tvořily, když byly prohlídky kapacitně omezené. Na tomto místě bych tak chtěla všem, kteří si k nám v této těžké době našli cestu, upřímně poděkovat. Každou vaši návštěvou památky se podílíte na tom, aby bylo české kulturní dědictví uchováno pro budoucnost.

Ze všeho nejvíc chci však poděkovat zaměstnancům Národního památkového ústavu. Loňský rok byl těžký a vyčerpávající pro každého z nás, a to na poli pracovním i osobním. Troufám si však říct, že jistým způsobem byl i výzvou. Ověřili jsme si v něm, že i jako státní instituce umíme být

flexibilní a na nastalé situaci umíme rychle a adekvátně reagovat. Děkuji všem svým kolegům na správách památkových objektů, územních pracovištích i generálním ředitelství za to, že se k těmto událostem postavili čelem a i ve ztížených podmínkách odvedli vynikající práci.

Ing. arch. Naďa Goryczková
generální ředitelka
Národního památkového ústavu

Valdštejnové Lvi ve službách císařů

Národní památkový ústav realizuje již deset let projekt Po stopách šlechtických rodů, jehož prostřednictvím veřejnosti představuje v širším kontextu vybrané rody, které působily na území Českého království/Rakouska-Uherska. Rok 2020 se nesl ve znamení Valdštejnů.

Valdštejnové – lvi ve službách císařů

Projekt Národního památkového ústavu pod názvem Valdštejnové – lvi ve službách císařů prezentoval v roce 2020 šlechtický rod Valdštejnů prostřednictvím nové instalace duchcovsko-litomyšské větve na zámku Duchcov.

Zavedl návštěvníky do rozšířených expozic u hrobky Albrechta z Valdštejna, valdštejnských interiérů a do divadla na zámku Mnichovo Hradiště a pomocí on-line prezentace představil duchcovskou obrazárnu z roku 1823. Uskutečnily se výstavy na půdě Senátu Parlamentu ČR a Národního památkového ústavu a série odborných přednášek o architektuře, malířství, válečném umění nebo hospodářství doby Valdštejnů. Projekt zahrnoval kulturní a hudební akce, Hradozámeckou noc s hlavním stanem na zámku Mnichovo Hradiště, prohlídky běžně nepřístupných míst, komentované procházky po valdštejnské architektuře a edukační program pro děti – to vše na více než 30 památkách v celé České republice. Projekt byl součástí dlouhodobého programu Po stopách šlechtických rodů.

Hlavním výstupem byla nová instalace v jižním křídle piana nobile na zámku Duchcov. Nový návštěvníký okruh tematicky rozšířil stávající průvodcovské trasy a představil duchcovsko-litomyšskou větev rodu. Interiéry jsou zařízeny podle inventáře z roku 1888 z doby Jiřího Viléma z Valdštejna a jeho manželky Pascaliny Metternichové.

Jedním z cílů projektu byla přesná rekonstrukce grafického kabinetu dle archivních fotografií v prostorách zámku Duchcov. Tam se podle písemných záznamů nacházel grafický kabinet v severozápadním rohu 1. patra. Ještě roku 1814 se v něm nacházelo 148 bíle záramovaných a zasklených mědirytin. V 1. polovině 19. století byl kabinet zrušen a sloučen s vedlejší místností.

Rozsáhlou duchcovskou sbírku koupil roku 1898 Arnošt Waldstein, který počátkem 20. století nechal zřídit grafický kabinet na zámku Doksy. Kabinet, deinstalovaný roku 1968, byl až do nedávné doby prezentován veřejnosti v pozměně podobě na zámku Zákupy.

Patrimonium pro futuro

2020

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro s podtitulem Společenské ocenění příkladů dobré praxe byly uděleny ve snaze zhodnotit a vyzdvihnout, co se v oblasti památkové péče podařilo v roce 2019. Odborná porota vybírala vítěze z 23 nominovaných ve čtyřech hlavních kategoriích, udělena byla také tři zvláštní ocenění generální ředitelky NPÚ, ocenění pro osobnost památkové péče i cena veřejnosti Památky děkují.

Ocenění:

Obnova památky, restaurování

Lázně Luhačovice, a. s. za obnovu lázeňské kolonády s halou Vincentka v Luhačovicích

Objev, nález roku

Archeologická organizace Archaia Brno za jedinečný archeologický nález hradby z počátku 12. století na zámku v Břeclavi

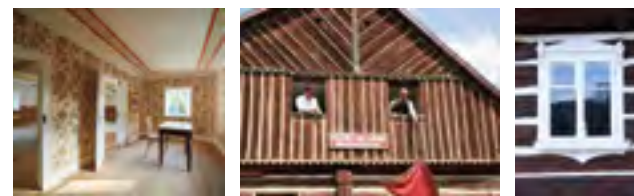
Prezentace hodnot

Tým realizátorů expozice **Od kamene k soše**
v obnoveném Městském muzeu Hořice

Záchrana památky

Jan Havelka, Petr Pivoňka, Alena Pivoňková a Spolek Dubáci za obnovu Beranova hostince v Trávníčku

Osobnost památkové péče

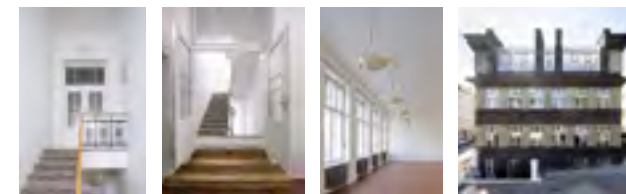
David Merta – zakladatel brněnské veřejně prospěšné společnosti Archaia za ovlivnění celé generace současníků v přístupu k památkové péči a vnímání historických objektů i za nezlomnou vůli neustat ani navzdory překážkám

Zvláštní ocenění

Generální ředitelka NPÚ Naďa Goryczková v letošním roce udělila také tři mimořádná ocenění:

Akademie výtvarných umění v Praze za komplexní a mimořádně důsledný přístup k obnově Školy architektury

Lenešický okrašlovací spolek za záchranu kostela svatého Šimona a Judy v Lenešicích a za dlouhodobou péči a kultivaci veřejného prostoru v místě svého působení

Spolek železniční historie Martinice v Krkonoších
za otevření muzea a naučné stezky Nádraží Martinice

Vítězným počinem on-line hlasování veřejnosti Památky děkují se stala obnova Beranova hostince v Trávníčku pod vedením **Jana Havelky, Petra Pivoňky, Aleny Pivoňkové a Spolku Dubáci**

Vzhledem ke koronavirové pandemii se letos nemohlo uskutečnit slavnostní předávání cen, které se mělo konat v Panteonu Národního muzea.

V roce 2020 celá řada doprovodných programů a akcí připravených Národním památkovým ústavem proběhla kvůli pandemické situaci jen omezeně. Nicméně i tento rok byl tradičním vyvrcholením sezony jubilejní, již 11. ročník Hradozámecké noci.

HRADO ZÁMECKÁ NOC

11. ročník Hradozámecké noci ve znamení Valdštejnů

Každým rokem se na závěr prázdnin otevírají v noci nejen památky ve správě Národního památkového ústavu. Tradiční celorepubliková akce je zároveň vyvrcholením návštěvníké sezony i na našich památkách a souvisí s cyklem „Po stopách šlechtických rodů“, který připomíná významné šlechtické rody a jejich odkaz.

Již 11. ročník Hradozámecké noci se konal v sobotu 29. srpna 2020 a za vlajkovou loď hlavního programu byl zvolen zámek Mnichovo Hradiště, protože je místem posledního odpočinku jednoho z největších vojevůdců v českých dějinách Albrechta z Valdštejna a je zároveň stále živou vzpomínkou na v minulosti mocný rod, kterému byl věnován loňský cyklus pod názvem: „Valdštejnové – lvi ve službách císařů“.

Na akci se pravidelně přihlašují desítky památek z celé republiky s pestrým doprovodným programem. Tradičně nejvíce návštěvníků si nenechalo ujít dění na Českém Krumlově (1 764 návštěvníků). Valtice přilákaly 1 700, Karlštejn 1 310 a Opočno 910 návštěvníků. Hlavní program v Mnichově Hradišti navštívil rekordní počet více jak 800 lidí. Celkem se do akce zapojilo 81 památek (61 ve správě NPÚ a 20 památek v jiné správě). Celková návštěvnost byla kvůli pandemii koronaviru na rozdíl od minulých ročníků nižší – 18 862 návštěvníků.

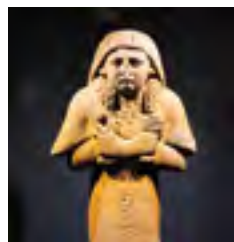

Prázdniny v Květné zahradě v Kroměříži

V Květné zahradě v Kroměříži se během července a srpna konaly programy určené pro rodiny s dětmi, pátou sezónu programů připravili lektoři Metodického centra zahradní kultury ÚOP v Kroměříži.

V rámci tří prázdninových programů – Tajemství osmistěnu, Králíkova zahradní herna, Hravá Květná zahrada – mohli děti a rodiče objevovat tajemství Rotundy, zažít originální herní odpoledne nebo zažít atmosféru kroměřížského Libosadu skrze vyprávění a hudbu.

Exponáty z Buchlova na výstavě Sluneční králové

Spolupráce s předními českými egyptology se na Buchlově datuje již od roku 2003 a pokračuje až do současnosti.

Výjimečnost buchlovských exponátů (Soška Vešebta Ptahova ve lekneže Pahemnečera a rakev ze dřeva Ficus sycomorus z přelomu pozdní a řeckořímské doby), dosvědčuje i jejich prezentace na výstavě Sluneční králové v Národním muzeu.

Na zámku v Ratibořicích připomínali 200 let od narození spisovatelky Boženy Němcové

Do plánovaných velkolepých oslav tohoto výročí, významného pro Ratibořice a Babiččino údolí, zasáhla opatření pro zvládnutí pandemie covid-19.

Většina naplánovaných akcí se tak neuskutečnila a výročí bylo připomínáno během průvodcovského výkladu, speciálními suvenýrovými předměty, koncerty a také mimořádnými prohlídkami, které byly zaměřeny na osobnost Boženy Němcové a její vztah k Ratibořicím. V červnu navštívila zámek první dáma naší republiky paní Ivana Zemanová v doprovodu ministryně financí paní Aleny Schillerové a starosty města Náchod, pana Jana Birkeho. Obě dámy se živě zajímaly právě o osobu Němcové.

Na Opočně si připomínali 200 let od založení zámeckého parku, návštěvníky čekaly netradiční prohlídky

V rámci *Víkendu otevřených zahrad* při příležitosti 200 let od založení zámeckého parku se mohli zájemci účastnit komentované prohlídky parku pod vedením RNDr. J. Martincové z Výzkumné stanice Opočno. Na arkádovém nádvoří byla dokončena rekonstrukce travnatých ploch okolo soch jelenů, urovnání terénu a výsadba 500 kusů buxusu a 8 kusů tisu do ornamentálních tvarů dle fotodokumentace z doby počátku 20. století. Vše bylo doplněno výsadbou červeně kvetoucích ledovek.

V zámeckém parku došlo k finálnímu odbahnění rybníků v údolí Zlatého potoka – srovnaly se, zpevnily a zatravnily břehy, oprávil se porušená, propadlá hráz u horního rybníka, za asistence rybářů bylo provedeno haťování, rybník byl napuštěn a byl zprovozněn vodopád. Do obou rybníků byly vysazeny ryby. Proběhlo kácení kůrovcem napadených stromů za pomoci ekologického využití koňské síly slezských noriků a byly vysazeny nové stromy.

Návštěvníci oceňovali prohlídky běžně nepřístupných prostor pod názvem Opočno opačně – účastníci byli zavedeni do zámeckých prostor starého hradu, stříbrnice, části kuchyně, přípravný jídel, francouzské knihovny a spojovací chodbou přes oratoř kostela došli do letohrádku. Na zámku se konalo také několik výstav.

Národní památkový ústav i v sezoně 2020 odměňoval věrné návštěvníky. Pátá sezona elektronické verze oblíbeného programu však byla zkrácena kvůli vládním opatřením a navíc ji provázely technické potíže. Vedení NPÚ rozhodlo o ukončení současné verze programu, včetně webových stránek, mobilní aplikace a facebookové stránky. Do konce sezony mohli návštěvníci při splnění podmínek využít 6. vstup zdarma (celkem 1 596 návštěvníků). Z nich pak bylo vylosováno šťastných 10, kterým byly předány věcné ceny, mj. dárkové předměty z projektu *Valdštejnové – lvi ve službách císařů*.

Návštěvníci hradů a zámků a dalších památek ve správě Národního památkového ústavu se každoročně mohou setkat s novými či nově upravenými prohlídkovými okruhy. Také v roce 2020 byla připravena řada novinek, jejichž výběr zde uvádíme.

Interiérová expozice **Braunových soch** na Valči se speciálním nasvícením

Osmadvacet originálních soch z dílny Matyáše Bernarda Brauna bylo od léta zpřístupněno v bývalé kovárně zámku Valeč.

Správa zámku nabídla návštěvníkům větší zážitek než kopie soch umístěných v parku. Interiérovou expozici soch oživilo speciální nasvícení, na kterém se podíleli studenti designu a umění Západočeské univerzity v Plzni. Sochy byly koncem roku 2019 převezeny zpět na Valeč z Kladubského kláštera, který byl jejich domovem po požáru zámku v roce 1976.

Valdštejnské interiéry z roku 1888 na zámku Duchcov

Nový návštěvníký okruh tematicky rozšiřuje stávající průvodcovské trasy a představuje duchcovsko-litomyšlskou větev Valdštejnů. Jeho součástí je hlavní sál předků a celkem devět místností nově zrestaurovaného jižního křídla.

Interiéry jsou zařízeny podle soupisu mobiliáře z roku 1888. Rod Valdštejnů vlastnil Duchcov takřka tři století (1642–1921) a patřil k jeho nejvýznamnějším šlechtickým majitelům. Právě Valdštejnové nejvýrazněji měnili zámek po stránce stavební, což se týká jak interiéru, tak exteriéru. V apartmá manželského páru jsou prezentovány často spletité osudy zámku i jeho obyvatel. Prostřednictvím portrétů jsou představeni příbuzní Jiřího Viléma i jeho ženy, která byla vnučkou známého kancléře Klemense Václava Metternicha.

Apartmán hraběnky Marie Terezie Černínové v Jindřichově Hradci

Na začátku prázdnin byly návštěvníkům zpřístupněny obnovené pokoje někdejšího apartmánu hraběnky Marie Terezie Černínové v Adamově stavení z 60. let 19. století, které jsou součástí první prohlídkové trasy.

Restaurovaly se nástěnné malby, brousily podlahy, místnosti se nově vybavily nábytkem a doplnily množstvím zařízení, které se dosud skrývalo v depozitářích zámku. Podle historických inventářů se podařilo vytvořit podobu soukromého apartmánu. Celková obnova prostor vyšla na 480 tis. Kč.

Knížecí byt: Apartmán Františka I. z Liechtensteinu

V červnu 2020 byl návštěvníkům otevřen nový prohlídkový okruh na zámku ve Valticích. Jde o nové unikátní prostory ve druhém patře jižního křídla.

Instalovaný je v někdejším knížecím apartmánu a připomíná zejména dlouhé období vlády knížete Jana II. a jeho bratra Františka I. z Liechtensteinu, který je posledním knížetem, jenž vládl z Valtic a také zde v roce 1938 zemřel.

Nová expozice na hradě Lipnice

Hrad Lipnice připravil pro sezónu 2020 novou expozici středověkého hradu a hradní muzeum kachlů v prvním patře Thurnovského paláce.

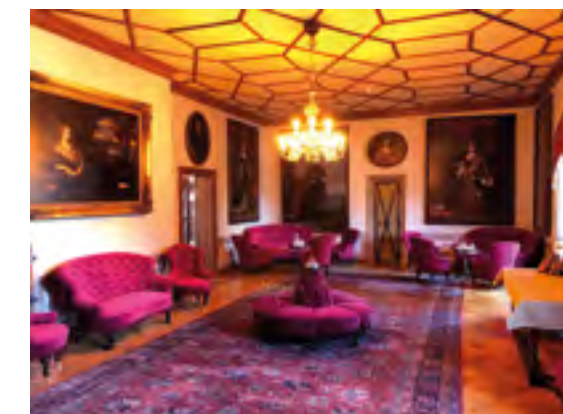

Její součástí je i sbírka replik gotických a renesančních kachlů, kterou hradu odkázal znalec historického kamnářství Zdeněk Hazlbauer. Náznaková expozice v obytných prostorách přibližuje podobu interiéru hradu ve 2. pol. 15. a v 1. pol. 16. století. Repliky středověkého nábytku naznačují funkční využívání jednotlivých místností a oživují černou kuchyň, síň se soukromou kaplí a ložnici.

Nový prohlídkový okruh na Sychrově vzdává poctu Rohanům

Při příležitosti 200 let výročí zakoupení Sychrova francouzským rodem Rohanů zde byl otevřen nový, výběrový okruh pod názvem Soukromé apartmány Arthura a Gabriely Rohanových.

Rehabilitaci interiérů 3. NP východního křídla předcházely archivní průzkumy v rohanských archívech. Práce byly zahájeny v roce 2006 a z velké části byly realizovány zaměstnanci restaurátorských dílen zámku Sychrov. Návštěvníci se tak prostřednictvím pánského hostinského apartmá, kardinálského pokoje, orientálního salonu s původními koženými tapetami z Paříže či soukromého apartmá Gabriely z Rohanu, rozené Waldestein – Wartenberg seznámí s dalšími členy tohoto ušlechtilého a celoevropsky významného rodu.

Kulturní památky z mnoha z různých období představují jedno z největších bohatství České republiky. Národní památkový ústav každý rok vykonává dohled u celé řady obnov kulturních památek či sám obnovuje památky, které mu byly svěřeny do správy. Na následujících stranách představujeme výběr z obnov památek realizovaných v roce 2020.

Invalidovna v Karlíně
/hlavní město Praha

Pražská Invalidovna, od roku 2017 zapsaná na seznamu národních kulturních památek, je součástí nejvýznamnějšího kulturního bohatství České republiky. Pro poznání hodnot spojených s objektem, které jsou dnes skryty pod povrchem, byl v květnu a červnu 2020 proveden odborem archeologie ÚOP v Praze zjišťovací archeologický výzkum.

Umístění jednotlivých sond vycházelo z připravovaného plánu obnovy a dosavadních poznatků stavebněhistorického průzkumu. Nejpodstatnější zjištění byla učiněna v pásu podél jižní strany budovy. Zachyceny zde byly základy obvodových a mezitraktových zdí nedokončené části západního křídla a dále např. konstrukce několika utilitárních přístavků. V širším území doplnila exkavační metodu i nedestruktivní geofyzikální prospekce.

Sázavský klášter

/Středočeský kraj

Roku 2020 byly prováděny práce v rámci programu IROP. Na objektu barokní fary se jednalo o opravu stropů, provedení jílové vrstvy a dřevěné podlahy.

Byly osazeny restaurované dveře, vnitřní okenní křídla a okenice. V kostele svatého Prokopa byl proveden rozvod elektroinstalací, oprava vnitřních omítek, fixace nástěnných maleb v Zimní kapli a výmalba stěn a kleneb. Restaurovány byly zdobné dřevěné doplňky vnitřní architektury, historické dveře a okna. Byla repasována dřevěná podlaha varhanní krucht, restaurována podlaha v Zimní kapli. Byla zajištěna historická cihelná podlaha v severní empoře a nově odhalena cihelná dlažba v prostoru před zimní kaplí. Střecha věže i přisazené schodišťové věžičky byly opatřeny krytinou ze štípaného šindele. Byla opravena severní zeď včetně koruny a osazena mřížová vrata do Severní zahrady.

Kostel sv. Václava a sv. Klimenta ve Staré Boleslavi

/Středočeský kraj

Obnova jednoho z nejvýznamnějších sakrálních areálů v Čechách, financovaná z IROP a soustředěná především na kostel sv. Václava, probíhá od roku 2019.

V roce 2020 se podařilo úspěšně realizovat zejména stavebně restaurátorskou obnovu exteriéru kostela se sochařskou výzdobou a jeho interiéru včetně krypty s restaurováním odkrytých částí malované výzdoby. Souběžně v ateliérech restaurátorů probíhá restaurování bohatého mobiliáře, který bude zpět osazen na jaře roku 2021. Na obnovu kostela navazovala oprava ohrazení s restaurováním vstupních portálů.

Horní zámek Vimperk

/Jihočeský kraj

Před pěti lety převzal vimperský zámecký areál do své správy NPÚ. Od té doby probíhaly intenzivní průzkumové a další přípravné práce pro jeho celkovou obnovu. V roce 2020 byla mimo jiné dokončena poslední etapa tříletého záchranného archeologického výzkumu, který odhalil část konstrukcí renesančního mostu a středověkého hradu včetně hradeb a parkánu.

V interiéru Horního zámku se z prostředků IROP podařilo restaurovat fresky čtyř evangelistů, pozdně renesanční dekorativní výmalbu a malovaný záklopový strop. Velký přínos představuje odkryv a restaurování původního členění a iluzivního mramorování fasády příčného nádvorního křídla z roku 1624. Návštěvníky tak z iluzivních oken znovu vyhlížejí malované postavy.

Věž Jakobínka v Rožmberku nad Vltavou

/Jihočeský kraj

Věž Jakobínka u hradu Rožmberk přivítala v květnu 2020 po více než sto letech návštěvníky.

Projekt celkové obnovy a restaurování středověké věže byl ukončen na konci roku 2019. Cílem byla nejen záchrana hmotné podstaty památky a experimentální ověření dobových postupů a technologií, ale také její zpřístupnění návštěvníkům. Stavební část projektu zahrnovala restaurování pláště věže a zděné helmice, která byla nově pokryta šindelem. V posledním patře věže byl vybudován dřevěný ochoz, který návštěvníkům nabízí mimořádné výhledy na hrad i vltavské údolí. V horním patře navíc vznikla expozice, jejíž součástí je i model věže se středověkým lešením a jeřábem.

Hrad v Chebu

/Karlovarský kraj

V roce 2020 pokračovala obnova někdejší chebské pevnosti, a to pozdně barokního zastřešení jihovýchodních kasemat.

Na základě původní plánové dokumentace z vídeňského vojenského archivu a výsledků archeologického výzkumu byla objektu navrácena podoba ze 70. let 18. století. Jednalo se o jednu z posledních ucelených úprav, která v zásadě zformovala stávající vzhled daného areálu. Je nutné ocenit profesionální přístup prováděcí firmy, která se musela potýkat s neochotou výrobce střešní krytiny akceptovat použití tradičních stavebních postupů. Zhotovitel přistoupil k obnově v souladu s principy státní památkové péče a přispěl tak k obnově historicky autentického výrazu této památky.

Kostel Neposkvrněného početí Panny Marie a sv. Ignáce v Klatovech

/Plzeňský kraj

V roce 2020 byla po třech letech ukončena celková obnova kostela z dotačního titulu IROP.

Zahrnovala obnovu vnějšího obvodového pláště včetně veškeré výzdoby, výplní a schodiště. V interiéru proběhlo restaurování nástropních maleb a štukatérské výzdoby, restaurování varhan, veškerých truhlářských prvků hlavního i bočního oltáře; rovněž se uskutečnila obnova podlah.

Radnice v Žatci

/Ústecký kraj

V loňském roce byla ukončena celková rekonstrukce vnějšího pláště žatecké radnice, při které byly napraveny některé nevhodné zásahy z 90. let 20. století.

Díky výměně krytiny se na střechu navrátily původní pálené tašky bobrovky, došlo také k náhradě novodobých, dožilých a technologicky problematických výplní. Vnější skla v oknech jsou imitací historického skla taženého, výrazným prvkem se staly vitráže ve výplních v přízemí s motivy odkazujícími k chmelové tradici města. Díky vápennému monochromnímu nátěru okrové barevnosti se vzhled radnice navrátil do podoby z konce 19. a počátku 20. století.

Poutní kostel Navštívení Panny Marie v Horní Polici

/Liberecký kraj

Barokní areál kostela Navštívení Panny Marie byl do své dnešní podoby vystavěn v letech 1718–1726 pražským architektem Václavem Špačkem. Celková obnova areálu je rozvržena do dvou etap.

První etapa probíhala v letech 2018–2020 a zahrnuje rekonstrukci kostela, zvonice, přilehlých prostor a obnovu věžiček na ambitech. Velká pozornost byla věnována restaurování uměleckých děl v interiéru kostela. Restaurátorským zásahem prošla štuková výzdoba, nástropní malby, hlavní oltář, dva boční oltáře a kazatelna. Obnoveny byly varhany. Do zvonice byly pořízeny repliky tří zvonů a zrestaurován byl hodinový stroj. V oratořích a na emporách v patře nad bočními loděmi byla vybudována muzejní expozice. Obnova poutního místa byla financovaná dotací IROP.

Hrad Vizmburk

/Královéhradecký kraj

Práce na obnově hradu a výstavbě trvalého zastřešení hradu probíhaly postupně v letech 2013–2020.

Byly postaveny na principu nerušené prezentace obvodových zdí jádra hradu. V roce 2020 byly obnoveny dosud neopravené části vnitřního hradu a byla také trvale zastřešena věž, navazující hradní kuchyně, východní a jižní palác s tzv. Konzolovou síní. Stavebně nejnovější byla sanace sklepů v jižní části hradu a nestabilního zdiva nad nimi, příprava korun obvodových zdí pro osazení zastřešení a konstrukce samotného zastřešení. Hradní zřícenina byla zpřístupněna veřejnosti, a to včetně možnosti navštívit sklepní prostory nebo vystoupat na vrchol torza věže.

Larischova vila v Pardubicích

/Pardubický kraj

Pietní místo spjaté s událostmi druhé světové války bylo původně podnikatelskou vilou, postavenou v roce 1884 v romantickém historizujícím stylu.

Dům se nacházel v havarijním stavu. Nový vlastník objektu, Československá obec legionářská, provádí od roku 2019 obnovu vily a přilehlého areálu. V roce 2020 byla dokončena rekonstrukce věže: střecha s ochozem byla realizována jako uměleckořemeslná replika, navrátila se břidlicová krytina, kovářsky zpracované mříže, zlacená korouhvička, restaurovány byly kamenické neogotické prvky. Opadané omítky byly obnoveny dle doporučení restaurátorského průzkumu, vnější barevný nátěr byl zvolen podle sond původní barevnosti.

Zámecký areál Slatiňany

/Pardubický kraj

Dne 25. června byl za účasti ministra kultury Lubomíra Zaorálka a generální ředitelky NPÚ Nadi Goryczkové slavnostně zakončen projekt obnovy zámeckého areálu i zámku „Slatiňany – šlechtická škola v přírodě“.

Bylo obnoveno unikátní dětské hospodářství, fasáda zámku, venkovní lodžie i vybrané interiéry zámku, bylo vybudováno návštěvnické centrum a revitalizován zámecký park. Jedná se o první dokončený projekt Integrovaného regionálního operačního programu, v němž byla obnovena památka ve správě NPÚ. Z velké části byl také k online prohlížení zpřístupněn unikátní soubor skleněných negativů koní, který byl vyčištěn, restaurován a uložen v klimatizovaném depozitáři.

Obnova Trčkova hradu a renesančního domu v Želivě

/Kraj Vysočina

V rámci projektu „Rehabilitace fasád kláštera premonstrátů v Želivě“ procházely objekty v letech 2019–2020 rozsáhlou obnovou, která jim navrátila původní podobu fasád.

Obnova spočívala v osazení nových okenních i dveřních výplní, jejichž podoba byla volena individuálně dle typu jednotlivých stavebních otvorů, analogicky dle dochovaných prvků a částečně dle nové architektonické koncepce. Havarijní konstrukce spojovacího krčku mezi renesančním domem a Trčkovým hradem byla transformována v částečně zastřešenou transparentní terasu, přičemž došlo ke konzervaci dochované severní renesanční zdi s relikty sgrafitové výzdoby.

Zámek Rájec nad Svitavou

/Jihomoravský kraj

Na zámku v Rájci nad Svitavou proběhly stavební práce na Dolním zámku a byl restaurován zdejší Vlámští kabinet zdobený výjevy z Ovidiových Metamorfóz.

Stavební akce v prostoru Dolního zámku v Rájci nad Svitavou se týkaly dvou objektů. Cílem úprav byla ochrana staveb proti zatékání. Na objektu bývalé Zeleniny, který přiléhá západním štítem k opěrné zdi zámeckého parku Horního zámku, byla nahrazena dožilá konstrukce provizorního zastřešení novou konstrukcí ze sbíjených vazníků s plechovou krytinou. Současně bylo řešeno odvodnění střechy a obnova a nátěr omítek.

Druhým objektem je kočárovna, která se nachází v Dolním zámku a sloužila jako skladiště. Její zadní stěnu tvoří opěrná zeď nízkého „bastionu“, předsazeného před opěrnou zdí zámeckého parku Horního zámku. Vlivem zanedbané údržby do objektu zatékalo a nastala devastace dřevěných konstrukcí.

V roce 2020 byla provedena řemeslná oprava krovu a stropu a také zednické opravy. Kromě stavebních akcí v Dolním zámku byl s vedením města projednáván projektový záměr zřízení přírodního amfiteátru v místě letního kina v prostoru zámecké zahrady Horního zámku. Zároveň proběhlo i restaurování Vlámštího kabinetu, který je zdoben výjevy z Ovidiových Metamorfóz. Velmi citlivý restaurátorský zákrok ctí historický vývoj předmětu a oživil určité historické postupy, např. byl k tomuto účelu sestaven a použit nástroj umožňující rekonstrukci holandské štábkové lišty.

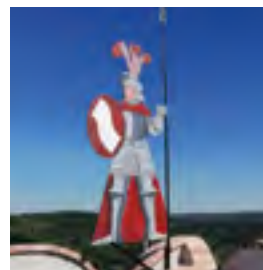
Dřevěný mostek přes řeku Svatku v Prudké u Doubravníku

/Jihomoravský kraj

Dřevěný mostek v Prudké u Doubravníku byl v havarijním stavu, po vyřešení restitučního sporu byla městysem Doubravník zahájena jeho záchrana.

Při rekonstrukci původní lávky pro pěší postavené v roce 1899 byly zachovány staticky únosné části konstrukce, které bylo možné opravit. Při výměně havarijních částí byl kladen důraz na zachování stavebně-konstrukčního řešení a na tradiční tesařské zpracování nových prvků a spojů. Ze sedlové střechy byla odstraněna nevhodná novodobá krytina a dle historických podkladů byla nahrazena dřevěným štípaným šindelem.

Obnova středověké strážní věže na zámku Vranov nad Dyjí

/Jihomoravský kraj

Hranolová strážní věž z počátku 14. století je jedním z mála dochovaných pozůstatků středověkého hradu, později velkoryse přestavěného na barokní zámeckou rezidenci. Její celková obnova zahrnuje renovaci pláště, fixaci omítkových vrstev a nutnou výměnu vnitřních dřevěných konstrukcí. Ukončena byla v srpnu 2020.

Návštěvníci, kteří do nově zpřístupněné věže vstoupí, se nejprve ocitnou v historickém vězení. Zamřížovaným otvorem v klenbě byli odsouzení v minulosti do přízemí věže po laně spuštěni. Na vrchol 24 metrů vysoké věže vede celkem 109 schodů. Nová kovová konstrukce vyhlídkové plošiny umožní rozhlédnout se nejen na komplex zámeckých budov, ale i do okolní divoké krajiny Národního parku Podyjí. Obnovy se dočkala i tři metry vysoká kovová deska na vrcholu věže v podobě zbrojnoše, osazená při romantizujících úpravách areálu po polovině 19. století.

Restaurování v kostele sv. Michala v Olomouci

/Olomoucký kraj

V letech 2017–2020 proběhlo v kostele sv. Michala rozsáhlé restaurování nástěnných maleb, štukových a truhlářských prvků všech tří kupolí.

V roce 2017 proběhly práce v západní kupoli, následně ve východní kupoli a v letech 2019–2020 byly práce završeny v centrální kupoli. Kostel byl vystavěn v roce 1707 a o dva roky později vyzdoben freskami v kupolích malířem Ferdinandem Nabothem a v pendantivech střední kupole italským malířem Innocenzem Montim. V letech 1896 až 1898 malby opravoval a přemaloval akademický malíř Josef Dragan z Vídně. Během restaurování se částečně podařilo odhalit pod přemalbami originální barokní fresky.

Klášter

na Velehradě

/Zlínský kraj

Stavební a restaurátorské práce byly zahájeny v roce 2020. Část řešených prostor je součástí bývalého klášterního komplexu a pochází z doby barokní. Obnoveny byly chodby kláštera, prostory bývalých cel a kuchyně místního gymnázia.

Zásadní změnou prošla bývalá jezuitská kaple, kde došlo k náročné restaurátorské obnově původní výmalby stěn a klenby s figurálními motivy, které byly celoplošně překryty nátěrem.

Po obnově bude kaple po mnoha letech opět sloužit svému původnímu účelu. V nově upravených sklepních prostorech došlo k významným archeologickým objevům kamenných prvků z románského období, které budou sloužit jako artefakty v rámci nové prohlídkové trasy. Objekty jsou součástí národní kulturní památky velehradské baziliky.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Opavě

/Moravskoslezský kraj

Monumentální stavba z poloviny 14. století je významným příkladem slezské cihlové gotiky s barokně upraveným interiérem. Při generální rekonstrukci významné pozdně gotické památky byl konzervován celý vnější plášť, nové vedení elektřiny umožnilo hloubkově prozkoumat dochované omítkové vrstvy a obnovit vnitřní barevnost.

Restaurovány byly všechny kamenné prvky, štukové dekorace presbytáře a dřevěné hlavice trojlodí. V bočních kaplích se na základě podrobného restaurátorského průzkumu obnovila monochromie tuftových žebor. Restaurování vnitřních i vnějších kovářských prvků umožnilo obnovu polychromie mříže hlavního vchodu.

Mezinárodní spolupráce tvoří nedílnou součást činnosti Národního památkového ústavu. Zahrnuje širokou škálu aktivit, od vědecko-výzkumných projektů či agendy související se světovým dědictvím UNESCO přes pořádání výstav, konferencí, workshopů a účast na nich po spolupráci se zahraničními institucemi. Na následujících stránkách představíme výběr aktivit v roce 2020, které se mohly realizovat navzdory pandemické situaci.

Výstava v Tokiu připomněla 100 let česko-japonských diplomatických vztahů

Sto let trvající česko-japonské diplomatické a kulturní vztahy připomněla výpravná dvojjazyčná panelová výstava spolu s publikací, které NPÚ připravil pro Zastupitelský úřad ČR v Japonsku u příležitosti tohoto výročí.

Národní památkový ústav touto aktivitou volně navázal na projekt z roku 2018 *Šlechta českých zemí v evropské diplomacii* s cílem zvýšit povědomí o kulturním dědictví České republiky v Zemi vycházejícího slunce. Výstava, kterou při vernisáži doprovodila přednáška ředitele ÚPS v Českých Budějovicích Petra Pavelce, byla v prostorách Českého centra v Tokiu k vidění od 12. do 26. 2. 2020 a následně putovala po dalších místech Japonska.

Scola Telcz

Zimní workshop se zaměřil na problematiku revitalizace budovy bývalého sociálního bydlení v telčské ulici 9. května.

Obdobně jako v předchozích třech ročnících se program skládal z přednášek odborníků, ukázek terénní práce a především ze samostatné práce týmů poskládaných ze studentů různých oborů zúčastněných univerzit. Studentské týmy se zaměřily na historický, urbanistický i společenský kontext budovy a zejména na vypracování návrhů možného využití objektu. *Scola Telcz* je multidisciplinární škola šesti vzdělávacích a výzkumných institucí zabývajících se problematikou uchování kulturního dědictví a památkovou péčí. Jejich dlouhodobá kooperace byla prohloubena podepsáním memoranda o spolupráci.

WORKCAMP PARQUET na zámku ve Vizovicích

V září 2020 proběhl na zámku ve Vizovicích mezinárodní projekt WORKCAMP PARQUET za účasti parketářských mistrů ze zahraničí.

V rámci týdenního pracovního setkání byla realizována ruční výroba parketové podlahy pro historický interiér ložnice za využití tradičních postupů a materiálů.

Národní památkový ústav se dlouhodobě věnuje široké škále vzdělávacích aktivit – ať jsou to akce pro nejmenší publikum, přednášky či kurzy pro širokou veřejnost, nebo výuka na vysokých školách. Ve stínu nezůstává ani dobrovolnická činnost, která nabízí rozmanité možnosti vyzkoušet si práci v nevšedním prostředí historických památek.

Nově zahájené kurzy

Oddělení dalšího vzdělávání uvedlo loni do života několik nových forem vzdělávacích programů v oblasti celoživotního vzdělávání, které se zaměřily na dosud neoslovené cílové skupiny z řad veřejnosti.

Byl zahájen roční kurz pro referenty památkové péče na obcích a magistrátech, který se tematicky zaměřuje na technologie pro památkovou péči a preventivní ochranu stavebních památek. O kurz, který získal akreditaci Ministerstva vnitra, je ze strany obcí živý zájem a první výsledky po ročních působení jsou velmi povzbudivé. Program by mělo v následujících letech absolvovat několik stovek účastníků, což je významný segment z celkového počtu úředníků na úseku státní památkové péče. Cílová skupina úředníků byla v historii Odboru edukace a dalšího vzdělávání oslovena vůbec poprvé, a novým způsobem tak byla naplněna role Národního památkového ústavu jako metodického garanta v oblasti státní památkové péče.

Dalším programem, který byl loni nově otevřen pro zájemce a jehož podoba se nyní ověřuje, je dvouletý kurz Akademie třetího věku, koncipovaný v návaznosti na státní strategické dokumenty týkající se podpory aktivního stáří a zapojení seniorů do komunitního života. Studiem získají senioři základní znalosti, aby mohli působit jako dobrovolníci v NPÚ, místních komunitách či neziskových organizacích na poli ochrany památek.

Workshop zaChraňte stodoly

Dva výjimečně dochované soubory podélně průjezdných stodol lemující humna v Hrubé Vrbce poskytly ve dnech 11. a 12. září prostor pro konání V. ročníku veřejného workshopu **zaChraňte stodoly** pořádaného NPÚ, ÚOP v Brně za podpory obce Hrubá Vrbka.

Kromě tradiční přípravy hliněné směsi, přípravy povrchu dvou staveb (stodoly u čp. 13 a 52) a nahazování vlastnoručně vytvořených omítek měli účastníci možnost nahlédnout do problematiky statických poruch některých poškozených staveb (stodol) pod vedením statika Jana Vinaře a podílet se na zpracování podkladů pro jejich obnovu. Děti díky pracovníkům památkového ústavu v Brně a Janě Okénkové z Ekocentra Karpaty v Nové Lhotě vytvářely hliněné obrazy s horňáckými folklórními motivy, luštily kvízy, zkoumaly místní významné stavby, naučily se rozlišovat znaky obcí z Horňácka a se zaujetím se zapojily do her s hliněnými kuličkami. Děti i dospělí společně se zkušenými hlínaři připravovali směsi z místní hlíny, čistili, drsnili, vthčili, házeli i nahazovali, zájemci vyráběli také hliněné cihly kotovice.

Letní škola památkové edukace

Ve dnech 19.–22. srpna 2020 se v klášteře Plasy uskutečnil V. ročník Letní školy památkové edukace. Vícedenní tvůrčí setkání bylo určeno učitelům a pracovníkům památkové péče.

Pro účastníky byly připraveny exkurze, přednášky a tvůrčí dílny, které se zaměřovaly na rozmanité metody interpretace kulturního dědictví. V závislosti na profesi tak mohli účastníci rozvíjet své kompetence pro školní i mimoškolní výchovu a vzdělávání. Pořadatelem a garantem setkání bylo oddělení edukace NPÚ, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Klášter Plasy.

Národní památkový ústav vydává širokou škálu publikací, mezi nimiž jsou zastoupeny odborné monografie a metodiky, katalogy k výstavám i publikace, které přibližují bohatý památkový fond širší veřejnosti. Vydává také řadu časopisů a sborníků. Přinášíme výběr pěti nejvýznamnějších knih vydaných v roce 2020. Kompletní přehled publikací vydaných v roce 2020 uvádíme na s. 124–125.

Václav Mencil
Dějiny evropské architektury II.

Dějiny evropské architektury II.

Václav Mencil

Druhý díl Mencilova rukopisu, nazvaný *Umění antického světa*, pojednává o řeckém archaickém i klasickém umění a umění helénistických synkrezí v různých částech antického světa, přibližuje umění v době římského císařství, sásánovské paláce v Persii a raně křesťanské umění. Knihu uzavírá středověké umění národů v Byzantské říši, zahrnující umění řecké ortodoxní církve, arménských synkrezí, ruské umění a umění nástupnických národů po rozpadu Západořímské říše. Kniha vychází ve spolupráci s Památkovým úřadem Slovenskej republiky.

Ve znamení Merkura. Šlechta českých zemí v evropské diplomacii

Petr Pavelec; Martin Gaží; Milena Hajná (Eds.)

Kolektivní monografie se zabývá evropskou diplomacií od středověku do druhé poloviny 20. století. Autoři, specialisté z NPÚ i akademické obce, čtenářům předkládají široké spektrum mezioborových studií, a rozkrývají tak netradiční perspektivu výzkumu evropské kulturní historie.

Architektura 60. a 70. let v České republice

Renata Vrabelová (Ed.)

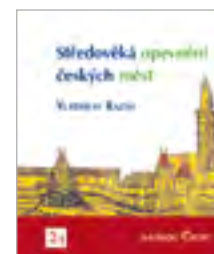
Kritický dousvazkový katalog s názvem *Architektura 60. a 70. let v České republice* jako doprovodná publikace výstavy *To nejlepší z architektury 60. a 70. let v ČR* patří k hlavním výsledkům projektu *Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR*, realizovaného Národním památkovým ústavem v rámci programu NAKI II.

Středověká opevnění českých měst. 2. díl. Čechy

Vladislav Razím

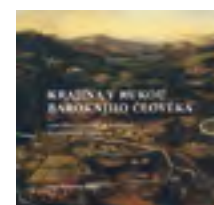
Kniha představuje dějiny, popis i nástin stavebně historického vývoje hradeb v jednotlivých městech v doprovodu s dosud často nepublikovanou obrazovou dokumentací. Katalog nabízí komplexní představu o charakteru a stavebních proměnách uvedených městských fortifikací ve středověku. Kniha se pokouší splatit dlouhodobý badatelský dluh, který byl zvláště patrný ve srovnání s bohatou historií výzkumu středověkých hradů.

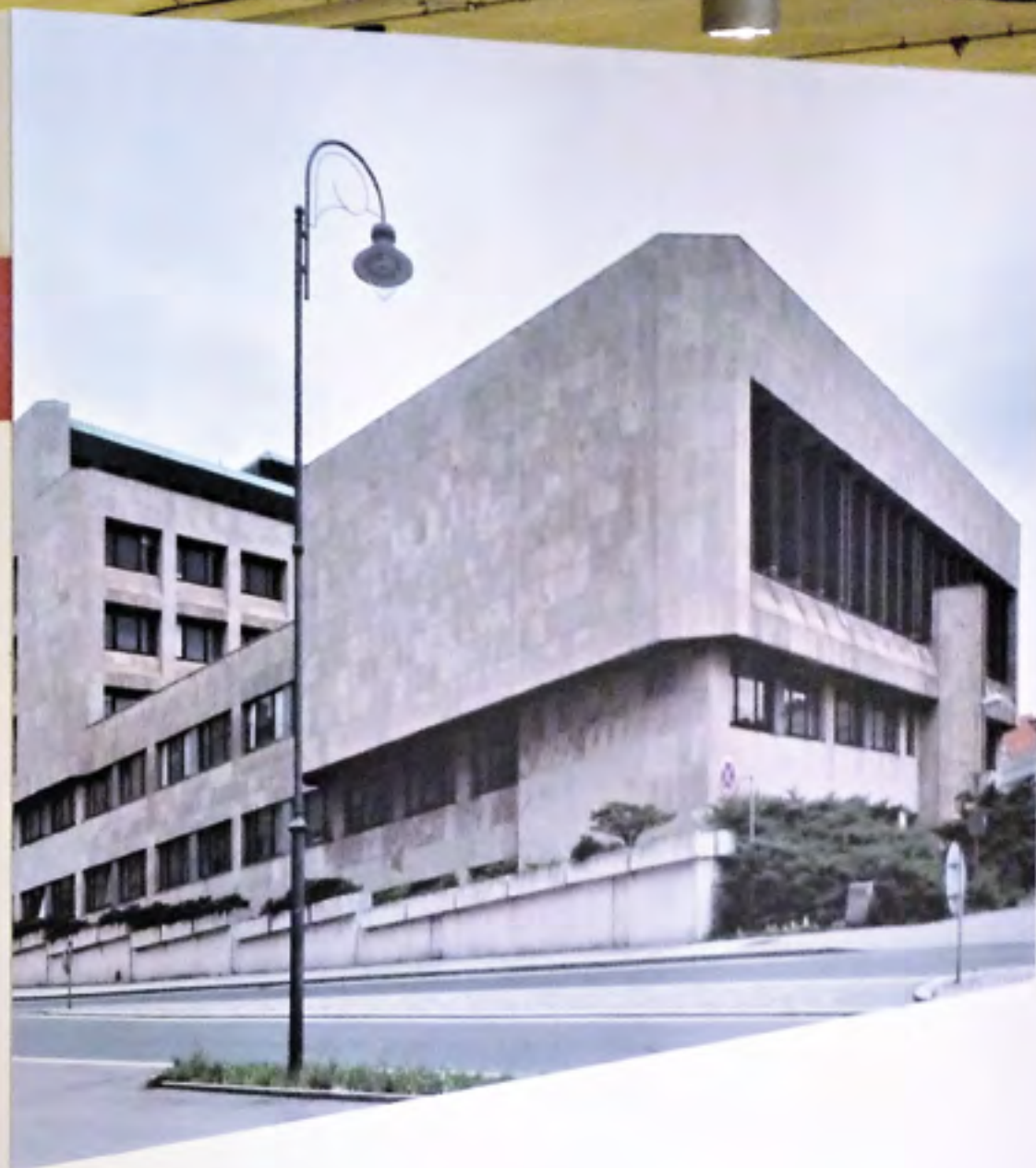
Krajina v ruce barokního člověka. Lidé a krajina 16.–18. století na východě Čech

Eva Chodějovská a kolektiv

Z cyklu deseti přednášek různých odborníků vzešla kniha zaměřená na působení těch, kteří měli potenciál a možnost krajinu kultivovat, využívat a přetvářet – majitelů panství. Vybudování velkých domén dovolilo od 2. poloviny 17. století šlechtě v Čechách a na Moravě uvažovat o svých statcích nejen z hlediska mocensko-politického a hospodářského, ale také nahlížet na ně jako na předmět péče.

Národní památkový ústav jako výzkumná organizace provádí základní a aplikovaný výzkum. Výzkum a vývoj v památkové péči pokrývají široký rozsah statutárních činností instituce, a zahrnují proto mnoho oborů a specializací. Široká odborná i laická veřejnost je s výsledky řešení výzkumných úkolů seznamována prostřednictvím odborných publikací, specializovaných map, metodik, památkových postupů, konferencí, výuky, edukativních workshopů, stálých expozic na objektech ve správě instituce, krátkodobých výstav, exkurzí, výstupů v médiích aj.

V rámci řešení institucionálních a účelových výzkumů v průběhu roku 2020 vytvořil NPÚ celkem 161 výsledků, které jsou uplatněny v Rejstříku informací o výsledcích (RIV). Do Národního úložiště šedé literatury (NUŠL) byly vloženy dvě schválené metodiky.

Výstava **To nejlepší z architektury 60. a 70. let v České republice**

Výstava s kritickým katalogem reprezentuje výjimečné stavební počiny, jejich architektonickou, typologickou a konstrukční kvalitu jako doklad tvůrčí kvality architektů a v mnoha případech nadčasovosti jimi realizovaných staveb v období 60. a 70. let 20. století.

K putovní výstavě byl týmem autorů pod vedením Renaty Vrabelové vydán i kritický katalog *Architektura 60. a 70. let 20. století v České republice*, prezentující společně výsledky pětiletého výzkumného projektu NAKI II (*Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR*). Výstava z Národní technické knihovny v Praze poputuje do Muzea architektury v polské Wroclavi, následně do Tatrské galérie Poprad a do krajských měst ČR.

Publikace **Malostranská rotunda svatého Václava v Praze**

Odborná kniha Jarmily Čihákové a Martina Müllera s příspěvky dalších odborníků představuje výsledky záchranného archeologického výzkumu torza stavby objevené v roce 2004, která byla známá jen ze středověkých legend a několika vyobrazení na starých vedutách – malostranské rotundy svatého Václava.

Kniha navazuje na přínosy interdisciplinárního projektu financovaného z EHP a Norských fondů 2009–2014 a je výsledkem výzkumné činnosti NPÚ a řešení výzkumné oblasti IP DKRVO X. (Prezentace výsledků výzkumu a vývoje NPÚ). První část knihy se věnuje torzu rotundy z poslední třetiny 11. století včetně ojediněle dochované keramické dlažby a přináší zcela nové poznatky ke stavebním a výtvarným postupům v geograficky širokém globálním kontextu. Druhá část knihy přináší údaje k poznávání dějů před vznikem rotundy a jejich širším souvislostem v době 9. až 11. století. Kniha získala Cenu Josefa Hlávky za vědeckou literaturu za rok 2020.

Publikace **Historické kulturní krajiny České republiky**

Monografie pod editorstvím Karla Kuči vznikla ve spolupráci Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i. s NPÚ, Fakultou stavební ČVUT a Zahradnickou fakultou MENDELU a aplikuje principy obsažené v metodice *Typologie historické kulturní krajiny ČR*, paralelně zpracované Markem Ehrlichem, Boženou Pacákovou, Marií Pavlátovou a dalšími řešiteli projektu NAKI *Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny ČR*.

Podstatnou část knihy tvoří katalog s bohatým obrazovým a mapovým doprovodem. Zahrnuje 120 příkladů krajin demonstrujících rozmanitost, nadregionální význam a specifické hodnoty jednotlivých typů historické kulturní krajiny.

Po celý rok probíhalo na Národním památkovém ústavu mnoho dalších rozmanitých aktivit. Výběr těch nejzajímavějších přinášíme na následujících stranách.

Rok Adolfa Loose 2020

V pondělí 13. ledna byl v Praze slavnostně vyhlášen Rok Adolfa Loose 2020 k připomínce 150. výročí narození brněnského rodáka, světového architekta a humanisty.

Společná iniciativa Národního památkového ústavu a Muzea hlavního města Prahy byla záhy podpořena více než desítkou dalších organizací a program připomínky Adolfa Loose se stal festivalem s desítkami akcí: výstavami, komentovanými procházkami, přednáškami a diskusními setkáními. NPÚ přispěl dvojicí výstav v brněnské vile Stiassni – *Adolf Loos / modely* (19. 6. až 28. 9.) a *Následovníci Adolfa Loose* (9. 10. až 31. 12.) a výstavou *Loosovy plzeňské interiéry* – z fotoarchivu plzeňského pracoviště NPÚ v mázhauzu domu U Zlatého slunce v Plzni (31. 9. až 14. 11.).

Výstava Loosovy plzeňské interiéry

Výstava, probíhající od září do prosince 2020, byla pořádána u příležitosti Roku Adolfa Loose 2020.

K příležitosti 150. výročí narození Adolfa Loose výstava prezentovala prostřednictvím jedinečné fotografické dokumentace z archivu pracoviště Loosovy plzeňské interiéry v době počátků jejich památkové ochrany a také proměny bytů v průběhu času.

Zámku Kynžvart Evropským dědictvím

Státní zámek Kynžvart je jednou z deseti památek v roce 2020, kterým Evropská komise udělila prestižní ocenění v podobě značky Evropské dědictví. Ta je každé dva roky udělována památkám, které oslavují a symbolizují evropskou historii a ideály.

Označení doplňuje další významné iniciativy, jako je Seznam světového dědictví UNESCO či evropské kulturní trasy Rady Evropy, a jeho cílem je přispět k upevnění pocitu sounáležitosti evropských občanů na základě společných hodnot, historie a kulturního dědictví. Zámek Kynžvart sloužil jako místo diplomatických setkání, kde se hledala společná řešení evropských problémů z iniciativy kancléře Metternicha, nejslavnějšího majitele kynžvartského zámku a panství.

Výstava Telč a jezuité. Řád a jeho mecenáši

Vyvrcholením pětiletého projektu Telč a jezuité, řád a jeho mecenáši byla stejnojmenná výstava, která se konala od 11. června do 13. září 2020 v Univerzitním centru Masarykovy univerzity v Telči.

Výstavu a bohatý doprovodný program zhlédlo 2668 návštěvníků. Výstavní prostory nabídly skrze 150 exponátů z 34 pamětových institucí pohled do raného novověku a představily souvislosti založení zdejšího domu třetí probace a pozdější koleje stejně jako dochovaný fond telčské knihovny a oživily příběhy významných obyvatel řeholního domu. Zaujala i část o fungování místní lékárny a duchovní apatyky. 3D vizualizace jezuitských staveb pak ukázaly jejich historické rekonstrukce z 18. století.

Zámek Jindřichův Hradec slavil 800 let

Hrad a zámek Jindřichův Hradec si v letošním roce připomínal 800 let od první písemné zmínky. Ke kulatému jubileu připravila správa zámku ve spolupráci s městem Jindřichův Hradec a jindřichohradeckou pobočkou Státního oblastního archivu v Třeboni několik zajímavých akcí.

Mimořádným počinem bylo otevření kostela sv. Jakuba s černínskou hrobkou veřejnosti. Na všech prohlídkových trasách zámku byly dočasně umístěny unikátní exponáty, které připomínaly významné členy z řad majitelů zámku. U příležitosti výročí byly obnoveny pokoje hraběnky Černínové z 60. let 19. století v Adamově stavení, které jsou součástí první prohlídkové trasy. Nechyběly ani noční prohlídky zámku nazvané Defenestrace aneb příběh Viléma Slavaty. Bonusem pro návštěvníky byla cenově zvýhodněná slosovatelná výroční vstupenka.

Ocenění Zlatý mamut

Publikace Příručka amatérského archeologa aneb Do mrtvých se nekope (druhé upravené a doplněné vydání, Praha: Libri 2019), jejímž spoluautorem je současný ředitel plzeňského územního odborného pracoviště NPÚ Petr Sokol (společně s amatérskými badateli Janem Hajšmanem, Milanem Řezáčem a Robertem Trnkou), získala Cenu Karla Absolona „Zlatý mamut“.

Cenu uděluje Ústav archeologie a muzeologie FF MU Brno, Moravské zemské muzeum a Archeologický ústav AV ČR Brno za popularizaci archeologie v kategorii Mimořádná cena.

Publikace, určená všem příznivcům archeologie, seznamuje se základní archeologickou činností i ochranou archeologického dědictví a vytváří prostor pro spolupráci amatérských zájemců s profesionálními archeology. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo 21. září 2020 v pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně.

Prohlídky v českém znakovém jazyce na zámku Hluboká

Zámek Hluboká nabízel v letošní sezóně jako jediný památkový objekt ve správě Národního památkového ústavu prohlídky v českém znakovém jazyce.

Sluchově znevýhodnění návštěvníci zamířili ve vybraných termínech na hlavní prohlídkovou trasu, kterou je v českém znakovém jazyce provedla studentka oboru Čeština v komunikaci neslyšících Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze Alexandra Homolková.

Dvě výstavy **gotického** **a raně renesančního umění** ve východních Čechách

Roku 2020 byly na území východních Čech uspořádány dvě výstavy pozdně gotického a raně renesančního umění. První výstava se uskutečnila od 7. února do 26. července 2020 v Muzeu východních Čech v Hradci Králové pod názvem Uprostřed koruny české – gotické a raně renesanční umění východních Čech 1250–1550.

V kooperaci se zahraničními institucemi byla ve čtyřech výstavních sálech představena řada archeologických nálezů, deskových obrazů, početně byla zahrnuta sochařská i umělecko-řemeslná díla, kalichy, monstrance, listiny nebo iluminované rukopisy. Ve druhé polovině roku od 2. října 2020 do 31. ledna 2021 na ni navázala výstava Víra v umění – umění ve víře. Výtvarná kultura Chrudimska ve středověku v Regionálním muzeu v Chrudimi, která se soustředila především na regionální pozdně gotické a renesanční skvosty. Na obou akcích byl prezentován velký počet exponátů z Pardubického kraje, které se podařilo restaurovat ve spolupráci s Národním památkovým ústavem v Pardubicích. Jednalo se o první takto rozsáhlou prezentaci středověkého a raně novověkého umění ve východních Čechách a významný počín, který přinesl zcela nové badatelské poznatky v této oblasti.

Národní památkový ústav tvoří téměř dvě desítky pracovišť nacházejících se na území celé republiky. V předchozí části výroční zprávy jsme čtenáře seznámili s nejzajímavějšími událostmi roku 2020, na všech pracovištích však probíhalo mnoho dalších rozmanitých aktivit – jejich výběr přinášíme na následujících stranách.

Přehled pracovišť Národního památkového ústavu

Generální ředitelství

generální ředitelka: Ing. arch. Naděžda Goryczková
Valdštejnské nám. 162/3, 118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: 257 010 111, e-mail: sekretariat@npu.cz
www.npu.cz/gnr

Územní odborné pracoviště v Praze

ředitel: PhDr. Jaroslav Podliska, Ph.D.
Na Perštýně 356/12, 110 00 Praha 1 – Staré Město
tel.: 234 653 111, e-mail: sekretariat.praha@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-praha

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

ředitel: Ing. Jan Žižka
Sabinova 373/5, 130 00 Praha 3 – Žižkov
tel.: 274 008 111, e-mail: sekretariat.sc@npu.cz
www.npu.cz/uop-sc

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

ředitel: Ing. Daniel Šnejd, DiS.
Senovážné náměstí 6, 370 21 České Budějovice
tel.: 387 312 140, e-mail: sekretariat.cb@npu.cz
www.npu.cz/uop-ceske-budejovice

Územní odborné pracoviště v Plzni

ředitel: Mgr. Petr Sokol
Prešovská 171/7, 306 37 Plzeň
tel.: 377 360 911
e-mail: sekretariat.plzen@npu.cz
www.npu.cz/uop-plzen

Územní odborné pracoviště v Lokti

ředitelka: Mgr. Romana Riegerová
Kostelní 81/25, 357 33 Loket
tel.: 352 684 796, e-mail: sekretariat.loket@npu.cz
www.npu.cz/uop-loket

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

ředitel: PhDr. Petr Hrubý
Podmokelská 1/15, 400 07 Ústí nad Labem
tel.: 472 704 800, e-mail: sekretariat.usti@npu.cz
www.npu.cz/uop-usti-nad-labem

Územní odborné pracoviště v Liberci

ředitel: Mgr. Miloš Krčmář
Jablonecká 642/23, 460 01 Liberec
tel.: 485 222 411, e-mail: sekretariat.liberec@npu.cz
www.npu.cz/uop-liberec

Územní odborné pracoviště v Josefově

ředitel: Ing. Jiří Balský
Okružní 418, 551 02 Jaroměř-Josefov
tel.: 491 509 539, e-mail: sekretariat.josefov@npu.cz
www.npu.cz/uop-josefov

Územní odborné pracoviště v Pardubicích

ředitelka: Mgr. Naděžda Pemlová
Příhrádek 5, 531 16 Pardubice
tel.: 724 021 161, e-mail: sekretariat.pardubice@npu.cz
www.npu.cz/uop-pardubice

Územní odborné pracoviště v Telči

ředitel: Mgr. Pavel Macků
Hradecká 6, 588 56 Telč
tel.: 567 213 116, e-mail: sekretariat.telc@npu.cz
www.npu.cz/uop-telc

Územní odborné pracoviště v Brně

ředitel: PhDr. Zdeněk Vácha
nám. Svobody 8, 601 54 Brno
tel.: 542 536 216, e-mail: sekretariat.brno@npu.cz
www.npu.cz/uop-brno

Metodické centrum moderní architektury v Brně

vedoucí: Ing. Petr Svoboda
Hroznová 82/14, 603 00 Brno
tel.: 724 016 567, e-mail: svoboda.petr@npu.cz

Územní odborné pracoviště v Olomouci

ředitel: Mgr. František Chupík, Ph.D.
Horní náměstí 410/25, 779 00 Olomouc
tel.: 585 204 111, e-mail: sekretariat.olomouc@npu.cz
www.npu.cz/uop-olomouc

Územní odborné pracoviště v Kroměříži

ředitelka: Ing. Nelly Komendová
Riegrovo nám. 3228/22, 767 01 Kroměříž
tel.: 776 198 363, e-mail: sekretariat.kromeriz@npu.cz
www.npu.cz/uop-kromeriz
www.facebook.com/pamatkari.kromeriz

Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži

vedoucí: Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D.
Gen. Svobody 1192/39, 767 01 Kroměříž
www.facebook.com/mczk.kromeriz

Územní odborné pracoviště v Ostravě

ředitel: Mgr. Michal Zuzula, Ph.D.
Odboje 1941/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
tel.: 595 133 903, e-mail: sekretariat.ostrava@npu.cz
www.npu.cz/uop-ostrava

Metodické centrum průmyslového dědictví v Ostravě

vedoucí: prof. PhDr. Ing. arch. Miloš Matěj, Ph.D. et Ph.D.
Odboje 1941/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

Územní památková správa v Praze

ředitel: Mgr. Dušan Michelfeit
Sabinova 373/5, 130 00 Praha 3 – Žižkov
tel.: 274 008 111, e-mail: buchtelova.barbora@npu.cz
www.npu.cz/ups-praha

Územní památková správa v Českých Budějovicích

ředitel: Mgr. Petr Pavelec, Ph.D.
nám. Přemysla Otakara II. 34, 370 21 České Budějovice
tel.: 386 356 921, e-mail: ups.budejovice.pr@npu.cz
www.npu.cz/ups-ceske-budejovice

Územní památková správa na Sychrově

ředitel: PhDr. Miloš Kadlec
Zámek Sychrov čp. 3, 463 44 Sychrov
tel.: 482 360 001, e-mail: ups.sychrov.pr@npu.cz
www.npu.cz/ups-sychrov

Územní památková správa v Kroměříži

ředitel: Ing. Petr Šubík
Sněmovní náměstí 1, 767 01 Kroměříž
tel.: 573 301 432, e-mail: ups.kromeriz.pr@npu.cz
www.npu.cz/ups-kromeriz

Generální ředitelství

Vybrané obnovy památek

Sázavský klášter

Roku 2020 byla v rámci programu IROP realizována akce s názvem Obnova poutního místa. Dotčeny byly čtyři části areálu. Více na s. 25.

Zámek Duchcov s kostelem Zvěstování Panny Marie

Barokní děkanský kostel Zvěstování Panny Marie je součástí areálu zámku Duchcov. Stavebně je v závěru napojen na jižní křídlo zámku, svým hlavním průčelím sevřeným dvěma věžemi s cibulovými báními se obrací do duchcovského náměstí. Vlastníkem kostela je Římskokatolická farnost – děkanství Duchcov, Mariánské Radčice. Roku 2020 byly během druhé etapy opravy střechy

provedeny nezbytné tesařské opravy krovu, obnovena volská oka a položena nová pálená krytina.

Zámek Kroměříž s Podzámeckou zahradou a Mlýnskou branou

Práce prováděné v rámci projektu IROP se týkaly tří lokalit.

V Podzámecké zahradě byl obnoven vodní systém. Proběhlo odbahnění, spádování a zpevnění den rybníků, koryt vodních kanálů a části Mlýnské strouhy. Do rybníků byly osazeny nové požeráky s lávkami a dřevěná mola se schůdky. V místě historicky dokumentovaných peřejí v Mlýnské strouze byla zastížena část kamenných prvků včetně torza sochy.

Obnova Mlýnské brány byla spojena s přesunutím trafostanice na místo novodobého objektu prodejny vín. V prostoru za Mlýnskou branou byla dožilá opěrná zídka nahrazena novou kamennou stěnou. Do terénu za Mlýnskou branou a Gardiskou bylo položeno drenážní a kanalizační potrubí. Na objektech Mlýnské brány a Gardisky byly odstraněny novodobé podlahy, provedena sanace spodního zdiva a instalovány inženýrské sítě.

Na zámku byly rozebrány podlahy určené k výměně a odkryta konstrukce stropu v prostoru galerie. Zajímavým zjištěním byl vstup do sklepů dvířky pod záklopem v okenní nische či vytápěcí šachta vyústěná do krbu ve Sněmovním sále. Dále byly v zámku prováděny práce související s elektroinstalací a stavební korekce deformovaných výběhů kleneb v galerijním sále.

Lékárna v Třeboni

V roce 2020 bylo téměř kompletně dokončeno restaurování sgrafitových omítek na objektu čp. 118 v Třeboni. Budova vznikla během stavebních úprav zámeckého areálu za Petra Voka z Rožmberka (1539–1611) jako

bibliotéka a sídlo rožmberského archivu. Během restaurátorského zásahu bylo na základě sond a špatného technického stavu stávajících omítek rozhodnuto, že budou novodobé světlé omítky s vyšším podílem cementu sejmuty a bude restaurována originální renesanční sgrafitová omítka pod nimi. Díky tomuto zásahu byla objektu navracena původní černo-šedá barevnost, detailnější sgrafitová výzdoba korunní římsy i charakter historického řemeslného zpracování projevující se v hlazených omítkách i v dílčích nerovnostech, které fasádám dodávají přirozený a historicky věrný vzhled.

Zámek Rájec nad Svitavou

Stavební akce v prostoru Dolního zámku v Rájci nad Svitavou se týkaly dvou objektů. Účelem úprav byla ochrana staveb proti zatékání. Více na s. 31.

Památky s mezinárodním statutem

V roce 2020 byla s významným podílem NPÚ úspěšně dokončena podrobná dokumentace k tématu **Žatec a krajina žateckého chmele** pro nominaci na zápis na Seznam světového dědictví. Dosaďovací nominace „Žatec – město chmele“ byla rozšířena o příklad mimořádně cenné kulturní krajiny s vysokou koncentrací chmelnic a do projektu se zapojil i zámek Stekník, který je v péči NPÚ a je i s dědictvím pěstování chmele spojen. Pro zajištění adekvátní péče o všechny komponenty krajiny byla v roce 2020 ve spolupráci pracovišť NPÚ navržena nová krajinná památková zóna a předána ministerstvu kultury k procesu vyhlášení. Se zapojením NPÚ byl rovněž finalizován management plán cílený na řízení a péči. Generální ředitelka NPÚ v prosinci 2020 podepsala mnohostranné Memorandum o spolupráci, jež posiluje informace obsažené v tomto řídicím dokumentu. Rozhodnutí o zapsání této památky na Seznam světového dědictví se očekává v létě 2022.

Vzdělávací akce

Interní vzdělávání zaměstnanců NPÚ

Interní vzdělávání zaměstnanců pokračovalo v tomto roce formou seminářů s účastí zahraničních odborníků a rozběhl se i první z velkých vzdělávacích kurzů, zaměřený na rozvoj měkkých dovedností. Zatímco semináře byly určeny především pro odborné pracovníky, kurz měkkých kompetencí mohl absolvovat každý ze zaměstnanců NPÚ. Pozitivní ohlas účastníků zaznamenala zejména exkurze, která proběhla v rámci semináře *Krajinářský park – ochrana a péče v pražských Havlíčkových sadech*, a výstava, která doprovázela seminář *Dokumentace a obnova vilové architektury počátku 20. století v brněnské vile Stiassni*.

Oddělení dalšího vzdělávání uvedlo loni do života několik nových forem vzdělávacích programů v oblasti celoživotního vzdělávání. Více na s. 37.

Ve dnech 19.–22. srpna 2020 se v klášteře Plasy uskutečnil V. ročník Letní školy památkové edukace. Více na s. 37.

Další aktivity

Bezpečnostní semináře

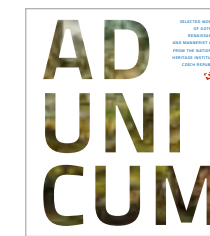
NPÚ se spolu s Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru a oddělením bezpečnostního ředitele Ministerstva kultury ČR podílel na vypracování nové Zprávy o stavu požární ochrany kulturního dědictví za období 2015–2019 pro vládu ČR. V loňském roce se měl usku-

tečnit již 6. seminář pro památkové guaranty NPÚ a příslušníky HZS v Institutu ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč. Na seminářích se účastníci vzájemně seznamují s požadavky památkové péče a požární ochrany pro zajištění požární ochrany v památkově chráněných objektech. Z důvodu epidemické situace byl seminář přesunut na podzim roku 2021.

Na konci roku 2019 vyhlásilo Ministerstvo kultury novou výzvu do dotačního programu pro ochranu měkkých cílů v oblasti kultury. NPÚ získalo čtyři projekty: Organizace a realizace cvičení k řešení mimořádné události, Zpracování analýzy rizik pro 5 památkových objektů, Nákup neinvestičních hmotných bezpečnostních prostředků a Zpracování, tisk a distribuce informačních a výukových materiálů. Na rok 2020 získalo finanční prostředky ve výši 1 652 780,81 Kč. Na jejich základě bylo možné připravit zaměstnancům správy památkových objektů na řešení různých mimořádných událostí od běžných incidentů (např. agresivní návštěvník) až po závažně násilné a teroristické útoky.

Publikační činnost

Ad Unicum. The Selected Works of Gothic, Renaissance and Manierist Art from the National Heritage Institute, Czech Republic

manýrismus ve fondech Národního památkového ústavu. Navazuje a dílem čerpá z prvních českých

Šárka Radostová
Anglická monografie je věnována uměleckým dílům od gotiky po

vydaných svazků edice Ad unicum. S dílčími korekturami tak byla převzata úvodní studie věnovaná provenienčnímu výzkumu mobiliárních fondů hradů a zámků ve správě NPÚ. Druhá část knihy představuje v osmdesáti monografických studiích vybrané malby a sochy, přičemž důraz byl kladen na výběr uměleckých děl s přesahem k zahraničnímu bádání, a představuje tak bázi pro navazující výzkum.

Příprava vápenných malt v péči o stavební památky

Dagmar Michoinová
Publikace uznávané

odbornice Dagmar Michoinové vychází již ve třetím vydání od roku 2006. Autorka obsah třetího vydání doplnila o nové poznatky, které výtěžila jak ze své dlouhodobější výzkumné činnosti, tak i z praxe.

Zprávy památkové péče

Celostátní odborný recenzovaný časopis seznamuje s novými poznatky v oboru péče o movité a nemovité kulturní dědictví. Určen je především profesionálním pracovníkům památkové péče, ale i odborníkům ze souvisejících oborů či vlastníků památek. V rámci 80. ročníku vyšla v roce 2020 čtyři čísla, z nichž dvě byla monotematicky zaměřena: 1. číslo se věnovalo vztahu památkové péče a urbanismu, dvojčíslo 3–4 shrnovalo výsledky interdisciplinárního projektu Renesanční a manýristické štukatérství v Čechách a na Moravě.

Územní odborné pracoviště v Praze

Archeologické výzkumy

Archeologové ÚOP realizovali celkem 40 archeologických akcí, z toho 22 záchranných archeologických výzkumů, převážně v prostoru pražské památkové rezervace, nejčastěji v rámci stavebních prací při rekonstrukci domů, revitalizaci inženýrských sítí a na novostavbách. K zajímavějším akcím patřily výzkumy v pražské Invalidovně (více na s. 25) a nález neznámého románského domu pod východním křídlem Klementina.

Archeologický výzkum základu Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí

Průzkum původních základů sloupu při hloubení stavební jámy a následném budování nové betonové základové desky nového sloupu proběhl v únoru 2020 a mohl se opřít o výsledky staršího zjišťovacího výzkumu. Z původní architektury základu se dochovalo pouhé torzo o velikosti 7,8 x 7,8 metru, převážně z lomové opuky se zlomky křemenců, říčních valounů a cihel nebo ze zlomků architektonických článků (v jednom případě snad náhrobní desky z červeného vápence). Vše bylo důkladně prolito vápennou maltou. Povrch základu byl v průběhu 20. století na několika místech druhotně narušen.

Dolní Chabry – oprava hřbitovní zdi u kostela Stětí sv. Jana Křtitele

Po 44 letech se ke kostelu Stětí sv. Jana Křtitele v Dolních Chabrech vrátili archeologové. V červenci

2020 byly jižně od kostela realizovány tři nevelké zjišťovací sondy. Další tři sondy byly provedeny na podzim. K nejzajímavějším nálezům patří liniový výkop, jenž snad lze interpretovat jako příkop vymezující pohřební areál, a dále jeden hrob s ostatky muže a dítěte. Jeho datování určí až plánovaná radiouhlíková analýza.

Sondáž před čp. 605 U Kamenného zvonu na Staroměstském náměstí

Záchranný archeologický výzkum na východní části plochy Staroměstského náměstí měl za cíl zdokumentovat souvrství, objekty a konstrukce odkryté během hloubení šachty pro opravu kanalizační přípojky domu

U Kamenného zvonu. Bylo odhaleno několik souvrství typických pro toto jádro staroměstského osídlení, odrážejících jeho historické proměny. Bohatý nálezný fond (zlomky keramických nádob, předměty z organických materiálů apod.) a sledované situace (několik úrovní dlažeb veřejného prostranství či relikty staršího pyrotechnologického zařízení z 12. století) slibují další nové objevy.

Výzkum v trase staroměstské hradby v ulicích Benediktská, Dlouhá, Hradební

V květnu a červenci 2020 prováděli archeologové dohled nad průběhem výkopových prací, při nichž se v Benediktské, Dlouhé a Hradební

ulici podařilo odhalit pozůstatky středověkého opevnění Starého Města. V místech předpokládaného průběhu hradební zdi v Benediktské ulici byly dokumentovány pozůstatky lineární konstrukce. V místech, kde se ulice stáčí do Rybné, by se snad mohl nacházet pozůstatek flankovací věže. Na nároží s Dlouhou ulicí, kde podle historických zobrazení stála jedna z věží staroměstského opevnění, byly odhaleny části masivního opukového zdíva středověkého stáří. Jednalo se o vrchol oblouku můstku vedoucího přes příkop opevnění. Na severní straně se podařilo zachytit fragment zábradlí.

Příkladné obnovy památek

Elektrické podniky hl. m. Prahy, čp. 1477, Bubenská, Praha – Holešovice

Stavebním úpravám prvorepublikového administrativního objektu předcházela desetiletá teoretická příprava. V letech 2018–2020 probíhala obnova hlavní části budovy. Většina obvodového pláště byla osazena replikou původního keramického obkladu, byly obnoveny výkladce s mosazným obložním v parteru a podél obvodu budovy byly vytvořeny repliky

sklobetonových tvárníc. V interiéru zůstalo zachováno základní dispoziční řešení. Restaurátorsky byla obnovena schodišťová stěna, dlažby, prvky vzduchotechniky či prosklené vitríny. Nutná kompromisní řešení umožnila naplnit soudobé provozní nároky při zachování celkového vyznění mimořádně funkcionalistické památky.

Konverze provozovny bývalého železářství „Koula a syn“, čp. 928, Dušní, Praha – Staré Město

Vzácný intaktně dochovaný interiér provozovny někdejšího železářství firmy „Koula a syn“ prošel na přelomu let 2019 a 2020 po více než 75 letech od jejího otevření celkovou obnovou. Podařilo se nalézt novou funkci obchodu odpovídající proměně doby a přitom zachovat a rehabilitovat dnes již výjimečné historické vnitřní zařízení vestavěné na míru prostoru a provozu někdejšího železářství, představující prostředí rodinné živnosti 30. let 20. století.

Šlechtova restaurace (Královská dvorana) v Královské oboře Stromovce, čp. 20, Praha – Bubeneč

Roku 2017 byla zahájena komplexní rekonstrukce areálu. Provádějící firma řešila zajištění havarijního stavu památky včetně obnovy krovů s břidlicovou krytinou. Byla provedena

obnova fasád. Výplně, podlahy či interiérové vybavení byly rekonstruovány na základě historické fotodokumentace. Restaurátorsky byla pojata obnova hlavního sálu s grotto do předpokládané barokní podoby. V sále se podařilo zachránit většinu původní plastické štukové výzdoby.

Fragmenty freskové malby zůstaly na svém místě a byly překryty novou vrstvou. Na ni pak byla na základě podrobné fotografické dokumentace malby z počátku 20. století provedena její novodobá rekonstrukce. Okolní prostory včetně arkád a vnějšího pláště dokládají neogotickou úpravu 19. století. Projekt úpravy parteru a zeleně vycházel zejména z plánové a fotografické dokumentace vegetačního detailu z přelomu 20. století.

Negrelliho viadukt, Nové Město, Karlín, Holešovice-Bubny

Po více než dvouleté náročné rekonstrukci byl 1. června 2020 obnoven železniční provoz na Negrelliho

viaduktu. Důvodem rekonstrukce byl špatný technický stav mostu z let 1846–1849, zejména pak jeho kleneb a pilířů, poškozených vlivem dlouhodobého zatékání do konstrukcí. Železniční provoz, jenž most přirozeně zatěžuje, si vynutil některá kompromisní řešení, přesto se podařilo zachovat podstatu autentické a hmotové povahy památky. Z celkem sta kleneb nakonec muselo být přezděno devatenáct, doplněny byly však pouze tři nové mostní konstrukce. Větší intervence si vyžádala potřeba rozšíření průjezdných profilů, což determinovalo prostorovou a materiálovou úpravu říms. Byla též provedena rekonstrukce původního hradla při odbočce na Hrabovku. Zdařilá technická stavba bude díky citlivé rekonstrukci nadále velmi dobře dotvářet charakter zejména pravého břehu Vltavy.

Nové kulturní památky

Na území Prahy bylo prohlášeno pět nových nemovitých kulturních památek (továrna KOH-I-NOOR čp. 626 ve Vršovicích, komín bývalé továrny bratří Perutzů v Libni, Kočvarova vila čp. 858 ve Střešovicích, Plavecký stadion Podolí čp. 43 a budova Planetária čp. 233 v Bubenci) a 9 movitých kulturních památek včetně velkého mobiliářového souboru vily dr. Karla Čapka, jehož inventář připravil odbor EDIS pražského pracoviště NPÚ.

Nález nástěnných maleb v domě U Sixtů čp. 553

Během přestavby v Sixtově domě při vyústění Celetné ulice do Staroměstského náměstí objevili koncem dubna 2020 památkáři z pražského pracoviště NPÚ při operativním průzkumu částečně dochované gotické malby pravděpodobně z přelomu 13. a 14. století. Nejzajímavější z nich je vyobrazení svatého Kryštofa nesoucího Krista, umístěné na východní sousedské zdi v prvním patře domu.

Vzdělávací a prezentační činnost

Pražské územní pracoviště NPÚ se připojilo k Archeologickému létu pořádanému ARÚ AV ČR třemi exkurzemi po lokalitě Nového hradu u Kunratic a přilehlého obléhacího tábora husitů, při nichž provázal ředitel pracoviště Jaroslav Podliska. Pracovníci odboru archeologie se podíleli na výuce na vysokých školách (např. na Ústavu pro archeologii Filozofické fakulty UK) a připravili stálovou panelovou výstavu *Co se skrývá pod podlahou? Archeologický výzkum Klementina*.

Publikační činnost

Pracoviště vydalo obsáhlou monografii *Malostranská rotunda sv. Václava v Praze*. Více na s. 41.

Staletá Praha 2020

Recenzovaný časopis *Staletá Praha* byl v červenci 2020 zařazen na seznam prestižní mezinárodní databáze SCOPUS. V rámci 36. ročníku byla vydána dvě čísla.

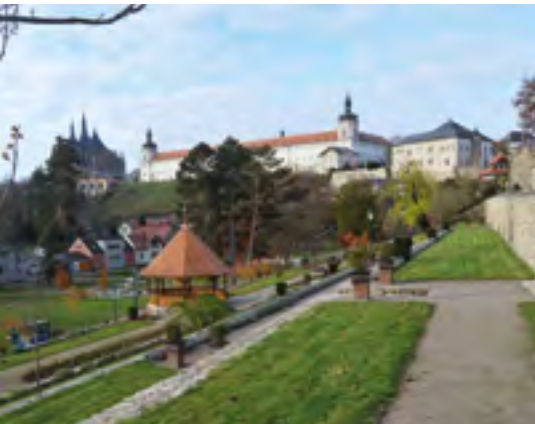

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Vybrané obnovy památek

Kutná Hora, park pod Vlašským dvorem

Původní terasové zahrady na těchto prudkých svazích, využívané kutnohorskými měšťany již od středověku, přecházely do roviny údolní nivy říčky. V 30. letech 20. století si město tyto pozemky pronajalo a pověřilo významného zahradního architekta Arnošta Černovského vypracováním projektu architektonických a zahradních úprav. Dobře uvážená koncepce parku skvěle využila unikátní pozadí, tvořené výrazným panoramatem s městskými dominantami, zejména Vlašským dvorem, kostelem sv. Jakuba a budovou děkanství. Celková obnova hlavního městského parku, vybudovaného na jižních stránkách pod historickým jádrem města do

údolí říčky Vrchlice, byla zahájena roku 2013 a dokončena v roce 2020. Do rozsáhlého areálu byly navíc zapojeny do té doby uzavřené a nevyužívané sousední terasy pod budovou děkanství, a vznikl tak celek bezesporu mimořádný nejen svým rozsahem, ale i atraktivním členěním a osobitou atmosférou. Park ve vlastnictví Města Kutná Hora se zásluhou této náročné obnovy stal opět významným rekreačním a společenským místem a je částečně bezbariérový.

Hvozdčany, tvrz

Tvrz ve Hvozdčanech v jádru ze 14. století, v roce 1542 zmiňována její přestavba a dostavba na poplužní dvůr. Od té doby bylo západní křídlo, později doplněné o spojovací severní křídlo, využíváno

k hospodářským účelům jako špýchar. Obnova tvrze probíhala v letech 2016–2020 a byla započata statickým zajištěním, pokračovala odstraněním novodobého přístavku, opravou krovu a položením nové střešní krytiny. Bylo rozhodnuto ponechat dochované otvory s gotickým ostěním a tomu přizpůsobit velikost a tvar oken. Přizemí sýpky bude využíváno obcí ke společenským a kulturním akcím, patro má být upraveno pro prezentaci historického zemědělského a lesnického nářadí. Interiér špejcharu v patře zachoval původní materiály včetně dřevěné podlahy z fošen napuštěné včelím voskem s fermeží, v interiéru byl ponechán i dřevěný násypník, což umocňuje autentičnost prostoru.

Jenštejn, hrad

Úspěšná obnova – restaurování intaktně dochované hradní věže, postavené na

sklonku 14. století, probíhala od roku 2017 do sejmutí štenýřového lešení na jaře 2020. V celém rozsahu došlo k výměně narušených maltových výplní spár. Restaurovány byly zejména významné prvky, vstupní portál nebo ostění okna kaple. Náročnou a pečlivou práci vyžadovalo rovněž zajištění zdiva přilehlé hradby a zejména torzálního zdiva nad korunní římsou. Obnovu završila důležitá oprava izolace a odvodnění nad posledním patrem.

Obnova kostela **sv. Václava a sv. Klimenta ve Staré Boleslavi** byla dokončena v roce 2020, více na str. 26.

Evidence a dokumentace památek

Nemovitě památky

V roce 2020 bylo ve Středočeském kraji nově prohlášeno za kulturní památku pět objektů:

- Gloriet ve Všenorech (okr. Praha-západ)
- Fara v Konojedech (okr. Praha-východ)
- Sýpka u zámku v Kolči (okr. Kladno)
- Sýpka v Souticích (okr. Benešov)
- Most přes Pilský potok v Dobříši (okr. Příbram)

Movité památky

Byly podány tři návrhy na prohlášení za kulturní památku. Mezi zpracovanými a postoupenými odbornými stanoviska MK ČR náležejí:

- Hlavní oltář sv. Václava z kostela sv. Václava ve Mcelích (okr. Nymburk)

- Mobilář kostela sv. Mikuláše v Hnidousích (okr. Kladno) – pseudogotická oltářní archa z roku 1879, zhotovil malíř J. V. Hellich pro hradní kapli sv. Mikuláše na Karlštejně (v r. 1913 přemístěna do novostavby hnidouského kostela), detail titulárního světce.
- Mobilář kostela sv. Jana Křtitele v Plaňanech, vč. děkanství čp. 1 a kostela sv. Jana Křtitele (okr. Kolín)

Archeologie

Archeologické oddělení pokračovalo ve své činnosti v obdobném rozsahu jako v předešlých letech. Terénní akce tvořily především záchranné archeologické výzkumy v areálech kulturních památek (ve správě NPÚ, tak i ostatních). Zásadního postu-

pu bylo dosaženo v rámci zpracování těch již proběhlých. K publikování byl připraven záchranný výzkum v Hamousové statku ve Zbečně (okr. Rakovník).

Publikační činnost

Ediční činnost je tradiční součástí středočeského pracoviště. Významným počinem jsou dvě monografie – druhý díl *Dějiny evropské architektury* od Václava Mencla (více na s. 39.) a *Středověká opevnění českých měst*, díl 2. Čechy od Vladislava Razíma (více na s. 39.). Podařilo se i přes úsporná opatření vydat v nekrácené podobě *Průzkumy památek* i *Památky středních Čech*.

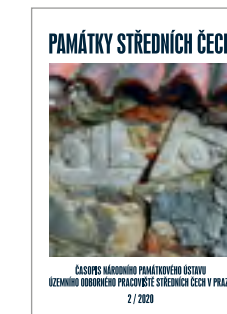
Průzkumy památek, 27. ročník, 2 čísla

Recenzované neimpaktované periodikum vychází dvakrát ročně péčí NPÚ ÚOP středních Čech od roku 1994. Za dobu své existence se stalo uznávanou platformou pro prezentaci výsledků odborné dokumentace, průzkumů a výzkumů památkového fondu České

republiky s přesahy do mezinárodních souvislostí včetně výsledků institucionálních výzkumů.

Památky středních Čech, 34. ročník, 2 čísla a příloha Ročenka 2019

Časopis je recenzovaným neimpaktovaným periodikem.

nou kronikou oboru památkové péče ve středních Čechách. V roce 2020 vyšla poprvé pouze v digitální podobě kvůli úsporným opatřením.

Pracoviště se zapojilo do Valdštejnského roku spoluprací na výstavách v Mnichově Hradišti, vydáním dvou letáků o valdštejnských hospodářských dvorech od Jana Žižky, který také připravil exkurzi a přednášku k tomuto tématu.

Časopis byl založen v roce 1985 a od roku 1993 vychází dvakrát ročně. Územím jeho zájmu jsou střední Čechy a tzv. Velká Praha. Obsahem příspěvků jsou výsledky průzkumů celého druhového spektra památek a tematicky rozsáhlá činnost v oblasti praktické památkové péče.

Každoroční přílohou časopisu je Ročenka, která od roku 1998 dokumentuje činnost středočeského pracoviště, a stala se tak nezastupitelnou

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Vybrané obnovy památek

Zámek Blatná

V letech 2012–2020 byla z prostředků PZAD hrazena obnova vnějšího pláště významné části zámku Blatná. Objekt postavený v letech 1520–1525 dle návrhu královského architekta Benedikta Rejta byl v letech 1850–1856 regotizován architektem Bernardem Grueberem. Po nepříliš zdařilé rekonstrukci v osmdesátých letech 20. století se pod vedením odborných pracovníků NPÚ podařilo ve středověkém duchu rehabilitovat jižní fasádu a ve zbývající ploše rekonstruovat neogotické členění s charakteristickým vypichovaným kvádrováním.

Horní zámek Vimperk

K archeologickému výzkumu a restaurování fasád a nástěnných maleb více na s. 26.

Kostel sv. Jakuba Většího v Prachaticích

Z IROP byla v letech 2019–2020 financována celková obnova prachatického farního kostela. Zahrnovala opravu fasád i konzervaci unikátních dvoukřídlých vstupních dveří zhotovených po roce 1495. Během obnovy interiéru, která se dotýkala i mobiliáře, se podařilo nalézt a restaurovat nejen středověké a raně renesanční nástěnné malby, ale i věrohodně rekonstruovat středověkou polychromii kamenických článků.

Dominikánský klášter v Českých Budějovicích

V letech 2019–2020 byly z prostředků IROP obnoveny fasády bývalého dominikánského kláštera v Českých Budějovicích. Na kostele byly nahrazeny nevhodné omítky z osmdesátých let 20. století a opraven byl i plášť tzv. Bílé věže. Barokní fasády konventní budovy získaly původní členění a barevnost. Nejvýraznější změnu zaznamenal prostor rajskeho dvora, kde se podařilo rekonstruovat iluzivní kvádrování operáků. Neogotické průčelí sakristie s obnoveným plastickým členěním a barevností korunuje restaurovaná socha Panny Marie.

Českokrumlovský měšťanský dům v Masné čp. 130

Před opravou domu byla průzkumem prokázána jedna z posledních zcela autenticky dochovaných konstrukcí pozdně gotického krovu v městské památkové rezervaci Český Krumlov. Záchrana historické konstrukce z roku 1485 je příkladem spojení památkově šetrných přístupů s možnostmi nového funkčního využití části kulturní památky.

Třeboňský měšťanský dům na Masarykově náměstí čp. 105

V roce 2020 byla dokončena rozsáhlá obnova a funkční proměna barokního měšťanského domu, při níž se podařilo vhodně skloubit historické hodnoty kulturní památky s nekontrastními prvky současné architektury a designu. Dům nyní slouží jako víceúčelový objekt s galerií a malou scénou pro divadelní či hudební vystoupení.

Venkovská usedlost čp. 6 v Sedlci u Českých Budějovic

V letech 2019–2020 proběhla vzorová rehabilitace menší venkovské usedlosti vycházející z dochovaných informací o její historické podobě. Financována byla z programu MK ČR *Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností*. Podařilo se staticky stabilizovat sklepní prostory a klenby, rekonstruovat výplně dveřních a okenních otvorů, opravit krov a vyměnit střešní krytinu. Konceptně nejnáročnější byla obnova starší podoby západní a východní fasády.

Relikviář sv. Inocence ve Vimperku

Mezi velkým počtem mobilií, které jsou prezentovány v rámci nově vzniklé prohlídkové trasy vimperského Horního zámku, byl restaurován i relikviář sv. Inocence pocházející z místního kostela Navštívení Panny Marie. Raně křesťanské relikvie byly v 18. století přivezeny z římských katakomb, oblečeny do bohatě zdobené sametové suknice a uloženy v dřevěném proskleném sarkofágu. Havarijní stav památky způsobilo napadení dřevomorkou, plísněmi a korozi. Úspěšné provedení restaurátorského zásahu bylo ztíženo různorodostí historických materiálů.

Vzdělávací aktivity

V omezeném režimu protiepidemických opatření pokračovala spolupráce s Jihočeskou univerzitou, kde odborní pracovníci NPÚ zajišťovali dvousemestrální výuku úvodu do památkové péče a jednosemestrální kurz architektonicko-historických průzkumů. Realizovány byly též vzdělávací programy pro žáky a studenty ZŠ a SŠ v MPR České Budějovice, MPR Český Krumlov a VPR Holašovice. Ve spolupráci s Magistrátem města České Budějovice proběhl 12. ročník vědomostní soutěže pro děti a mládež do 16 let zaměřený na čtyři živly v architektuře a umění krajského města.

V letních měsících se NPÚ zapojil do celostátního projektu Archeologické léto, který zahrnoval sérii komentovaných prohlídek na významných archeologických lokalitách. Zájemci se seznámili s aktuálními výsledky výzkumů, s archeology českobudějovického pracoviště navštívili keltské

oppidum Třísov a raně středověké hradiště Strahov u Velešina.

V rámci Dnů evropského dědictví byl v sobotu 12. září pro veřejnost připraven celodenní program nazvaný *I za Napoleona město žilo...* Návštěvníci se mohli přenést na počátek 19. století, kdy v čele Českých Budějovic stál purkmistr František Eusebius Daublebský ze Sternecku. Jeho život a dílo prezentovala panelová výstava.

Vědecko-výzkumná činnost

Výstava *Vzdělaný čtenář*

Ve dnech 8. 8. – 10. 8. 2020 proběhla v prostorách SZ Kynžvart výstava *Vzdělaný čtenář*, kterou připravil NPÚ ve spolupráci s Národním muzeem, Národní knihovnou a Vědeckou knihovnou v Olomouci v rámci projektu NAKI II *Virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních knižních celků v tuzemských i zahraničních knihovnách*. Na více než pěti desítkách exponátů z období od 16. do 20. století a doprovodných panelech byly prezentovány poznámky a komentáře, jež v knihách zanechali čtenáři. Výstavu doprovázel edukační program zaměřený na školní mládež.

Publikační činnost

K monografii *Historické kulturní krajiny České republiky* od Karla Kuči a kolektivu autorů viz více na s. 41.

Anton Erhard Martinelli (1684–1747): Vídeňský architekt ve schwarzenberských službách

Martin Šanda

Monografie věnovaná životu a dílu Antona Erharda Martinelliho se zaměřuje na jeho působení ve službách Adama Františka ze Schwarzenbergu (zejména v letech 1722–1732) v širší srovnávací perspektivě jeho prací pro jiné stavebníky i dobových architektonických trendů.

Objevujeme krajinu společně s památkáři

Anna Svobodová – Marek Ehrlich – Kateřina Kadeřábková Vitochová

Katalog výstavy zachycuje zkušenosti z prezentace historické kulturní krajiny žákům základních škol. Publikace vznikla v rámci výzkumného projektu NAKI Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny České republiky.

Vzdělaný čtenář

Richard Šípek – Petr Mašek – Pavel Hájek

Katalog výstavy se zaměřil na poznámky, vpisky a komentáře v knihách od 16. do 20. století.

Příklady zachycují širokou škálu motivací čtenářských příspěvů od vědeckých hodnocení jejich textu, přes osobní záznamy z každodennosti majitelů knih až po žertovné malůvky a ironické poznámky. Publikace vznikla v rámci výzkumného projektu NAKI II *Virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních knižních celků v tuzemských i zahraničních knihovnách*.

Památky jižních Čech

Martin Gaži (ed.)

Desáté pokračování sborníku *Památky jižních Čech* přináší rozsáhlejší studie i drobnější informativní zprávy o pestrém památkovém fondu v Jihočeském kraji. Odborné články se zabývají proměnami stavu venkovské architektury po roce 1989, českobudějovickou Zlatou stokou, drobnými barokními lázněmi Elbančice, náhrobky na židovském hřbitově v Dubu u Prachatic, stavebním vývojem poutního místa Klokoty u Tábora a nálezem ve věžní makovici poutního kostela v Kájově.

Územní odborné pracoviště v Plzni

Vybrané obnovy památek

Velká synagoga a rabínský dům v Plzni

V roce 2020 pokračovaly práce na obnově synagogy a rabínského domu v rámci projektu IROP. V interiérech synagogy se dokončují práce na závěru se svatostánkem a obnova mobiliáře. U rabínského domu pak obnova interiérů s novou instalací o židovské lázni.

Dům s bytem Oskara Semlera, Klatovská 110 v Plzni

V roce 2020 pokračovaly práce na projektu IROP Obnova Semlerovy rezidence (dle návrhu A. Loose a H. Kulky), které se již blíží k závěru. V objektu vznikne Badatelské centrum pro architekturu Plzeňského kraje a stálá expozice k plzeňským realizacím A. Loose.

Katedrála sv. Bartoloměje v Plzni

V průběhu roku 2020 se v rámci projektu IROP nazvaného Revitalizace katedrály sv. Bartoloměje v Plzni realizovala řada dílčích stavebních a restaurátorských prací (stabilizace statických poruch kleneb, obnova vnitřních povrchů včetně restaurování nástropních maleb a zdíva, obnova mobiliáře).

Další akce:

Kratochvílova cihelna v Kasejovicích

U technické památky proběhla sanace komínu pece, podpořená z Havarijního programu Ministerstva kultury.

Zámek v Horažďovicích

Při obnově věže byla restaurována nalezená nástropní malba s milostným námětem Merkura a Hersé (nominováno v kategorii Objev/nález na cenu Patrimonium pro futuro). Věž je zpřístupněna v rámci návštěvnického provozu muzea.

Klášterní konvent v Chotěšově

Dokončila se obnova a rehabilitace barokní podoby JZ křídla konventu, restaurovaly se nástěnné malby kapitulní síně, vzniklo zázemí pro konání akcí, rehabilitoval se parkový prostor u konventu, pokračovala obnova správního úřadu a zahájila se oprava ohradní zdi spodní zahrady. Konvent se stane sídlem regionálního muzea a expozice barokního sochařství.

Selský dvůr čp. 1 „U Matoušů“ v Plzni-Bolevci

V roce 2020 proběhla celková oprava obytného stavení usedlosti. Významným krokem byl návrat k původní doškové střešní krytině. Rehabilitace se dočkala také zahrada za sýpkou a plocha dvora. Otevření objektu je plánováno na 1. pololetí 2021.

Dům čp. 19 v MPZ Horažďovice, Mírové nám.

Při celkové obnově domu bylo rehabilitováno degradované průčelí domu z roku 1911.

Archeologie

Mezinárodní spolupráce archeologického oddělení

Archeologické oddělení NPÚ, ÚOP v Plzni spolupracovalo s Poznan Radiocarbon Laboratory v Polsku na datování vzorku uhlíku z archeologického výzkumu lokality Homolka (k. ú. Dolany, okr. Plzeň-sever), což umožnilo její interpretaci. Spolupráce proběhla také s britskou laboratoří Iso-Analytical Limited na izotopové analýze stravy ze vzorků vlasů nalezených v jímce prelatury bývalého kláštera v Plasích.

Výročí 100 let od prvního archeologického výzkumu v areálu bývalého kláštera Plasy

Také v roce 2020 pokračoval výzkum oddělení archeologie ÚOP v Plzni v bývalém klášteře Plasy. Shodou okolností se sondami přiblížil místům, kam svůj archeologický badatelský zájem zaměřil dr. A. Friedl již v roce 1920.

Další události

Exkurze ÚOP do kláštera Plasy

Dne 6. 8. 2020 proběhla exkurze v areálu bývalého kláštera Plasy. Prohlídka se týkala někdejší klášterní baziliky Nanebevzetí Panny Marie a probíhajícího archeologického výzkumu.

Prezentační a vzdělávací činnost

Výstava 30 let památkové péče v Plzeňském kraji (1990-2020)

Výstava pořádaná v sídle pracoviště dokumentovala srovnávací formou obnovy vybraných památek v průběhu posledních 30 let v západních Čechách a shrnovala historii ochrany památek a plzeňského pracoviště Národního památkového ústavu.

Výstava Valdštejnové a počátky archeologie na Štáhlavském panství

V rámci mediálního tématu „Valdštejnský rok“ byla v závěru roku 2020 v sídle ÚOP v Plzni instalována panelová výstava věnující se valdštejnským majitelům zámku Kozel a přilehlého panství a jejich zájmu o archeologii.

Plzeňské dvorky

Dne 19. 9. 2020 proběhl pátý ročník akce Plzeňské dvorky, která provází návštěvníky po skrytých místech Plzně. V sídle ÚOP se návštěvníci podívali i do sklepů a seznámili se s historií domu. Celková návštěvnost byla kolem 200 osob.

Památkářská dílna

Tématem letošní památkářské dílny byla problematika obnovy zámku Ronšperk v Poběžovicích, MPZ Poběžovice a kostela sv. Mikuláše v Šitboři.

Publikační činnost

Hospodářský dvůr Gigant v Záluží

Původem klášterní vrchnostenský dvůr v Záluží u Kotovic byl nově zřízen k roku 1662. Svoji stávající podobu získal v roce 1711 a výraznými přestavbami po roce 1865. Po restituci v 90. letech 20. století započala tři desetiletí trvající záchrana a obnova hospodářských budov i okolí. Snaha majitelů byla v roce 2020 dekorována cenou ministra zemědělství „Patria Nostra“. Populárně naučné leoporelo autorů Karla Fouda a Tomáše Karla.

Územní odborné pracoviště v Lokti

Vybrané obnovy památek

Hotel Central v Bečově nad Teplou

Dlouhodobě nevyužívaný objekt bývalého hotelu se vlivem zatékání ocitl v havarijním stavu. Po změně majitele v roce 2019 začaly v roce 2020 na objektu vyklízeční práce, bylo provedeno zabezpečení historických konstrukcí a zamezeno dalšímu zatékání do objektu. Dlouhodobým cílem je objekt obnovit a navrátit k jeho původnímu účelu.

Vřídelní kolonáda v Karlových Varech

V roce 2020 pokračovaly práce na odstraňování havarijního stavu konstrukcí technologického zázemí a vnějšího pláště haly Vřídelní kolonády, jež se nachází v městské památkové rezervaci Karlovy Vary. Byly odstrojeny povrchy haly (dlažby) a technologické prvky (fontána, vzduchotechnická zařízení). Cílem souběžně probíhajících projekčních prací je maximální možný návrat k původnímu vzhledu a obsahové náplni haly (např. motiv víření termy v dlažbách kolonády). Oživeno by také mělo být bezprostřední okolí kolonády (piazzetta) a uvažuje se i o zpřístupnění plochých střech.

Dům čp. 217 v Kraslicích

Dlouholetá obnova kulturní památky pokračovala v roce 2020 osazením nových i repasovaných historických oken a repasovaných vstupních dveří. Byla také položena dřevěná podlaha ve světnici. Obnova, započatá v roce 2012, zabránila totální zkáze objektu. V předešlých letech se památka již dočkala obnovy krovu a dřevěných hrázděných konstrukcí, nové střešní krytiny, výměny dožilých konstrukcí roubení, dozdění částí objektu a obnovy výplní hrázdění a fasády.

Kolový mlýn v Lázních Kynžvart

V roce 2020 byla zahájena oprava hrázděných konstrukcí historického objektu Kolového mlýna v areálu kynžvartského zámeckého parku. Dřevěné části konstrukcí byly i přes silnou vrstvu hliněné mazanice, kryjící vnitřní výplně, enormně poškozeny dřevokazným hmyzem. Z jednotlivých dřevěných prvků zbyla pouze úzká obvodová vrstva. Z tohoto důvodu musely být značně poškozené a oslabené konstrukční prvky – nosné sloupky, prahová ližina, okenní paždíky, nárožní vzpěry i dřevěné špány vnitřních výplní – nahrazeny novými prvky, zhotovenými tradičními technologickými postupy s ručním opracováním,

tesáním. Výplně jsou znovu doplňovány dřevěnými špány s aplikací hliněné mazanice, recyklované z původních výplní. V průběhu stavebních prací provedli loketští památkáři základní průzkumy a operativní dokumentaci.

Assumpta z Lokte

V roce 2020 bylo po několika letech dokončeno restaurování Assumpty z Lokte, jedinečné památky pozdně gotického sochařství v Karlovarském kraji. Restaurování prováděla Martina Saloňová, studentka Akademie výtvarných umění v Praze. Stav díla před restaurováním byl špatný, do polychromie i do kompozice byly v minulosti postupně provedeny různé zásahy, jejichž dopad nelze hodnotit jako pozitivní. Nevhodným způsobem byla usazena uražená hlava Panny Marie, další změny byly patrné také na končetinách obou figur. V inkarnátech se našlo značné množství vrstev povrchových úprav, místy až deset, na šatu Panny Marie dokonce až 13 vrstev. Některé vrstvy byly však již dříve částečně odstraněny. S ohledem na novější úpravy a doplňky a na stav jednotlivých vrstev bylo po odborných konzultacích dohodnuto, že bude prezentována vrstva č. 4, v případě šatu Panny Marie

pak vrstva č. 3 s červenou lazurou na stříbře. Byla provedena revize druhotných doplňků, přesazení nevhodně umístěné hlavy Panny Marie a na závěr také citlivá scelující retuš akvarelovými barvami.

Usedlost čp. 18 v Milíkově

V roce 2020 pokračovala dlouhodobá komplexní obnova, směřující k zřízení etnografické expozice. V této sezóně bylo opraveno obytné stavení s chlévní částí, zejména roubené a hrázděné konstrukce.

Kostel Nejsvětější Trojice ve Verušičkách

Venkovský barokní kostel prochází od roku 2015 celkovou rekonstrukcí. V roce 2020 byla díky příspěvku z Programu zachrany architektonického dědictví dokončena kompletní obnova fasády lodí kostela.

Sýpka ve Verušičkách

V roce 2020 byla díky příspěvku z Programu zachrany architektonického dědictví dokončena celková rekonstrukce sýpky v zámeckém areálu. Při poslední etapě byly zejména obnoveny fasády objektu.

Další události

Kladská novou krajinnou památkovou zónou

Novou krajinnou památkovou zónou se stalo území loveckého revíru Kladská ve Slavkovském lese. Předmětem ochrany je krajina upravovaná od 70. let 19. století jako romantický park a arboretum se souborem loveckých chat ve švýcarsko-alpském stylu a lesní hrobkou prince Otto Sigismunda Schönburg-Waldenburga. Součástí nehmotného dědictví je i lovecká tradice jednoho z největších

honebních revírů v Čechách, nepřetržitě rozvíjená již 150 let. Soubor staveb na Kladské si dosud zachoval svůj architektonický vzhled i původní urbanistickou strukturu. Nová zóna chrání také montánní krajinu v okolí s pozůstatky prospekce, exploatace a zpracovávání těžných cínových a stříbrnosných rud, objekty vodního hospodářství a krajinářsky významné prvky kulturní krajiny vzniklé pro hospodářské využití lesů a rybníků.

Prezentační činnost

Konference Počítačová podpora v archeologii

V online podobě proběhl ve dnech 4.–5. listopadu 2020 již 19. ročník mezinárodní konference Počítačová podpora v archeologii, uspořádaná katedrou archeologie Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni ve spolupráci s NPÚ, ÚOP v Lokti a Ústavem archeologické památkové péče Brno. Celkem 224 účastníků si vyslechlo 25 příspěvků zaměřených na zpracování velkých datových souborů, 3D technologie v archeologii, zpracování prostorových dat nebo dálkový průzkum Země. Součástí konference byla i exkurze na zajímavé archeologické lokality v západních Čechách formou videí.

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Výzkum a dokumentace památek

Využití bezpilotního letadla pro dokumentaci památek

NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem je od roku 2017 držitelem povolení k provozování leteckých prací v rámci NPÚ. Fotodokumentace pomocí dronu byla v roce 2020 realizována u lokalit Helfenburk, Jezeří, Kněževy, Liběšice, Lipenec, Lipno, Tuchořice, Velké Březno a Vinařice. Dron byl použit také

Využití softwaru Agisoft Metashape při dokumentaci náleзовých situací

Oddělení výzkumů, průzkumů a dokumentace ke své práci využívá software Agisoft Metashape, který z fotografických snímků vytváří trojrozměrné struktury. Tyto modely slouží jako podklad pro měřičskou dokumentaci, kvalitní fotoplány a 3D modely. V kombinaci s dronem lze navíc dokumentovat jinak velmi obtížně přístupné části staveb. Software je účinný i u špatně viditelných reliéfů, např. na náhrobcích či různých nápisových deskách, u nichž se čitelnosti dosáhne barevně zvýrazněnými výškovými rozdíly (tzv. hypsometrie).

Kostel sv. Mikuláše, průčelí věže kostela – Telce (okr. Louny)

Dokumentace kostela probíhala v rámci programu na podporu

aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI – Proměna středověkého venkovského kostela jako symbolu duchovní tradice a lokální identity. Pomocí dronu byla pořízena fotografická dokumentace západního průčelí věže kostela, která byla následně v programu Agisoft zpracována do výsledného ortofota.

Pomník padlým v 1. světové válce, celek – Dolní Podluží (okr. Děčín)

Pomník ve tvaru dělostřeleckého granátu není kulturní památkou. K jeho dokumentaci bylo přistoupeno pro případný návrh na zápis do seznamu kulturních památek. Pomocí série snímků byla v programu Agisoft vytvořena axonometrická projekce pomníku.

Programy aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI)

Dokumentace historických staveb sloužících pro zpracování chmele (2016–2020)

Hlavním cílem projektu

ukončeného v roce 2020 bylo provedení základní dokumentace historických staveb sloužících pro zpracování chmele. Tyto objekty jsou ojedinělé nejen svým jednostranným funkčním využitím, ale i architektonickým ztvárněním, konstrukčním řešením a technologickým vybavením. V rámci projektu bylo zdokumentováno přes pět a půl tisíce objektů, vytvořena veřejná mapová aplikace, metodika plošného průzkumu a závěrem také putovní výstava „Piva džbán bude dán, až bude chmel očesán“ s katalogem vybraných vesnic a obcí.

Proměna středověkého venkovského kostela jako symbolu duchovní tradice a lokální identity (2018–2022)

Hlavním cílem projektu je zkoumat, poznat a definovat faktory, které formovaly proměnu středověkého venkovského kostela v následujících staletích. Rozpoznat, jakou roli v tomto procesu sehrál vlastník, patron, duchovní správce, osobní ambice

zúčastněných aktérů, konfesní a národnostní změny, finanční situace záduší či geografická poloha. Ve snaze o komplexní obraz této problematiky byly zvoleny regiony, kde lze očekávat větší odlišnosti, tedy oblast příhraniční (okresy Děčín a Ústí nad Labem) a vnitrozemská (okresy Louny a Litoměřice).

Prezentační a vzdělávací činnost

Archeologické léto

NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem se v roce 2020 zapojil spolu s kolegy z ARÚP AV a RP AOPK Správa CHKO Slavkovský les do akce *Archeologické léto*. Během pěti sobot v červenci a v srpnu byli návštěvníci této celorepublikové akce na lokalitě Sauersack seznámeni s minulostí krušnohorského hornictví, výsledky archeologického výzkumu této lokality a s každodenností zajateckého tábora z druhé světové války. Nemalá část programu byla věnována i společným zájmům památkové péče a ochrany přírody a krajiny.

Příběhy lva a orla - pomníky Velké války a jejich symboly

V Muzeu města Ústí nad Labem proběhla přednáška Mgr. Jiřího Bureše s názvem „Příběhy lva a orla - pomníky Velké války a jejich symboly“.

Další aktivity na zámku Krásné Březno, sídle ÚOP v Ústí nad Labem

14. 11. 2019 až 30. 4. 2020 – **ANTE ET POST VELVET** – Sametová revoluce a památky v severozápadních Čechách – výstava k 30 letům památkové obnovy v Ústeckém kraji

14. 9. až 18. 9. – zpřístupnění nově instalovaných informačních panelů o majitelích zámku s dobovými fotografiemi a expozice rodové galerie posledních majitelů zámku Skrbenských z Hříště – **Dny evropského dědictví (EHD)**

17. 9. až 18. 12. – **Přemysl Otakar II. – Král, rytíř, zakladatel** - putovní výstava spolku Města Otakarova, jehož cílem je podpora historické paměti spojené s osobností českého krále Přemysla Otakara II., rodu Přemyslovců a jimi založených měst

Akce v kostele sv. Floriána, objektu ve správě ÚOP v Ústí nad Labem

12. 6. - **Noc kostelů a Muzejně galerijní noc**

Publikační činnost

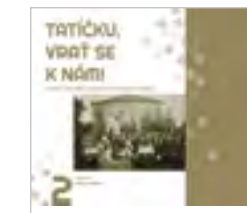
Monumentorum Custos 2019 – Časopis pro památky severozápadních Čech

Dvanácté číslo časopisu vydávaného ve spolupráci s FF UJEP Ústí nad Labem se věnovalo otázce autorství náhrobníku Václava Hasištejnského

z Lobkovic, teplickým Hadím lázním, kostelu sv. Šimona a Judy v Lipové na Šluknovsku, Reinerově fresce v zámecké zahradě v Duchcově či drobným památkám obce Mírkov a osady Blansko na Ústecku.

Tatíčku, vrať se k nám! Pomníky Velké války na Chomutovsku, Mostecku a Teplicku, 2. díl

Druhý díl ediční řady věnované pomníkům první světové války „Tatíčku, vrať se k nám!“ se

tentokrát zaměřil na okresy Chomutov, Most a Teplice. Kniha mapuje složitost politických dějin 20. století, která způsobila, že se v oblasti Podkrušnohoří řada pomníků Velké války nedochovala.

Územní odborné pracoviště v Liberci

Vybrané obnovy památek

Kaple Božího hrobu (MPZ Liberec)

Předobrazem se stal jeden z nejstarších Božích hrobů ve střední Evropě, který nechal postavit ve Zhořelci purkmistr Georg Emmerich. Liberecká realizace je nejmladším Božím hrobem u nás. Fundátorem se stal Andreas Josef Wondrak. Autorem architektonického řešení byl pak stavitel Johann Josef Kuntze. Poslední celková oprava proběhla v roce 1986. Od té doby stavba pozvolna chátrala a dospěla k havarijnímu stavu. Město Liberec si objekt pronajalo od církve na 50 let a přistoupilo k náročné obnově. Nejdříve proběhla oprava lucerny, provedená restaurátorem Radomilem Šolcem. Na tu navázaly stavební práce, kterých se zhostila místní firma Aaron House pod vedením Roberta Hese, dle projektu zpracovaného Martinem Volejníkem. Na základě požadavku odborné organizace státní památkové péče došlo také ke zpracování stratigrafického průzkumu. Ten ovlivnil rozhodnutí vrátit se k „původní“ šedomodré barevnosti z 19. století, kombinované s bílým nátěrem kamenných prvků.

Sušárna chmele v Dubé

(okr. Česká Lípa)

V roce 2020 byla z prostředků PZAD dokončena celková obnova střech všech částí objektu a fasáda včetně výplní vstupních a okenních otvorů, mříží a veškerých prvků souvisejících s technologickým zařízením. V letošní etapě byla podle dobových fotografií a detailní projektové přípravy rekonstruována víceboká střecha severní válcové věže s párníkem na vrcholu. Druhá z válcových věží měla dosud provizorní pultovou střechu. Zděná helmice zde na rozdíl od jižní válcové věže zanikla již v 1. čtvrtině 20. století a byla nahrazena rekonstruovaným typem střechy. Dubská sušárna tak nyní disponuje třemi typy sušících věží – nejstarší válcovou s helmicí (druhá polovina šedesátých let 19. století, patrně kolem roku 1868), obdobnou věží s rekonstruovaným mladším typem zastřešení a modernější hranolovou sušící věží z počátku osmdesátých let 19. století (patrně 1881).

Obnova zámku v Doksech

(okr. Česká Lípa)

V roce 2020 byla z prostředků PZAD dokončena celková obnova krovu a střešního pláště východního křídla včetně přístavby schodištvé věže. Důraz byl kladen na tradiční tesařskou obnovu krovu a použití pálených tašek bobrovek s drážkami, tak aby se vzhled střešního pláště co nejvíce přiblížil předchozímu historickému stavu. Pracím předcházela

podrobná projektová příprava a doplňující stavebně historický průzkum. Východní patrové křídlo s dvojicí rizalitů má střechu

valbového typu a hambalkový krov s ležatou stolicí. Konstrukce je datována dendrochronologicky do rozmezí let 1827–1830, archivně je výstavba doložena ve dvou etapách v letech 1830 a 1831, dochována je nerealizovaná varianta stavebních plánů od architekta Johanna Klementa Zobela.

Obnova fasády zámku ve Stráži pod Ralskem (okr. Česká Lípa)

V roce 2020 pokračovala 4. etapou celková obnova fasády spolufinancovaná z prostředků PZAD. Práce zahrnují fixace raně novověkých omítek včetně renesančních sgrafit, obnovu klasicistního členění fasády včetně pískov-

cových prvků, okenních a vstupních výplní a mříží a doplnění odvodnění průčelí. Koncept obnovy důsledně respektuje poslední vývojovou fázi průčelí z klasicistního období. Veškeré starší prvky dokládající složitý stavební vývoj od 13. do 20. století, zejména kamenické prvky a starší vrstvy omítek včetně renesančních sgrafit jsou důsledně dokumentovány, zaneseny do detailních fotoplánů průčelí a po fixaci překryty finální vrstvou omítek.

Celková obnova kotelny textilní továrny v Chrastavě (okr. Liberec)

Komplex secesní textilní továrny představuje jeden z mála architektonicky jednotně pojatých průmyslových areálů. Projekt a stavbu barevnou a aperturou pro společnost Feigl & Widrich realizovala v letech 1904–1907 firma Gustav Sachers & Anton Krapf. Areál je tvořen správní budovou, výrobními sály, elektrárnou s kotelnou a komínem, vrátnicí, bývalou úpravnou vody a skleníkem. Po roce 1990 v areálu zůstala zachována textilní výroba a po několika letech se

tu opět vyrábí, a to vzduchotechnika za použití nanotechnologií. Objekt kotelny a strojovny tvoří jednu z nejhodnotnějších, ale také nejzchátralejších částí areálu. Nebyl totiž dlouhodobě využíván. To se změnilo s novým vlastníkem, který v kotelně umístil kotle na biomasu. Kotelna tak získala nejlepší možné, tedy původní využití. Práce pro firmu VZDUCHOTECHNIK, s. r. o. Chrastava na základě projektu Ing. arch. Filipa Horatschke realizovala firma V-PRODUKT, s. r. o. Liberec.

Repase mechanických návěstidel v Martinicích v Krkonoších (okr. Semily)

Železniční stanice Martinice v Krkonoších představuje v rámci České republiky unikátní areál, ilustrující systém řízení a zabezpečení provozu na železnici během 20. století. Dochované objekty a zařízení pocházejí z let 1871–1948. Jejím nejcharakterističtější znakem jsou mechanická návěstidla. Vysokou hodnotu představuje jejich vzácná druhová pestrost; jde o vjezdová a odjezdová návěstidla v jedno-, dvoj- i trojramenném provedení, mechanické předvěsti i seřaďovací návěstidla. Provozovatel dráhy přistoupil k postupné obnově všech mechanických návěstidel. Impulsem k tomu bylo prohlášení stanice kulturní památkou v roce 2015. Dosud byla ve vzorné kvalitě repasována část seřaďovacích a odjezdových návěstidel na roztockém zhlaví. Práce pro Správu železnic, oblastní ředitelství Hradec Králové, realizovala firma Signal-Mont, s. r. o., Hradec Králové.

Publikační činnost

Jakob Schmeißner. Z mého života a tvorby

Petra Šternová
Kritické vydání vzpomínek Jakoba Schmeißnera (1874–1955) s katalogem

tuzemské i zahraniční tvorby přináší komplexní pohled na život a dílo tohoto norimberského architekta. Schmeißner-

rovy rukopisně psané vzpomínky z roku 1946 a 1948 uložené v norimberském archivu jsou čtenáři předkládány jak v českém překladu, tak i originálním německém přepisu. V Čechách byly jeho návrhy realizovány na území dnešního Libereckého kraje, a to zejména z iniciativy rodiny průmyslníků Liebiegů, především Theodora Liebiega ml. a s ním spřízněné Heleny Schmittové.

Fontes Nissae – Prameny Nisy

Odborné recenzované periodikum vychází dvakrát ročně, a to ve spolupráci Technické univerzity v Liberci, Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Liberci a dalších šesti institucí. Obsah časopisu je zaměřen na památky, historii a umění v oblasti dnešního Libereckého kraje s přesahy do částí někdejších zemí Koruny české, zejména Horní Lužice a Dolního Slezska. Obsah XXI. ročníku tvoří recenzované příspěvky (studie a materiálie), zprávy, recenze a zprávy o literatuře.

Vzdělávací aktivity

Památky kolem nás

V rámci přednáškového cyklu pořádaného ve spolupráci ÚOP v Liberci a Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci vystoupil Mgr. Jaroslav Zeman, Ph.D. s tématem **Od vize k realitě**, v rámci něž pohovořil o proměnách městského prostoru na příkladu Soukenného náměstí v Liberci.

Územní odborné pracoviště v Josefově

Vybrané obnovy památek

Obnova kostnice (márnice) v areálu kostela Nanebevzetí Panny Marie v Opočně

Bývalá kostnice, někdy také mylně popisována jako márnice, se nachází v areálu bývalého hřbitovního kostela Nanebevzetí Panny Marie vystavěného v roce 1361. Nejstarší zmínka o kostnici u kostela je z roku 1715, tehdy byla označovaná jako malý kostel. Stávající objekt bývalé kostnice byl vybudován jako novostavba na místě starší kostnice v letních měsících roku 1756, jak dokládají kostelní účty. V roce 1783 byla v jižním koutě vybavena dřevěnou oltářní menzou a rok nato podstavami se sochami a iluzivním oltářním nástavcem. Kostnice se až do poloviny 20. století zachovala v téměř nezměněné podobě s pozdně barokními fasádami pravděpodobně ve stávající bílo-šedé barevnosti a struktuře omítek.

Poslední obnovy v letech 2019–2020 předcházela velmi důkladná příprava s vymezením památkových hodnot stavby, ověřených architektonickou studií, jejíž součástí byl i restaurátorský průzkum vnitřních výmalb a stavebněhistorický průzkum.

Vlastník, město Opočno, nechalo sepnout objekt v oblasti korunní římsy a při patě zdíva pruty helikálních výztuží. Na střechu byla položena nová krytina z modřínových šindelů, strop

byl omítnut tradiční technikou na rákos. Fabion byl doplněn římsou a profilovanou štukovou lištou stropu. Cihelná podlaha, která byla na mnoha místech výrazně propadlá, byla nově položena s užitím velké části původních dlaždic. Druhotné zadržky oken byly vybourány a osazeny dřevěnými lamelovými okenicemi ve vnějším líci s fasádou. Komplexně byly obnoveny omítky fasád. Součástí obnovy interiérových omítek bylo i odhalení a restaurování iluzivního malovaného rokokového oltáře.

Oltář márnice byl vybudován přímo naproti hlavnímu vstupu, na jižní straně v nároží stěn v 80. letech 18. století. Tato netradiční pozice v rohu stěn, navíc nikoli otočena k východu, byla vybrána zřejmě kvůli centrální pozici. Průzkum odhalil, že malovaný oltář byl skryt pod souvrstvím asi čtyř nátěrů. Pod přemalbami se skrýval také otisk bohatě tvarované dřevěné menzy. Na oltářním retabulu je vymalována jen krajina, která vytvářela iluzi pozadí pro dřevěné sousoší ukřižování před ním s postranními sochami sv. Jana Evangelisty a Panny Marie. Symbolika oltáře s ukřižováním Kristem, motivem smrti a spásy, je zcela příhodná právě pro funkci kostnice či márnice.

Obnova prvorepublikového mostu v Hostinném

Architektonicky a technicky hodnotná mostní konstrukce s dvojicemi kubizujících sloupů s lucernami z roku 1926 byla v roce 2015 na návrh NPÚ, ÚOP v Josefově prohlášena za nemovitou kulturní památku. Most v Hostinném projektovala a vybuvovala firma N. Rell und Neffe v Ústí nad Labem. Použila mostní konstrukci

Emperger, systém tzv. ovinuté litiny, kombinující litinu, beton a podélnou a příčnou betonářskou výztuž. Most se těsně před prohlášením stal součástí objízdné trasy s frekventovanou nákladní dopravou. Bez důkladného průzkumu přes něj bylo položeno ocelové a velmi hlučné provizorium. Požadavek na navýšení nosnosti mostu vedl k úvahám o jeho demolici a náhradě novým utilitárním železobetonovým mostem. Diagnostický průzkum mostu ukázal, že uspokojivý stav nosné konstrukce umožňuje navýšit nosnost mostu na požadovaných 50 tun. Během roku 2020 tak byl železobetonový obloukový most v Hostinném příkladně obnoven. Projektanti z firmy MDS projekt z Vysokého Mýta Ing. Jan Bursa a Ing. Martin Roušar navrhli zesílení náběžných pilířů a provedení spřažené železobetonové desky na stávající mostovku. Nově bylo nutné také vybetonovat konzolové chodníky, na které jako finální kryt přišla žulová dlažba. Pohledové betonové konstrukce byly sanovány a opatřeny nátěrem. Hodnotné ocelové nýtované zábradlí a měděné plechové lucerny byly zrepasovány. Stavební práce provedla firma MADOS ze Žamberka, která se na

mostní konstrukce specializuje. Na repasi nýtovaného zábradlí si troufl pouze pan Ing. Bohumil Vender z Nového Knína. Dobré dílo se podařilo i díky konstruktivnímu přístupu správce mostu, Údržby silnic Královéhradeckého kraje, a.s. Městu Hostinné tak zůstává zachována jedna z jeho dominant a v našem kraji byl po Tyršově mostu v Jaroměři (2018) opraven další z pěkných prvorepublikových mostů.

Výstavy a další události

Po stopách šlechtických rodů, Valdštejnové – lvi ve službách císařů

Výstava Albrecht z Valdštejna – velký stavebník (1621–1634)

Výstava vznikla v rámci projektu *Po stopách šlechtických rodů, Valdštejnové – lvi ve službách císařů*. Putovní výstava představila na 21 panelech nejznámějšího Valdštejna jako významného stavebníka doby třicetileté války. Zaměřila se na osobu Albrechta z Valdštejna, evropské a pražské architektonické vzory, jeho stavební činnost v Praze, Jičíně a okolí, na Valdštejnovy architekty a význam Valdštejna pro dějiny české architektury. Prezentována byla na SZ Náchod (3.7. – 2.8.), na Krajském úřadu Královéhradeckého kraje (3.8. – 31.8.), SZ Opočno (1.9. – 1.11.) a v Heřmanicích, rodišti Albrechta z Valdštejna (13.9.).

Rekvie za Albrechta Václava Eusebia z Valdštejna

V Heřmanicích, kde se Albrecht z Valdštejna 24. září 1583 narodil, jsme v neděli 13. září v kostele sv. Máří Magdaleny uspořádali kulturní program zaměřený na připomenutí osoby Albrechta z Valdštejna, jeho nejbližších příbuzných, pohřbených ve zdejší kostele, a na dobrou hudbu. Program zahájila zádušní zpívaná mše, při které zazněla Missa canonica Jiřího Melcelia a další duchovní hudba 17. století, následovaná prohlídkou kostela s komentářem Jana Kočího. Po ní pokračoval hudební program souboru La Bilancetta s ukázkami evropské hudby přelomu 16. a 17. století. Během odpoledne si návštěvníci rovněž mohli prohlédnout výstavu Albrecht z Valdštejna – velký stavebník (1621–1634).

Publikační činnost

Sepulkrální památky v praxi památkové péče

Jiří Roháček, Karel Müller, Jan Chlíbec, Jiří Slavík

Cílem metodiky je poskytnout především odborným i výkonným pracovníkům památkové péče, státní a církevní správy, městských a obecních úřadů, ale i zájemcům z řad historiků, historiků umění, restaurátorů, heraldiků, epigrafiků, genealogů i širší poučené veřejnosti základní přehled o sepulkrálních památkách, jejich podobě, vývoji, metodách dokumentace a péče o ně. Metodika může sloužit i jako učebnice relevantního odborného vzdělávání všech stupňů.

Honzíkův průvodce po východních Čechách. Středověké venkovské kostelíky

Další ze série průvodců pro děti,

který představuje gotické a renesanční venkovské kostelíky na území dnešního Královéhradeckého a Pardubického kraje.

Propagační letáky Kulturní památka a Chráněné území

ÚOP v Josefově pokračoval v podpoře popularizace kulturních památek formou propagačních letáků. Tentokrát s podporou Královéhradeckého kraje vydal leták o poutním kostele na Homolí a hřbitovním kostele v Broumově, ale také o dvou vesnických chráněných územích – rezervaci v Křinčicích a zóně v Kačerově. Letáky jsou šířeny prostřednictvím informačních center. V elektronické podobě jsou k dispozici i na webových stránkách josefovského pracoviště.

Územní odborné pracoviště v Pardubicích

Vybrané obnovy památek

Obraz Nanebevzetí P. Marie z kostela sv. Vavřince ve Vysokém Mýtě

V loňském roce bylo ukončeno dvouleté restaurování obrazu Nanebevzetí P. Marie. Obraz je jedním z největších děl barokního malíře Petra Brandla a vznikl v roce 1728 pro klášterní kostel cisterciáků v Sedlci u Kutné Hory; po zrušení kláštera bylo dílo zakoupeno do Vysokého Mýta. Jednalo se o komplexní restaurování, které zahrnovalo provedení nové rentoaláže, vyčištění a konsolidaci uvolněných vrstev malby, odstranění přemaleb a druhotných tmelů. Následovalo retušování a závěrečné lakování. Obraz byl instalován zpět na hlavní oltář.

Obnova zámeckého parku ve Slatiňanech

K největším porevolučním revitalizačním památek zahradního umění v Pardubickém kraji patří anglický přírodně krajinářský park ve Slatiňanech. Více na s. 30.

Operativní průzkum a dokumentace

Stavby zámeckého zahradnictví v Cholticích

V r. 2020 proběhla dokumentace a zaměření ohrožených, převážně památkově nechráněných staveb v areálu zahradnictví, které historicky náleželo k zámku v Cholticích. Původně panská voluvtuární zahrada z 1. pol. 17. století s kuželníkem a vyvýšeným gloriem uprostřed pravidelného parteru se postupně transformovala na produkční kuchyňskou zeleň se souborem zahradnických staveb pro pěstování exotických plodin. Do současnosti se zachovaly v narušeném stavu fíkovna, reprezentativní skleník, historizující ananasovna a skleník typu chýše.

Další významné dny a aktivity

Dny evropského dědictví

Dny evropského dědictví probíhaly v roce 2020 po dva víkendy v září. O víkendu 13. a 14. 9. jsme v prostoru Příhrádku pro návštěvníky připravili ke zhlédnutí výstavu Architektura ve službách první republiky a další aktivity pro děti, mezi nimiž nechyběla naučná hra Jak se staví město. Děti i rodiče se tak mohli seznámit se základními principy historického urbanismu a podílet se na stavbě vlastního středověkého města. Dále si návštěvníci mohli zkusit postavit zdvo z pravých pálených cihlíček.

Mezinárodní den archeologie

Abychom udrželi kontinuitu oslav Mezinárodního dne archeologie, přesunuli jsme jej v omezeném režimu do online prostředí. Vytvořili jsme omalovánky/vystřihovánky, které uvítali hlavně vyčerpaní rodiče tvořivých dětí. Zaměřeny byly na odívání v mladším pravěku Evropy. Děti si mohly vybarvit a vystřihnout figurky a stylizovat je od doby bronzové po dobu římskou. Omalovánky k vytištění jsou volně k dispozici na našem webu.

Výstava Kůň pohledem památkové péče

Pod záštitou 1. náměstka hejtmána Pardubického kraje a za finanční účasti Pardubického kraje vznikla putovní výstava *Kůň pohledem památkové péče*, která reflektuje vztah člověka a koně, jejich chov, sportovní, rekreační i zemědělské využití. Jedinečným příkladem, jak chov koní může ovlivnit podobu krajiny, je Národní hřebčín v Kladrubech nad Labem. Starokladrubský kůň je jako jediný živý tvor v České republice pod památkovou ochranou. Výstava byla vzhledem k epidemiologické situaci představena veřejnosti na našich webových stránkách online.

Infobudka

Do prostoru Příhrádku byla v roce 2020 nainstalována infobudka, kterou stejně jako opodál stojící knihobudku zhotovila firma Červenka a Pospíchal – umělecké kovárství a zámečnictví z Hlinska dle návrhu Ing. arch. Jana Kadlece. Infobudka bude sloužit pro prezentaci objektů v Pardubickém kraji a návštěvníkům bude přinášet aktuální informace o dění na našich hradech a zámcích.

Územní odborné pracoviště v Telči

Vybrané obnovy památek

Synagoga v Polici

Synagoga v Polici u Třebíče je barokní venkovská synagoga představující významem rámeček Kraje Vysočina. Byla postavena v roce 1759 dle návrhu místního stavitele Matyáše Kirchmayera, činného pro katolickou církev i jezuitský řád, na místě starší stavby. Její obnova v letech 2012–2020 zahrnovala záchranu hmotné podstaty stavby a rehabilitaci pravděpodobného původního vzhledu fasády i rozsáhlé restaurování a rekonstrukci nástěnných maleb a štukových prvků v interiéru, doplněného o prvky sloužící k liturgickému užívání: aron ha-kodeš, bima, ženská galerie.

Objekt DDM Telč, č. p. 66

Kompletní rekonstrukcí prošel v letech 2019–2020 dům čp. 66 na náměstí Zachariáše z Hradce v Telči. Součástí byly dispoziční úpravy, obnovy vnitřních prostorů, výměny dveří i okenních výplní, repase a restaurování historických prvků. Došlo k obnovení vstupu do podzemí a k půdní vestavbě, kdy bylo vybudováno nové schodiště. Zobytněním půdy se rozšířila možnost užívání vnitřních prostor pro volnočasové aktivity pro děti a mládež.

Rekonstrukce Dolní ulice v Havlíčkově Brodě

V roce 2020 proběhla proměna jižní části MPZ Havlíčkův Brod ve formě stavební úpravy Dolní ulice a navazující Žižkovy ulice. Práce spočívaly v rozšíření chodníků, vytvoření jednosměrné komunikace a doplnění nového mobiliáře. Materiálové a estetické řešení navázalo na již provedené realizace ve veřejném prostoru jádra města, které je jako takové po 10 letech ucelených prací dokončeno.

Kostel sv. Ondřeje v Pohledu

Rozfázované záchranné práce v kostele sv. Ondřeje v Pohledu byly primárně zaměřené na zastavení degradačních činitelů. Zatékání a vztlínání vody do stěn kostela poškodilo hlavně barokní výzdoba a doplňky hlavního oltáře. Dokonalým odrazem původních barokních technologií jsou restaurátorské práce provedené na výzdobě interiéru z umělých mramorů, za nimiž stojí štukatéři Vlastimil Bočánek a Miloš Moravec pod vedením Vojtěcha Adamce.

Havířská č. p. 1011/21 v Jihlavě

Po vypracování SHP bylo zahájeno projektování směřující k novému využití opuštěného domu. Při archeologickém průzkumu byly objeveny vrstvy z 15. století, většina nadzemní stavby je však renesančního původu. Nástavba 2. patra a střecha odpovídají plánům z roku 1826. Některé prvky domu jsou z konce 19. století. Při posledních úpravách, ukončených na jaře 2020, byl dům znovu přizpůsoben bydlení a opraven. Proběhla i rekonstrukce trámových stropů v patře či repase detailů z 19. století. Vnější vzhled byl rehabilitován navrácením ven otvíravých oken a jemnou úpravou fasády na základě zaniklého staršího stavu.

Židovský dům v Třebíči-Podklášteří

Pohledově exponovaný nárožní dům v ulici Leopolda Pokorného č. p. 7 je nedílnou součástí židovské čtvrti. Náleží k počáteční fázi formování židovského osídlení na Podklášteří a jeho současnou podobu obohacují stavební úpravy z 19. a počátku 20. století. V roce 2020 byla zakončena celková obnova objektu. Nadstandardní péče byla věnována repasi typově rozmanitých oken a dveří včetně prvků vnitřního fládrovaného táflování a obnově prkenných podlah a schodiště.

Operativní průzkum a dokumentace

Zámeček Petrkov (HB), identifikace předzámekové stavby

Průzkum se v rámci fotodokumentace areálu zaměřil na pátrání po případné stavbě předcházející zámku. Historické záznamy zmiňují starší dvůr a hovoří se i o tvrzi. Akce pozitivně potvrdila existenci objektu, který předcházel baroknímu zámku. Jedná se o díl sjednocený se zámečkovou budovou, avšak po její výstavbě přepatrovaný na sýpku. Dle dendrochronologického datování je čtvercová kompaktní stavba se zazděnými otvory i skrytými malbami památkou na dvou-podlažní barokní letohrádek nejméně z roku 1702 a dle zdiva i půdorysu lze předpokládat ještě starší původ.

Vzdělávací aktivity

Seminář Torzální památky – historické, technické i manažerské aspekty péče

Seminář proběhl ve spolupráci s Ústavem teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, Centrem Telč, představil projekt „RUINS“. Jeho cílem bylo vdechnout druhý život středověkým zříceninám prostřednictvím moderních způsobů managementu, a to tak, aby se zachovala jejich historická hodnota při jejich soudobém využívání.

Odborný seminář Památková péče

Seminář uspořádala Kancelář veřejného ochránce práv ve spolupráci s ÚOP v Telči. Přiblížil účastníkům poznatky veřejného ochránce práv plynoucí z šetření kauz týkajících se převážně nemovitých kulturních památek ve vazbě na aktuální judikaturu. V prvním bloku byla představena různá témata, přičemž druhá část se věnovala konkrétním případům z praxe.

Přednáškový cyklus Rodinné stříbro – Památky kolem nás

Přednáškový cyklus, který pořádá ÚOP v Telči, je již pevně ukotvenou tradicí, která si získala své příznivce a své publikum. Jeho součástí je nejen péče o kulturní památky, ale i další zajímavá témata z historie. Přednášející vycházejí jak z řad zaměstnanců ÚOP v Telči, tak z externích institucí a organizací. Přednášky byly naplánovány na celý rok 2020, jejich konání však bylo ovlivněno mimořádnými opatřeními vlády kvůli onemocnění covid-19. V roce 2020 byly hlavně orientovány na jezuitská témata, a to v souvislosti s vyvrcholením projektu Telč a jezuité, řád a jeho mecenáši.

Publikační činnost a jiné významné události

Telč a jezuité. Řád a jeho mecenáši

Publikace přibližuje život Tovaryšstva Ježíšova v prostředí Telče. Do období raného novověku čtenář nahlédne prostřednictvím úvodních odborných studií a katalogových hesel doplněných bohatým obrazovým materiálem. První část poskytuje informace o dějinách probačního domu, architektuře, mobiliáři a drobných sakrálních stavbách. Následující oddíl zkoumá telčskou jezuitskou komunitu, hospodářské zázemí a zejména fenomén tzv. třetí probace. Poslední část reflektuje úlohu jezuitů při poskytování duchovních služeb, sloužení liturgie, organizování duchovních slavností, zajišťování vzdělávání či provozování lékárny.

K mezinárodní spolupráci pracoviště viz oddíl mezinárodní spolupráce s. 35.

Územní odborné pracoviště v Brně

Vybrané obnovy památek

Restaurování dveří v kostele sv. Václava v Tišnově

V roce 2020 byla restaurována okovaná dveřní výplň z pokladnice tišnovského kostela. Dveřní výplň byla osazena v kamenném ostění a byla okována plechem. Kování (gotický zámek, panty, rozvorový mechanismus) lze datovat do přelomu 15. a 16. století. Bylo zjištěno, že dřevěné křídlo je již druhotné a bylo transferováno v 19. století z jiného dveřního otvoru v kostele při celkové obnově kostelních oken a dveří. Na nově zhotovenou kopii dřevěné spárovky z lipového dřeva bylo osazeno původní repasované a zprovozněné kování.

Zhotovení repliky čínského altánu v zahradě zámku ve Slavkově u Brna

U nás ojedinělý typ celodřevěného altánu byl postaven v poslední čtvrtině 18. století při rozšíření zámecké zahrady. Kvůli značnému poškození historických i novodobých dřevěných prvků bylo v rámci obnovy přistoupeno ke zhotovení přesné repliky. Některé prvky, jako například kování nebo kamenný základ, zůstaly původní, jiné byly zhotoveny podle dochovaných fotografií z konce 19. století. Při realizaci byly uplatněny dobové řemeslné postupy a konstrukční principy.

Obnova vývalé továrny Huberta, Felixe a Eugena Soxhletových v Brně

V roce 2020 byla dokončena rozsáhlá obnova někdejší továrny z 30. let 19. století ve stylu romantického historismu, utvářející výraznou urbanistickou dominantu ulice Cejl. Hlavní průčelí bylo koncipováno v reprezentativním pojetí jako „palácová architektura“ a akcentováno tympanonem s reliéfními rozvilinami od sochaře Benedikta Edela. Při restaurování došlo ke konsolidaci dochovaných částí původní fasády a zejména k tvarové rehabilitaci uměleckořemeslné výzdoby zastoupené dekorativními prvky.

Vzdělávací aktivity

Workshop zaChraňte stodoly

Dva výjimečně dochované soubory podélně průjezdných stodol lemující humna v Hrubé Vrbce poskytly ve dnech 11. a 12. září prostor pro konání V. ročníku veřejného workshopu zaChraňte stodoly pořádaného NPÚ, ÚOP v Brně za podpory obce Hrubá Vrbka. Více na s. 37.

Výstava o archeologických nálezech učiněných při stavbách rodinných domů

Brněnské pracoviště NPÚ připravilo na jaře 2020 ve spolupráci s ÚAPP Brno, v.v.i., společností Archaia Brno, z. ú., Masarykovým muzeem v Hodoníně a zámek Miroslav výstavu o archeologických nálezech učiněných při stavbách rodinných domů. Spojení sil archeologických organizací při provádění takových výzkumů je jednou z možností, jak archeologický výzkum realizovat. Prezentovány byly nálezy výbavy hrobů či hromadného depotu keramických nádob doby bronzové a dřevěné studny či mlecích kamenů doby hradištní.

V průběhu roku 2020 zajišťovalo pracoviště kurz Kulturní dědictví a památková péče na Moravě v rámci Univerzity 3. věku MU v Brně.

V průběhu roku 2020 zajišťovalo pracoviště kurz Kulturní dědictví a památková péče na Moravě v rámci Univerzity 3. věku Masarykovy univerzity v Brně.

Podle plánu mělo zaznít celkem 15 přednášek pracovníků ÚOP v Brně a ÚOP v Kroměříži. Vzhledem k epidemické situaci došlo k dočasnému přerušení výuky, která byla opět obnovena v podzimním semestru a realizována formou online přednášek. Prezentovány byly přednášky na nejrůznější témata, např. o historii brněnských pivovarů, archeologických památkách Ždánického lesa, následovnicích Adolfa Loose či památkách zahradního umění zapsaných na Seznamu světového dědictví UNESCO a péči o ně. K nejúspěšnějším pak patřily přednášky o obytné výstavbě v Brně v letech 1919–1925 nebo *Zpráva o městě, které nebylo postaveno*. Kurz Kulturní dědictví a památková péče na Moravě je dlouhodobě velmi úspěšný a jeho kapacita bývá zaplněna během několika hodin.

Jednou z odborných činností pracoviště je provádění archeologických výzkumů. Ve spolupráci s ÚAPP Brno, v.v.i., společností Archaia Brno, z. ú., Masarykovým muzeem v Hodoníně byl

výběr toho nejlepšího z výsledků záchranných archeologických výzkumů z posledních let nejprve představen formou internetové online výstavy nazvané *A co je pod vaším domem?*, jejíž název poukázal na skutečnost, že představované nálezy byly učiněny většinou při výstavbě či přestavbě rodinných domů, kdy podle zákona o státní památkové péči jdou náklady na provedení výzkumu na vrub výzkumníka. Spojení sil archeologických organizací při provádění takových výzkumů je jednou z možností jak archeologický výzkum realizovat. V průběhu roku byla pak výstava doplněna o trojrozměrné exponáty a představena veřejnosti na zámku v Miroslavi. K vidění tak byla široká paleta nálezů a situací od pravěkých pohřebišť, hromadného depotu keramických nádob doby bronzové, vřídly studny, mlecích kamenů, železného kotle až po nejnovější zjištění ze současných měst a vesnic.

Metodické centrum moderní architektury v Brně

Výzkumná a publikační činnost

Závěrečným rokem realizace byl završen projekt Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR, který byl koordinován z metodického centra (MCMA). Byla vydána *Metodika hodnocení a ochrany staveb 2. poloviny 20. století*. V Národní technické knihovně v Praze byla instalována výstava *To nejlepší z architektury 60. a 70. let v České republice*, jež byla kvůli pandemii k vidění pouze v digitální podobě. Výstavu doplnil katalog.

V rámci výzkumného cíle Moderní architektura 20. století vznikla výstava a publikace *Následovníci Adolfa Loose*, mapující dílo devatenácti převážně židovských architektů na území dnešní ČR.

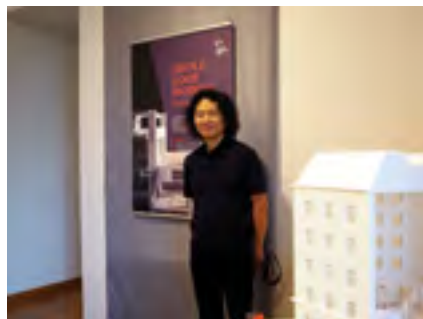

Výzkum tvrdých, na portlandském cementu založených omítek byl završen publikováním článku *The external renders of the early 20th century architecture* kolektivu Renata Tišlová (fakulta restaurování UPCE), Petr Svoboda (NPÚ, MCMA v Brně) a Dalibor Všíanský ve sborníku konference ICBMPT 2020 – Materials Science and Engineering.

Mezinárodní spolupráce

V roce 2020 nakonec nemohlo proběhnout symposium k počtě Adolfa Loose, připravované MCMA společně s VUT v Brně, Muzeem města Brna, Domem umění města Brna a Českými centry. Své příspěvky připravovali například Christopher Long (University of Texas at Austin), Markus Kristan (Muzeum Albertina, Vídeň), Rainald Franz (MAK, muzeum užitého umění, Vídeň), Elana Shapira (University of Applied Arts, Vídeň) či Andreas Vass a Erich Hubmann (Academy of Fine Arts, Vídeň). Doufáme, že se bude moci uskutečnit v roce 2021.

Další spolupráce s TOYO University v Tokiu se však uskutečnila bezesbytku. MCMA vystavilo vypůjčené modely staveb Adolfa Loose, 23. 6. proběhl seminář s online přednáškou prof. Yoshio Sakuraie a v srpnu se pak uskutečnila i jeho reálná návštěva.

Prezentační činnost

Výstavy ve vile Stiassni

MCMA zajišťovalo v celém roce cyklus výstav v prostorách vily Stiassni. Do 6. 4. byla k vidění výstava věnovaná architektu Bohuslavu Fuchsovi, od 10. 4. navázala autorská výstava MCMA mapující tvorbu architektů Lva Krčí a Stanislava Tobka. Poslední dvě výstavy byly věnovány 150. výročí narození Adolfa Loose, od 19. 6. byly k vidění modely Loosových staveb vytvořené studenty TOYO University v Tokiu, od 9. 10. navázala výstava o žácích a následovnících světového architekta.

Přednášky a semináře

Kvůli pandemii byl zcela zrušen přednáškový cyklus *Budovat! Bourat?* připravovaný s ústavem moderní architektury Archteam. Proběhl pouze seminář Dokumentace a obnova vilové architektury počátku 20. století.

Územní odborné pracoviště v Olomouci

Vybrané obnovy památek

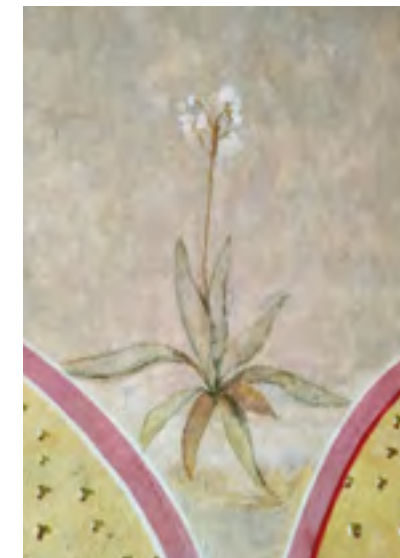
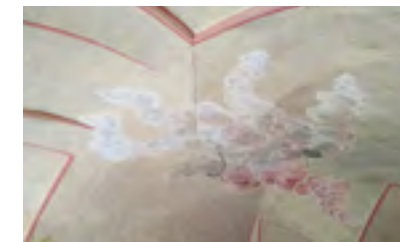
Nález upřesňující dobu vzniku jižní věže kostela sv. Mořice v Olomouci

Během obnovy fasád byly zpřístupněny interiéry jižní věže, přičemž v západním okenním otvoru prvního patra došlo k nálezu gotického nápisového náhrobníku s datací. Náhrobník se tak stává jedním z klíčových pramenů pro určení skutečného stáří věže, která doposud tvořila nejvíce problematický prvek ve výkladu stavebních dějin kostela. Přibližnou dobu vzniku náhrobníku lze vymezit druhou polovinou 30. let 15. století. Samotná nálezová situace zpochybňuje veškeré úvahy o starším původu věže a posouvá datum jejího vzniku nejdříve do období konce 1. poloviny 15. století.

Restaurátorské práce v interiéru měšťanského domu na Masarykově náměstí č. p. 20 v Hranicích

Nalezené celoplošné nástěnné malby v přízemní místnosti, pocházející pravděpodobně z barokního období, jsou první malířskou úpravou interiéru a nacházejí se na tenké vápenné podkladové vrstvě na omítce. Ve třech sondách došlo k objevu a následně celoplošnému odkryvu včetně restaurování nástěnné malby s rostlinným motivem – v částech od klenebních náběhů směrem nahoru. Ve spodní části je sokl po obvodu dekorován táflováním. Dům samotný byl postaven v roce 1583 a upraven později v baroku a klasicismu.

Kostel sv. Jana Křtitele, Horní Údolí

Pozoruhodná stavba z konstrukčního, slohového i uměleckého hlediska má opravený kamenný plášť, utěsněné spáry a obnovenou střechu pokrytou břidlicí. Zrestaurovány jsou vitrážová okna, vstupní dveře, i dochovaná malovaná výzdoba stěn interiéru. Tam, kde se malba nedochovala, byla provedena její rekonstrukce. Zbývá ještě zrestaurovat vstupní portál a kostel bude připraven na restaurování mobiliáře velmi kvalitní řemeslné a umělecké úrovně z dílny slezského sochaře Bernharda Kutzera.

Obnova uliční fasády měšťanského domu na náměstí Míru č. p. 138 v Šumperku

Práce na budově z konce 18. století se starším jádrem, upravené v roce 1825, s výrazným novodobým zásahem ve 2. polovině minulého století, spočívaly především v obnově bohaté štukové výzdoby na fasádě. Ta byla vlivem předchozích nevhodných úprav a zatékáním v okolí dešťových svodů značně degradovaná. Obnova probíhala formou restaurování a na základě restaurátorského sondážního průzkumu byla určena původní monochromní okrová barevnost, která byla také na fasádě obnovena.

Evidence a dokumentace památek

Odborná knihovna olomouckého pracoviště je zaměřena na oblast památkové péče, architektury, dějin umění, historie, archeologie a jim příbuzných oborů. V současnosti čítá 16 462 publikací včetně periodik.

Archeologické výzkumy

Výzkum polykulturní lokality na ulici Janského v olomoucké čtvrti Povel

V roce 2020 pokračoval výzkum sídliště z pozdní doby bronzové. Prozkoumáno bylo 119 zásobních jam (jedna s kostrou psa), nároží s kůlovými stavbami a dva objekty dokládající pozůstatky práce s ohněm (popel, propálená hlína) a množství keramiky včetně drobných kusů jako miniaturní nádobka, zoomorfní figurka nebo zlomky keramických napodobenin kovových náramků. V jižní části prozkoumané plochy byly zjištěny čtyři hroby. Pouze v jednom našli archeologové nádoby datující jej do doby únětické kultury, datování ostatních hrobů je nejisté.

Záchranný archeologický výzkum ve Stavenicích

Druhý rok výzkumu raně středověkého hradiště v trati Hradisko v katastru Stavenic, vyvolaného poškozením památky lokální vichřicí, se soustředil na sondáž v místech poškození tělesa opevnění. Realizované sondy odhalily vnitřní konstrukci opevnění v podobě dřevěného roštu a čelní kamenné zdi. Hradiště zaniklo požárem doloženým v jižní linii opevnění. Z požárové destrukce tělesa hradby bylo vyzvednuto množství zlomků vypálené hlíny s otisky dřevěných prvků konstrukce opevnění. Nečetné zlomky získané keramiky umožnily zařadit existenci hradiště i jeho opevnění do 10. století.

Další aktivity

Vystoupení na 19. zasedání k problematice sepulkrálních památek, 12. a 13. listopadu 2020 AV ČR, v. v. i., Mgr. Hana Myslivečková, Ph.D., Mgr. Ondřej Belšík - Nápisový náhrobník ve zdivu jižní věže kostela sv. Mořice v Olomouci a jeho výpovědní hodnota.

Publikační činnost

Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci 2019

Letošní Sborník vyšel pouze v elektronické podobě. Důvodem jsou úsporná opatření Národního památkového ústavu vyplývající ze snížených výnosů rozpočtu (uzavření zpřístupněných objektů) v souvislosti se šířením virového onemocnění covid-19, která se výrazně dotkla ediční činnosti.

Územní odborné pracoviště v Kroměříži

Vybrané obnovy památek

Chata Libušín na Pustevnách

Libušín byl postaven v letech 1897–1899 podle návrhu Dušana Samo Jurkoviče, výmalbu realizoval Karel Štapfer podle návrhů Mikoláše Alše doplněných ornamenty, nápisy pořekadel a lidové poezie. Objekt je součástí národní kulturní památky areálu Pustevny. Památka byla v březnu roku 2014 fatálně poškozena požárem. Celková obnova Libušína proběhla v letech 2015–2020 metodou vědecké rekonstrukce jako věrná řemeslná kopie. Slavnostní otevření proběhlo 30. července 2020 za účasti mnoha hostů a široké veřejnosti.

Rozsah stavby byl obnoven ke stavu z roku 1925, interiér jídelny Libušín je kopii Jurkovičova díla z roku 1899. Realizace obnovy probíhala za průběžných průzkumů torza a doplňujících nálezů

z dobových fotografií, které se neustále zapracovávaly do projektu a dílčím způsobem ovlivňovaly i samotnou řemeslnou realizaci, prakticky stejně jako původní stavbu řešil architekt Jurkovič na místě samém. Vedle obnovy historického roubeného objektu bylo nutné instalovat nové technologie, zejména hasící a bezpečnostní systémy. Zásadním úkolem památkové péče byla snaha o nerušivé začlenění těchto nových technologií v exteriéru i interiéru tak, aby nedošlo k znehodnocení a estetickému narušení architektury.

Obnova areálu usedlosti čp. 285 v Karolince

V loňském roce byla dokončena celková obnova areálu sestávajícího z obytné chalupy, výminku s ovčínem, chlévem a komorou pod jednou střechou, dalšího samostatného chléva a komory. Práce byly zahájeny před pěti lety, kdy se usedlost nacházela v téměř havarijním stavu. Došlo k citlivě opravě roubených konstrukcí, střechy byly pokryté novým smrkovým šindelem. V interiéru došlo k obnově omítek a vybudování kachlových kamen. Během rekonstrukce byl kladen důraz na zachování maxima autentických historických konstrukcí.

Areál usedlosti čp. 285 je součástí tzv. rodového shluku Orságů v Karolince, v místní části Račkov. Jedná se o mimořádně hodnotný soubor roubené architektury z první poloviny 19. století dochovaný in situ.

Konzervace jihovýchodní hradby se střílnami v hradním příkopu zříceniny hradu Lukov

V roce 2020 proběhla konzervace hradby s dochovanými obrannými prvky (střílny, drážky, otisky). Bylo provedeno očištění hradby od náletových dřevin, archeologický průzkum násypových vrstev parkánu, dozdívký kaveren, přespárování a konzervace vnějšího líce a konzervace koruny zdiva.

Rozsáhlý areál zříceniny hradu Lukov náleží k předním památkám svého druhu na území České republiky. Areál byl vyhodnocen také jako Památka roku 2016.

Stavební a restaurátorská obnova bývalých klášterních objektů na Velehradě – viz s. 33.

Rekonstrukce interiérové výmalby kostela Nejsvětější Trojice ve Zdounkách

Postupná rekonstrukce interiérové výmalby kostela, která probíhala v období 2017–2020, navrátila interiér do poslední koncepčně řešené etapy vývoje chrámu z 30. let 20. století.

Navzdory technologickým postupům a materiálům užitým při přemalběch po polovině 20. století, které většinu hodnotných historických maleb smyly, se pomocí detailní sondáže a spoluúčasti farníků podařilo obnovit interiérovou výmalbu tak, jak ji navrhl v roce 1935 Jano Koehler. Koehler je přímým autorem figurální výmalby stropu kaple sv. Jana Sarkandera a dle záznamů ve farní kronice i korektorem ostatní dekorativní výmalby, kterou ale fyzicky prováděl regionální malíř. Zrekonstruovaný interiér kostela odráží v plném vyznění charakter výmalby církevní architektury typické pro liturgické prostory poloviny 20. století.

Evidence a dokumentace památek

Nová kulturní památka

V roce 2020 byla ve Zlínském kraji prohlášena jedna nová nemovitá kulturní památka – **hospodářská usedlost čp. 76 v Jankovicích**, okres Uherské Hradiště, rejstříkové číslo ÚSKP: 106576.

Obytná i hospodářská část této usedlosti se dochovala od dob své výstavby z konce 19. století ve vzácně autentickém intaktním stavu, bez devastujících novodobých úprav. V současné době se jedná o ojedinělý příklad postupně rostlého venkovského domu. Z památkového pohledu jej lze hodnotit jako jeden z mála takto dochovaných objektů tradičního lidového stavitelství v severní části Slovácka. Dochování takového objektu v centru obce je s ohledem na postupnou modernizaci domů pro obytné účely již výjimečnou záležitostí. V objektu se dodnes dochovala řada kvalitních řemeslných prvků. Zcela ojedinělý je autenticky dochovaný systém vytápění se sloupovými kachlovými kamny. Kamna, vyrobená ze zeleně glazovaných a geometricky zdobených kachlí, jsou na venkovskou usedlost nezvykle honosná.

Průzkumy a dokumentace památek

V roce 2020 byl v rámci činnosti NPÚ proveden operativní průzkum a dokumentace pirátské sondy, zjištěné v **areálu hradu Křídlo**. Při zpracování dokumentace se podařilo identifikovat pozůstatky rozměrné stavby v čele jádra, kde se zatím předpokládala pouze zástavba lehčího charakteru. Zdivo této nově zjištěné stavby dosahovalo šířky přes 3 metry a s velkou pravděpodobností se jednalo o pozůstatky obytné věže, situované v nejhroženější části areálu.

Kroměřížské pracoviště NPÚ zpracovalo na žádost ÚPS stavebněhistorický průzkum **hradu Buchlov**. V tomto obsáhlém elaborátu se podařilo shromáždit nové informace o středověké podobě hradu, ale také doklady o destrukcích některých částí staveb vlivem pohybu skalního podloží.

V roce 2020 byl zpracován **pasport hradeb města Kroměříž**, který bude rozpracován v rámci dalšího průzkumu dosud bližší nezkoumaného hradebního systému.

Podrobně byly publikovány i výsledky staršího operativního průzkumu **hradu v Kvasicích**. Objekt ukrývá většinu konstrukcí středověkého hradu, založeného kolem poloviny 14. století a výrazně přestavěného v 15. a 16. století.

Soutěže a ocenění

Soutěž o titul Historické město roku 2019 – krajské kolo ve Zlínském kraji

Začátkem roku 2020 proběhlo krajské kolo soutěže o Cenu za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón ve Zlínském kraji. Krajská komise hodnotila rok předcházející. V krajské kole bojovala o postup do celostátního kola celkem tři města: Kroměříž, Uherské Hradiště a Valašské Meziříčí. Vítězem krajského kola se stalo město Uherské Hradiště. Celostátním vítězem soutěže a nositelem titulu Historické město roku 2019 se stalo město Štramberk z Moravskoslezského kraje. Vyhlášení soutěže jsou Ministerstvo kultury, Ministerstvo pro místní rozvoj a Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Patrimonium pro futuro

Sedmý ročník Ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro přinesl již podruhé ocenění do Zlínského kraje. Z navržených krajských nominací se laureátem v kategorii Obnova památky, restaurování stala

obnova lázeňské kolonády s halou Vincentka v Luhačovicích. Více na s. 12.

Kroměřížské pracoviště NPÚ za Zlínský kraj nominovalo celkem dvě akce, vedle luhačovicí kolonády byla nominována v kategorii Záchrana památky **záchrana kopaničářské Janušovy chalupy v Žitkově**.

Vzdělávací a prezentační činnost

Přednáškový cyklus Zahradní kultura v souvislostech Metodického centra zahradní kultury NPÚ se uskutečnil vzhledem k pandemické situaci v omezené podobě.

Historické dny v Kurovicích u Holešova a křest publikace Tvrz Kurovice

Ve dnech 5. a 6. září se v Kurovicích u Holešova uskutečnila již tradiční akce Historické dny. Bohatý program nabídl návštěvníkům vystoupení šermířských skupin, ukázky historického tance a dobové hudby. Do programu se zapojilo i ÚOP v Kroměříži formou odborných přednášek. Součástí programu byl křest nové publikace Národního památkového ústavu *Ingredere hospes XII. Od hradu ke hradu Zlínského kraje*.

Publikační činnost

Ingredere hospes XII. Od hradu ke hradu Zlínského kraje

kolektiv autorů

Sborník příspěvků z odborné konference, konané ve dnech 2. a 3. listopadu 2019 v Kurovicích. V rámci publikace jsou prezentovány příspěvky odborníků z oblasti památkové péče a také zástupců neziskového sektoru, angažujících se při záchranných pracích na památkových objektech, zejména na torzální architektuře.

Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži

Metodická, výzkumná a publikační činnost

Metodické centrum zahradní kultury NPÚ v Kroměříži (MCZK) poskytuje metodickou pomoc vlastníkům a správcům historických zahrad a parků a provádí výzkumnou a publikační činnost. Snaží se také prezentovat památky zahradního umění jako jedinečnou součást našeho kulturního dědictví.

Také v roce 2020 uspořádalo MCZK setkání specialistů na památky zahradního umění a **dva odborné semináře** určené jak specialistům, tak zahradníkům Národního památkového ústavu.

Pokračovala **odborná spolupráce**, především se státními zámky Kynžvart, Manětín a Veltrusy. Pro státní zámek Jaroměřice nad Rokytnou byl připraven ve spolupráci s oddělením edukace generálního ředitelství NPÚ průvodce pro děti *Adamův ráj, mapa zážitků v jaroměřické zámecké zahradě*.

Přes nutnost omezit především aktivity pro školní kolektivy bylo možné většinu tradičních akcí pořádaných v Květné zahradě v Kroměříži realizovat. Se zájmem se

setkal **doprovodný program výstavy kamélií**, akce **Víkend otevřených zahrad** i festival barokní kultury **Hortus Magicus**.

V letním období mohli návštěvníci kroměřížské zahrady využít nabídky programů pro rodiče s dětmi – **Prázdniny v Květné zahradě v Kroměříži**, viz s. 18.

V rámci přednáškového cyklu **Zahradní kultura v souvislostech** se uskutečnilo pět populárně naučných přednášek.

Ve spolupráci s Muzeem Františka Skopalíka v Záhlicích se pracovníci centra podíleli na vzniku **výstavy Nevěsta jako kvítek**.

Centrum se také zapojilo do projektu NPÚ Valdštejnové – lvi ve službách císařů, a to putovní panelovou výstavou o zahradách a zahradnících tohoto významného rodu a přednáškou.

Metodické centrum během jarního období vytvořilo pro návštěvníky tři **on-line prezentace** o kroměřížské Květné zahradě. Také vznikly tři **on-line kreativní aktivity** s tematikou historie a zahradní kultury.

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Obnovy památek

Revitalizace a zpřístupnění kostela Neposkvrněného početí Panny Marie ve Starém Městě

V září roku 2020 byl dokončen projekt Revitalizace a zpřístupnění kostela Neposkvrněného početí Panny Marie ve Starém Městě. Kromě částečné stavební obnovy kostela (krov, střešní krytina, vnější omítky) byl restaurován románský portál v podvěží. Dokončeno bylo restaurování středověkých nástěnných maleb a kamenných architektonických prvků v sakristii (tj. v prostoru původního závěru gotického kostela). Související archeologický výzkum a operativní dokumentace za použití moderních digitálních zobrazovacích metod (3D sken, fotogrammetrie) a archeologických nedestruktivních metod přinesly

zásadní informace k poznání románské a gotické podoby kostela. Poznatky byly využity při tvorbě expozice, která historii této mimořádně zajímavé stavby se vztahem k bruntálské městské lokaci z doby před rokem 1213 přiblíží veřejnosti. Kromě trojrozměrného modelu románské stavby zahrnuje i prezentaci půdorysné stopy jejich zaniklých částí.

Městský dům Pod Františkem v Příboře

Zděný přízemní dům se nachází na okraji historické zástavby příbořského předměstí. Objekt staršího založení byl v 1. třetině 19. století upraven ve tvarosloví zlidovělého empíru s bohatě zdobenou fasádou. Dům prochází postupnou památkovou obnovou. Obnova fasády s využitím restaurátorských postupů pro obnovu pilastrů s hlavicemi a štukové výzdoby, jako jsou např. rostlinné girlandy s hrozny, zvonky a úponky vinné révy v nice nad vstupy, byla dokončena v roce 2020.

Štramberk-Trúba

V loňském roce se uskutečnila celková obnova ochozu, schodiště a věže hradu Trúba. Obnova vycházela ze stavebně-technického průzkumu. Bylo doplněno schodiště, vyměněny poškozené prvky ochozu, sanován stávající tubus věže hradu. Praskliny u vstupu

do hladomorny byly sešity systémem helikální výztuže. Nástupní kamenné schodiště bylo rozebráno a nově přezděno na maltu na bázi kvarcovaného písku a římského vápna. Okennice ochozu byly provedeny jako přesné kopie stávajících. Na střeše byly doplněny poškozené šindele a celá šindelová střecha byla opatřena nátěrem.

Štramberk-Zvonice

Zvonice, která tvoří jednu z hlavních dominant historického jádra města, je pozůstatkem již zaniklého gotického kostela. Tato zděná hranolová věž s dřevěným ochozem a stanovou střechou vrcholící lucernou je spojená s městskou hradební zdí.

Pro sanaci krovu, výměnu krytiny z dřevěného štípaného šindele a opláštění zvonového patra byla využita částka jeden milion Kč, kterou město Štramberk získalo v soutěži o cenu za nejlepší přípravu a realizaci z Programu regenerace městských památkových rezervací a zón za rok 2019 spolu s titulem Historické město roku.

Nová zjištění při obnově kostela v Řepištitě

Dřevěný kostel sv. Michaela archanděla v Řepištitě (okr. Frýdek-Místek) skrývá několik trámů z roku 1424. Jedná se zatím o nejstarší dochované trámy použité při výstavbě dřevěného kostela v České republice. Datace byla prokázána pomocí dendrochronologie. Z roku 1424 pocházejí dva trámy ze severní strany lodi, jeden trám ze západní stěny sakristie a jeden trám z východní stěny presbytáře. Přesnou dataci skácení jedlí použitých na tyto trámy umožnil přítomný podkorní letokruh. Obnově předcházela archeologický výzkum, který přinesl nové poznatky o stavebním vývoji kostela.

Po opravách roubení a dalších dřevěných konstrukcí byl kostel znovu pokryt a opláštěn šindelem ve světlé barevnosti bližší původnímu stavu. Šindelem byly opět opatřeny i cibule obou věží, čímž kostel získal, oproti předchozímu oplechování, autentičtější podobu. Restaurátory byla obnovena kazatelna, hlavní oltář, mramorování poprsně kruchty a jejich podpůrných sloupů. Pro kostel byly odlity nové zvony. Starší železné z doby po 2. sv. válce budou součástí expozice dochovaných prvků v krovu

kostela. Během obnovy zkoumali odborníci také zachované nápisy na trámech nesoucích hlavní věž v prostoru krovu. Celkem 62 nápisů psali zvoníci, když vyzváněli zemřelým. Novější se vrstevly na starší, jež byly i průběžně mazány. Uvedeno je vždy jméno zemřelého a datum pohřbu. Méně často se objevují záznamy o opravách kostela. První nápis je z roku 1883, poslední z roku 1990.

Reliéf sv. Bartoloměje na kostele sv. Bartoloměje ve Frýdlantu nad Ostravicí

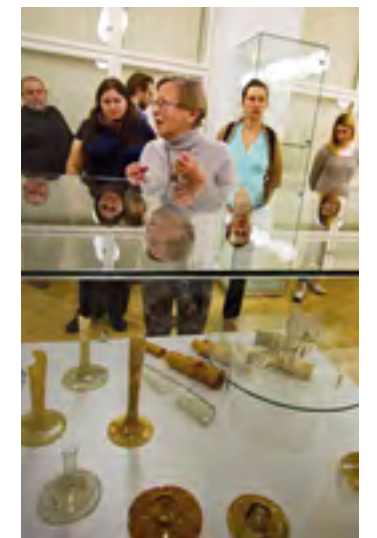

Štukový reliéf sv. Bartoloměje od neznámého umělce s velmi dobře dochovanou původní polychromií pochází z poloviny 18. století. V minulosti byl mnohokrát přetřen, ale zároveň se díky soustavnému přidávání vrstev reliéf zachoval ve velmi dobrém stavu. Po podrobném průzkumu vrstev byla část nátěrů sejmuta a prezentována první kvalitní dochovaná vrstva. Zničená byla pouze hlava anděla a ruka světce, jež byly nově vymodelovány.

Prezentační a vzdělávací činnost

Komentované prohlídky výstavy Krása středověkého a renesančního skla

Jediná z plánovaných komentovaných prohlídek uvedené výstavy se uskutečnila 21. ledna 2020. PhDr. Hedvika Sedláčková představila nálezy získané z archeologických výzkumů Opavy za posledních šedesát let. Kromě výrobků českých sklářů se návštěvníci seznámili s nádobami z kvalitního skla dováženého do Opavy z benátských skláren. Součástí expozice je rovněž video přibližující postup výroby replik historického skla.

Metodické centrum průmyslového dědictví v Ostravě

Metodické centrum průmyslového dědictví je zaměřeno na výzkum technických památek a průmyslového dědictví (památky výroby, těžby, dopravy, spojů a skladování), které mají svůj specifický hodnotový systém (zahrnující například typologickou významnost, kontinuitu technologie) a specifické přístupy k ochraně. Metodické centrum spolupracuje s institucemi a odborníky z řady muzeí a vysokých škol zabývajících se problematikou průmyslového dědictví v ČR i v zahraničí. Podílí se na několika výzkumných projektech. Je řešitelem-koordinátorem projektu Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče, na kterém spolupracuje s Technickým muzeem v Brně. Dále koordinuje cíl Industriální dědictví programu DKRVO a v roli řešitele se také podílí na projektu NAKI II/2 Historické vodohospodářské objekty, jejich hodnota, funkce a význam pro současnou dobu..

Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče

Rokem 2020 se uzavřel čtyřletý projekt NAKI II Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče, na kterém Národní památkový ústav participoval s Technickým muzeem v Brně. Široké zaměření kombinovalo průzkumy a vyhodnocení vybraných témat s vyhodnocením dlouholetých průzkumů v metodikách hodnocení a ochrany průmyslového dědictví z pohledu památkové péče, i z pohledu sbírkotvorných institucí. Knihy i metodiky byly publikovány v české a anglické jazykové mutaci.

Mapy s odborným obsahem Technické památky České republiky a Kulturní dědictví kladenské průmyslové aglomerace

Mimo etapu věnovanou architektonické

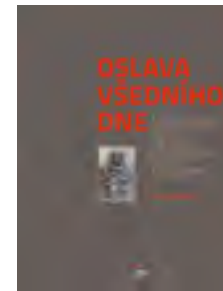
plastice byly v roce 2020 v rámci projektu NAKI II Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče dokončeny také dvě mapy s odborným obsahem věnované průmyslovému dědictví. Mapa Technické památky České republiky poskytuje přehled o segmentu kulturního dědictví, který zahrnuje objekty a areály technické a průmyslové povahy a přináší informaci o stavu jejich památkové ochrany. Mapa Kulturní dědictví kladenské průmyslové aglomerace znázorňuje hlavní průmyslové odvětví a jejich vzájemné vazby prostřednictvím stávajících a zaniklých charakteristických prvků.

Putovní výstava Z Vídně na sever

Výstava Z Vídně na sever byla do konce ledna 2020 instalována na Fakultě stavební, VUT v Brně. Na jaře byla vybraná část vystavená na zámku v Rosicích. Epidemiologická opatření omezila přístup návštěvníků. Od 5. 6. byla výstava přesunuta do Muzea silnic a dálnic ve Víkřovicích a v září byla druhá paré panelů a vybraná část modelů vystaveny v Informačním centru v Zastávce u Brna. Od podzimu probíhá spolupráce na přípravě výstavy ve Středočeském muzeu v Rostokách u Prahy.

Publikační činnost

Publikace Oslava všedního dne – Architektonická plastika s atributy práce, dopravy, obchodu

a peněžnictví a mapa s odborným obsahem Architektonická plastika s tematikou práce

V roce 2020 byla dokončena poslední z etap projektu NAKI II Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče věnovaná odrazu motivů práce v sochařském umění. Publikace se věnuje tématu architektonické plastiky s tematikou práce, které nebylo dosud v rámci ČR komplexně zpracováno. Je členěna na základní období a události formující architektonickou plastiku s atributy práce, dopravy, obchodu a peněžnictví a formou hesel uspořádaný výběrový soupis. Na publikaci navazuje mapa s odborným obsahem. Nabízí vyhledávání výsledků podle místopisu, časového rozložení, ikonografického programu a autorství. Díky integrovanému propojení Nmap s památkovým katalogem Národního památkového ústavu také obsahuje aktuální informace o stavu památkové ochrany.

Územní památková správa v Praze

Program na památkách

Praha a Středočeský kraj

Zámek Konopiště ukázal v roce 2020 běžně nepřístupné prostory v rámci večerních prohlídek připomínajících Albrechta z Valdštejna. Ve vybraných dnech naplánovala správa hradu Karlštejn prohlídky jedné z tras bez průvodce. Zámek Žleby zpřístupnil nově zrehabilitované interiéry soukromých apartmánů knížecí rodiny Auerpergů. V červenci a srpnu nabídl zámek Mníšek pod Brdy večerní promítání filmů na nádvoří. Od 1. července byla na zámku Mnichovo Hradiště zpřístupněna rozšířená expozice valdštejnských interiérů a stálá panelová výstava představující proměnu prezentace prostor a sbírek rodu Valdštejnů během posledních sta let. Klášter Sázava nachystal speciální prohlídky sklepení, pudy konventu a neorenesanční věže. Zámek Březnice připravil na konec sezony cyklus Březnických hudebních večerů. I v roce 2020 se fanoušci černobílého filmu dočkali Noir Film Festivalu, který se na hradě Křivoklát uskutečnil v srpnu. Výstava hraček šlechtických dětí na zámku Hořovice se těšila zájmu nejen malých návštěvníků. Na výstavu navázala naučná hra s názvem Cesta za pokladem v zámecském parku.

V průběhu února byla zahájena obnova vybraných částí hradu Karlštejn. V roce 2020 probíhala památková obnova Zahrad pod Pražským hradem. Na zámku Veltrusy pokračovalo restaurování interiérů hlavní budovy pro nové návštěvnické trasy.

Ústecký kraj

Zámek Duchcov nabídl začátkem letních prázdnin zcela novou instalaci v jižním křídle piana nobile. Zámek Benešov nad Ploučnicí přiblížil šlechtický rod Valdštejnů panelovou výstavou a nočními prohlídkami. Na konci července uspořádal zámek Krásný Dvůr přednášku na téma Krásnodvorsko v 16. století.

V roce 2020 byla na zámku Ploskovičce zahájena generální obnova pláště hlavní budovy včetně opravy oken, kamenických i kovových prvků, venkovních schodišť a opěrných zdí pod arkádami. Začala obnova divadelního sálu na zámku Jezeří. Zámky Krásný Dvůr, Stekník a Velké Březno otevřely návštěvníkům své zahrady v rámci Víkendů otevřených zahrad. Zámecský park v Libochovicích zkrášlily v roce 2020 vzrostlé palmy, které byly přesazeny do nových květníků. Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě promítal návštěvníkům film o přesunu přímo v lodi kostela.

Karlovarský kraj

Zámek Kynžvart obdržel na jaře 2020 prestižní ocenění v podobě označení Evropské dědictví. Rok 2020 představoval pro hrad a zámek Bečov nad Teplou 35 let od vypátrání relikviáře svatého Maura pod podlahou hradní

kaple Navštívení Panny Marie. Stavební obnova probíhala v Pluhovských domech zámku Bečov, která dává vzniknout nové interaktivní expozici relikviáře svatého Maura Celkem osmadvacet originálních soch z dílny Matyáše Bernarda Brauna bylo k začátku léta přístupných v bývalé kovárně zámku Valeč. Interiérovou expozici soch oživilo speciální nasvícení, na kterém se podíleli studenti designu a umění Západočeské univerzity v Plzni.

Obnova památek

Obnova hradu Karlštejn zahájena

Předmětem stavební obnovy s názvem *Hrad Karlštejn – klenot české země*, která započala v březnu 2020, je východní část Purkrabství, kde vznikne moderní návštěvnické centrum. V suterénu bude vybudována nová expozice věnovaná vzniku a minulým obnovám hradu a rovněž expozice o historii vinařství na Karlštejně. Pod nádvořím v nově objevených prostorách bude umístěna další expozice věnovaná kamenickým prvkům. Na parkánu budou obnoveny užitkové zahrady a bude zde vybudováno nové sociální zařízení. Obnoven bude i suterén Císařského paláce, kde vznikne multifunkční sál se zázemím. V něm bude instalována stálá expozice tesařských prvků. Obnovovat se bude technické zázemí a také část inženýrských sítí hradu. Projekt obnovy si vyžádá přes 150 milionů korun a částečně bude hrazen z prostředků EU v rámci Integrovaného regionálního operačního programu. Ukončení prací se plánuje do konce roku 2022.

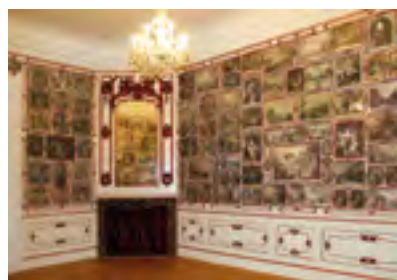
Realizace projektu „Valdštejnové – lvi ve službách císařů“

V roce 2020 koncepčně a organizačně zajišťovala Územní památková správa v Praze 10. ročník dlouhodobého cyklu *Po stopách šlechtických rodů*. Projekt nesl jméno *Valdštejnové – lvi ve službách císařů*. Byl zahájen 28. ledna 2020 spuštěním mimořádně úspěšného přednáškového cyklu s valdštejnskou tematikou na generálním ředitelství NPÚ v Liliové ulici v Praze. Ačkoliv tento projekt proběhl v obzvláště složitém roce a byl provázen řadou koronavirových opatření, byl rozsah zapojení památkových objektů ve správě NPÚ i ostatních institucí mimořádný: generální ředitelství NPÚ, 16 památkových objektů ve správě NPU, pět ÚOP NPÚ, partneři projektu – města Turnov a hrad Valdštejn, město Cheb a Městské muzeum, města Doksy s valdštejnským zámkem, města Třebíč, Jičín, Jaroměř, obec Heřmanice, Senát Parlamentu ČR, Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou. Hlavním mediálním partnerem byla Česká televize a mediálním partnerem Český rozhlas.

Ve slavnostním duchu proběhla vernisáž výstavy v zahradě Valdštejněho paláce v Praze v sídle Senátu Parlamentu ČR dne 3. července 2020 a také otevření nové prohlídkové trasy na SZ Duchcov dne 28. července 2020. Významná rodová sídla Valdštejnů se nachází ve správě NPÚ, jedná se především o SZ Mnichovo Hradiště a SZ Duchcov. Cílem bylo v rámci roku Valdštejnů představit široké veřejnosti bohaté dědictví shromážděné touto rodinou v průběhu staletí a seznámit s významnými příslušníky rodu.

V průběhu roku byly realizovány všechny hlavní plánované výstupy projektu. Nová instalace v jižním křídle zámku Duchcov představila od července duchcovsko-litomyšlskou větev rodu. Hradozámecká noc na Mnichově Hradišti se nesla v duchu kostýmové

slavnosti Valdštejnů dne 29. srpna 2020. V plánovaném termínu proběhla exteriérová panelová výstava v Senátu v zahradách Valdštejského paláce. Na Mnichově Hradišti vznikla stálá expozice Valdštejnské muzeum 1910–2020 a došlo k rozšíření zámecké instalace o další rodové portréty a k rozšíření expozice v kapli sv. Anny. Vznikly edukační programy pro děti s valdštejnskou tematikou. Proběhla řada drobných výstav, přednášek a koncertů. Vznikla řada audiovizuálních děl a dokumentů.

Vyvrcholením celého roku bylo obnovení Grafického kabinetu na SZ Duchcov, spuštění virtuální Duchcovské obrazárny na webu NPÚ a tisk publikace *Po stopách Valdštejnů – vše dokončeno v prosinci 2020.*

Průběh projektu výrazně ovlivnila pandemie a rozsáhlá omezení, která omezila možnost pořádání kulturních akcí. Zrušeny musely být zejména akce pro velký počet účastníků na jaře a na podzim. Nicméně díky včasnému zahájení přípravy projektu a jeho spuštění již od ledna 2020 a také díky operativnímu řízení a úpravám harmonogramu se podařilo naplnit prakticky všechny pod-

statné cíle projektu a realizovat hlavní i dílčí výstupy bez dopadu na kvalitu projektu Po stopách šlechtických rodů.

Mezinárodní spolupráce

Relikviář svatého Maura přiblížila v rámci Dnů evropského dědictví mezinárodní výstava v Českém centru v Paříži

Mezinárodní výstavní projekt „Devět století společné historie“ připravený Národním památkovým ústavem pojednávající o relikviáři svatého Maura a o spojení českého města Bečov nad Teplou a belgického Florennes se v září 2020 představil v Českém centru v Paříži v rámci Dnů evropského dědictví. Dvojazyčná česko-francouzská výstava seznámila návštěvníky prostřednictvím výstavních panelů a haptického modelu relikviáře s poutavou historií vzniku a osudu relikviáře a také umožnila blízký kontakt s uměleckým řemeslem přelomu 12. a 13. století. Součástí výstavy byla výtvarná dílna zaměřená na techniky a postupy použité při výzdobě památky.

Územní památková správa v Českých Budějovicích

Hodnocení návštěvnické sezony

Návštěvnickou sezónu 2020 na památkách v Jihočeském a Plzeňském kraji a Kraji Vysočina značně ovlivnila omezení spojená s pandemií covid-19. Dvacet osm zpřístupněných památek celkem navštívilo 1 064 827 turistů. Ani silné prázdninové měsíce nesmazaly výrazné propady v návštěvnosti. V meziročním srovnání návštěvnost poklesla o 32 %.

Nejnávštěvovanějšími jihočeskými památkami se staly zámky Český Krumlov (191 671 osob) a Hluboká (182 196 osob). Pomyslnou bronzovou příčku obsadil hrad Landštejn (52 731 osob). Nejoblíbenější památkou v Plzeňském kraji byl hrad Rabí, kam dorazilo o 4 % návštěvníků více než vloni (65 503 osob). Přestože se zámek v Telči opět stal nejnavštěvovanější památkou NPÚ v Kraji Vysočina, jeho návštěvnost poklesla o 66 % v důsledku omezeného provozu spojeného s rozsáhlou stavební obnovou (24 509 osob).

Nadstandardní množství turistů zamířilo na hrad Rožmberk (50 864 osob). Podíl na zvýšení návštěvnosti o 12 % mělo i otevření věže Jakobínka (7 973 osob). Za dlouhodobým nárůstem návštěvnosti na hradě Velhartice (50 138) stojí snaha cílit na rodiny s dětmi. Hrad si prohlédlo o 8 % osob více než vloni. Hranici padesáti tisíc návštěvníků letos také překonaly zámky Červená Lhota a Jindřichův Hradec.

Obnovy památek

Obnova oranžerie zámku Manětín

Během Hradozámecké noci měli návštěvníci zámku Manětín možnost poprvé si prohlédnout obnovenou oranžerii. Stavebním pracím předcházely archeologický a restaurátorský průzkum, na jejichž základě byla stavba rehabilitována do podoby z počátku 18. století. Odstraněny byly užitkové skleničky přiléhající k oranžerii, naopak obnovy se dočkaly zazděné niky a zbytky maleb. Podařilo se dostavět zdi, štíty, krovy a střechu. Zařízení pro horkovzdušné vytápění bylo umístěno na půdu. Atraktivní prostor bude využíván pro pořádání kulturních akcí. Do obnovy se celkem investovalo téměř 9,8 mil. Kč.

Obnova předzámčí v Červeném Poříčí

V letošním roce pokračovala další etapa stavební obnovy předzámčí v Červeném Poříčí, která odstartovala na podzim roku 2019. Dokončena byla fasáda z uliční strany, která získala na základě restaurátorského

průzkumu původní barevnost v okrových valérech. Zrestaurován byl rovněž vstupní kamenný portál včetně dvou plastik putti a sochy lva a bohyně Minervy. Opravena byla vrata ze vstupní brány. V interiérech prvního patra předzámčí probíhá restaurátorský průzkum omítkových vrstev, následovat bude obnova těchto interiérů, které budou využívány jako výstavní prostory.

Obnova opatské rezidence v klášteře Plasy

Byla zahájena stavební část projektu IROP *Cisterciácký klášter Plasy – Obnova opatské rezidence*. S přípravou náročného projektu se začalo již v roce 2015, do roku 2017 probíhaly stavebněhistorické a restaurátorské průzkumy, archeologický a speleologický průzkum, zaměření objektu či zpracování projektové dokumentace. V následujících letech probíhaly doplňující průzkumy fasády a vnitřních omítkových vrstev, nechyběl ani předstihový archeologický záchranný výzkum. Stavebních prací se ujala firma Konsit, a.s., která začala s bouráním nevhodných novodobých přiček, demontáží podhledů a podlah či odstraňováním násypů. Taktéž byly zahájeny zemní práce na zahradě a souběžně byl spuštěn záchranný archeologický průzkum při západním průčelí starého opatství. Kompletní obnova bude dokončena v prosinci 2022 a přinese prohlídkový okruh zaměřený na rod Metternichů.

Revitalizace zámeckého parku v Třeboni

Šestihektarový park v Třeboni prošel od konce roku 2019 do konce května 2020 rozsáhlou revitalizací. Téměř osm kilometrů nevzhledných vyasfaltovaných cest dostalo mlatový povrch, k odpočinku návštěvníky zvou nově historizující lavičky. Nepůvodní dřeviny nahradila nová výsadba. Zámeckému parku se tímto zásahem částečně navrátila podoba z konce 19. století. Celková částka za revitalizaci se vyšplhala na 6,8 mil. Kč.

Zahájení stavební části projektu IROP v klášteře Kladruby

V srpnu 2020 byla zahájena stavební část projektu na obnovu kláštera Kladruby. Předmětem projektu Klášter Kladruby – Život v řádu je stavební obnova části exteriérů a interiérů nového a starého konventu, která přinese dvě nové prohlídkové trasy a umožní zpřístupnění dosud uzavřených částí areálu. Součástí projektu je i vybudování odpočinkové zóny. První stavební a bourací práce odhalily zajímavý nález – pozůstatky bývalého pivovaru. Prostor byl zdokumentován a bude prezentován veřejnosti. Celková obnova si vyžádá přes 146 mil. Kč a bude spolufinancována z prostředků EU v rámci IROP.

Zahájení obnovy zámku Telč

Letos byl zahájen projekt v rámci IROP Státní zámek Telč – Růže Vysočiny, který přinese obnovu vybraných částí zámeckých interiérů i exteriérů. Stavebních prací se ujala firma GEOSAN GROUP, a.s. V prostorách budoucího depozitáře v budově pivovaru byly odstraněny podlahy a proveden průzkum omítek. Stavební práce v muzeu započaly například restaurátorským průzkumem omítkových vrstev a odstraňováním novodobých maleb. Následovalo restaurování omítek a fresek. Do restaurátorského ateliéru byl převezen dřevěný malovaný kazetový strop z Rytířského sálu. Celková obnova za více než 200 mil. Kč bude hotova v roce 2022.

Restaurování

Restaurování soch na zámku Náměšť nad Oslavou

Zámek v Náměšti nad Oslavou se od září 2020 chlubí zrestaurovanými sochami na vstupním mostě od pozdně barokního sochaře Josefa Winterhaldera st. Mnohaleté rozmáry počasí se negativně podepsaly na struktuře kamene. Restaurátoři pod taktovkou akademického sochaře a restaurátora Jana Koreckého odstranili černé krusty, usazeniny prachu z povrchu soch, revidovali starší restaurátorské zásahy a sochu orla doplnili o chybějící hlavu. Restaurátorské práce vyšly na 380 tis. Kč.

Restaurování šatů ze sbírek zámku Český Krumlov

Předmětem restaurování byla divadelní toaleta princezny Terezie ze Schwarzenbergu (1873–1946). Toaletu princesového střihu tvoří spodní šaty s vlečkou z vlněné keprové tkaniny s dlouhými rukávy, které zdobí vsadky z hedvábného kepru a paličkované krajky. Vrchní šaty na ramínka zdobí dracounové paličkované krajky, dracounové třásně a šňůrky. Celý oděv byl výrazně znečištěn. Po vyčištění byly poškozené díly skeletovány a přetaženy krepelínou. Šaty budou od příští sezóny k vidění v instalovaném depozitáři SHZ Český Krumlov.

Výjimečné dny a události návštěvnické sezóny

Speciální prohlídky pro rodiny s dětmi

Správy památkových objektů se během prázdnin zaměřily na rodiny s dětmi a nově pro ně připravily speciální prohlídky. Na hradě Švihov se děti pustily do hledání pokladu. Na zámku Hluboká nejmenší návštěvníky provedla reprezentačními pokoji kněžna Eleonora, starší děti se proměnily v detektivy a spolu s kuchařem Richardem rozplétaly zločin v zámecké kuchyni.

Záchranný archeologický výzkum na zámku v Telči

Při příležitosti rekonstrukce zámku v Telči v rámci projektu IROP Státní zámek Telč – Růže Vysočiny / Revitalizace památky světového dědictví UNESCO probíhá archeologický výzkum Muzea Vysočiny Jihlava ve spolupráci s NPÚ ÚOP v Telči, který navazuje na předběžný zjišťovací výzkum z let 2017/2018. Mezi hlavní nové poznatky patří potvrzení existence středověkého hřbitova v dnešní zámecké zahradě, který předcházal stavbě hradu. Oproti dosavadním předpokladům měla nejstarší část hradu menší rozsah a odlišnou orientaci. V prvním patře pivovaru byly objeveny trámové kapsy, jeden z trámů byl dendrochronologicky datován do let 1476–1477. Záchranný archeologický výzkum zámku dále pokračuje.

Zaměstnankyně památkových objektů šily roušky pro zdravotníky, hasiče i seniory

Vlna solidarity se vzedmula mezi zaměstnanci státních hradů a zámků Jihočeského a Plzeňského kraje a Kraje Vysočina, kdy v době nouzového stavu šily ochranné roušky pro pracovníky NPÚ i zaměstnance státní správy a Integrovaného záchranného systému daného kraje. V této aktivitě vynikaly zaměstnankyně zámků Červená Lhota, Český Krumlov, Horšovský Týn, Telč, Třeboň nebo Hluboká, které ušily roušky i pro zdravotníky, hasiče, dětské domovy a klienty domovů pro seniory

Územní památková správa na Sychrově

Hodnocení návštěvnické sezóny

Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj

S ohledem na protipandemická opatření byla návštěvnost objektů ve správě ÚPS na Sychrově nižší než v předchozích letech – na liberecké objekty zavítalo 335 261 návštěvníků, na královéhradecké 222 238 a 101 211 návštěvníků na objekty v Pardubickém kraji. Nicméně i přes nepříznivé podmínky se rekordmanem v návštěvnosti staly nově obnovené Slatiňany, které si za 4 měsíce provozu prohlédlo bezmála 43 000 návštěvníků, v době před obnovou za celou sezonu to bylo v průměru 25 000 osob. Necelých 100 000 návštěvníků dorazilo na liberecké Trosky, které se spolu s areálem zámku Sychrov zpřístupnily veřejnosti při dodržení všech opatření již na začátku května. V době zavření objektů využívala veřejnost k procházkám také Babiččino údolí a areál Hospitálu Kuks. Vyšší návštěvnost zaznamenal také zámek Opočno, a to bezmála 60 000 návštěvníků oproti 50 000 v roce předchozím.

Dobu, kdy objekty i návštěvníci čekali na zpřístupnění památek, využili kasteláni k natáčení amatérských videí, prohlídek, kterými veřejnost motivovali k budoucí návštěvě. Kromě videí se na sociálních sítích objevily seriály představující vybrané předměty z depozitářů, srovnávací fotografie z obnov, historická okénka a další. Hrad Trosky a zámek Litomyšl vyhlásily soutěž pro děti, konaly se také koncerty jednoho umělce přenášené pomocí sociálních sítí. Řada kastelánů také rozšířila FB stránky o Instagram, aby milovníky památek informovali o dění za zavřenými branami. Na zavřených památkách se důkladně uklízelo, a to jak v interiérech, tak v parcích a zahradách, probíhaly údržbářské a řemeslné práce, šily se roušky a také povlaky na mobiliář a závěsy, opravovaly kostýmy, probíhaly inventury nebo třeba úpravy zázemí pro zaměstnance.

Významné obnovy památek

Kunětická hora Dušana Jurkoviče – básníka dřeva

V roce 2020 pokračovaly stavební práce související s projektem IROP ITI Kunětická hora Dušana Jurkoviče – básníka dřeva. Projekt je zaměřen na obnovu dlouho nepřístupného západního křídla areálu, jehož podobu určil ve 20. letech minulého století architekt Dušan Jurkovič. Dřevěná vestavba v severní části nádvoří byla veřejnosti zpřístupněna v roce 2020. Barevnost budovy odpovídá Jurkovičovu užití barev např. v lázeňském komplexu v Luhačovicích. Zbývající část, objekt šesté brány a přístavku s novými expozicemi, se otevře na jaře 2021. Objekt bude bezbariérový.

Na podzim 2020 byla zahájena další etapa IROP ITI s názvem Kunětická hora – divadlo na hradě a v podhradí. Započaly zásadní restaurátorské práce a celková památková obnova hradního paláce. V letech 2021 a 2022 se proto palác uzavře a návštěvníkům bude přístupný pouze objekt šesté brány po generální obnově.

Vzorová obnova zámeckého kopce v Náchodě

Zahájením stavební a arboristické činnosti v červenci 2020 začala první fáze projektu, který bude ukončen v roce 2022. Cílem je vyřešení dlouholetých problémů spojených se stabilitou a hydrogeologickými poměry kopce a také návrat k historickému propojení mezi státním zámkem Náchod a městem Náchod. V rámci projektu bude řešeno především statické zajištění svahu před sesuvy, hydrogeologické poměry a odvodnění kopce, obnova cestního systému a arboristická koncepce celého kopce.

Další vybrané významné události a aktivity

Hrad Grabštejn vede nová kastelánka

Rok 2020 byl na Grabštejně pestrý – prohlídkové okruhy byly rozšířeny o další místnosti, byla doinstalována kancelář úředníka stejně jako prostor pro fraucimor a došlo k rozšíření expozice věnované stavební historii a archeologii hradu. Proběhla revitalizace postroji spodní části lesoparku, byl instalován nový informační systém odpovídající schváleným standardům NPÚ.

K 1. listopadu 2020 se kastelánkou hradu stala Mgr. Věra Ozogánová, která se chce zaměřit na spolupráci se školami i dobrovolníky a také plánuje prohlídky zaměřené na nejstarší historii objektu.

Na Hrádku u Nechanic mysleli na potěchu ducha, oka i dalších smyslů

Návštěvníci zámku poprvé v jeho novodobé historii spatřili v rámci základní prohlídkové trasy prostor červeného schodiště a s ním i unikátní vytahovací počátku 20. století. Expozice byly doplněny o nové rolety, závěsy na nebesa a okna do ložnice

paní hraběnky a pracovny pana hraběte. Byla opravena vnější omítka na jihozápadní části zámecké budovy. Počátkem roku byla dokončena také poslední fáze digitálního zaměření celé budovy, došlo k výměně pokojů ve východním křídle. V zámeckém parku se mj. opravoval plot, byla dokončena II. etapa informačního systému. V areálu zámku byla otevřena kavárna Anny z Harrachu.

Nový zákupský kastelán ztraktivní nádvoří zámku

Stávající prohlídkové trasy na Zákupcích doznaly v roce 2020 změn. Byl rozšířen III. okruh o prohlídku historické zámecké kuchyně a další prostory prošly přípravou na zpřístupnění, na II. okruhu byla zahájena instalace ložnice Windischgrätzů a reinstalace loveckého pokoje, s nástupem nového kastelána Mgr. Vladimíra Tregla byl také inovován dětský prohlídkový okruh. V roce 2020 si v Zákupcích připomínali 120. výročí svatby následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este a Žofie Chotkové.

Nefunkční kašna na nádvoří zámku byla osazena skleněným vodotryskem z dílny uznávaného sklářského mistra Jiřího Pačinka. Zámek se připravoval na premiérový celoroční provoz, z důvodu pandemie však byla tato aktivita přesunuta na rok 2021.

Na Kuku je tiskovina z tzv. Pokladu z kufru

Také v roce 2020 probíhalo restaurování rozsáhlého cyklu ze života sv. Jana z Boha. Jednotlivé obrazy jsou postupně vystavovány na původním místě v chodbě v 1. patře hospitálu. Byla položena nová prkenná podlaha v bývalé vrátnici, v říjnu byla odvezena faksimile sochy Štědrosti do restaurátorské dílny v Litomyšli. Postupně byly obnovovány některé vyvýšené záhony v bylinkové zahradě. Velkým úspěchem bylo zakoupení dobové tiskoviny z tzv. Pokladu z kufru – dokumenty z počátku 18. století popisují Šporkova panství včetně Choustníkova Hradiště.

Zámek Litomyšl

I na zámku v Litomyšli došlo ke změně, v jeho čele stanul zkušený bývalý zákupský kastelán Mgr. Petr Weiss. Kromě nastavování nových forem spolupráce s kulturními subjekty, městem Litomyšl a dalšími organizacemi věnoval své úsilí kompletní reinstalaci obou prohlídkových tras. První z nich bude časově zahrnovat období od vystavění zámku Pernštejnů až po Valdštejnů-Vartenberky, tj. do poloviny 19. století, druhá bude orientována na poslední šlechtické majitele zámku, Thurn-Taxisy. Reinstalované trasy budou veřejnosti představeny v roce 2021. Díky společnému zájmu organizátorů a správy zámku se podařilo i v roce 2020 uspořádat 62. ročník Národního festivalu Smetanova Litomyšl, byť v komornějším pojetí.

Nové interiérové instalace

Nová expozice na Bezdězu

Do Templářského paláce byly umístěny 3D modely nalezených středověkých artefaktů ze zásypu kleneb tohoto paláce pocházející z období 13. až 14. století. V souboru je železná stavební kování (hřeby a hřebíky používané ke spojování dřevěných konstrukčních prvků), militaria (šipky do luku a kuše, zástěha tesáku, čepele nožů) a také hrací kostka z kosti nebo parohu s vrtanými důlky.

Územní památková správa v Kroměříži

Hodnocení návštěvnické sezony

Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký a Moravskoslezský kraj

Návštěvnická sezóna 2020 na památkách ve Zlínském, Jihomoravském, Olomouckém a Moravskoslezském kraji byla ovlivněna omezeními spojenými s pandemií covid-19. Celkem v roce 2020 navštívilo dvacet pět památek v moravských krajích 1 192 062 turistů, což bylo o 501 624 turistů méně než v roce 2019. Na prvních příčkách nejnavštěvovanějších památek se tradičně drží zámek Lednice (255 961), zámek Valtice (135 898) a Květná zahrada Kroměříž (79 614). Nárůst návštěvnosti oproti roku 2019 zaznamenaly dvě památky, zámek Hradec nad Moravicí a zámek Raduň. Návštěvnost zde vzrostla hlavně díky projektu, který měl oživit cestovní ruch – Objevuj Moravskoslezský kraj.

Obnovy památek, restaurování

Skončila oprava zámečku Belveder ve Valticích

Zámeček Belveder převzal Národní památkový ústav do své správy na konci minulého tisíciletí. Jeho záchranu zahájil výměnou krovů a postupnými úpravami interiéru. Za celkovou částku převyšující 12 milionů korun byla v roce 2020 dokončena rekonstrukce zámečku započatá v roce 2000. Zámeček bude v sezóně 2021 otevřen návštěvníkům. Kromě záchran a obnovy samotné stavby bude ještě zapotřebí upravit desetihektarový park.

Restaurování podmaleb Beethovenova klavíru v Hradci nad Moravicí

Od srpna 2020 mohou návštěvníci opět obdivovat hudební nástroj, u kterého skládal při svých pobytech na zámku v letech 1806 a 1811 sám Ludvík van Beethoven. Hudební pokoj je součástí základní prohlídkové trasy zámku. Dominantou pokoje je klavír v mahagonové skříni. Poškozené podmalby klavíru si vyžádaly restaurování. Restaurovány byly celkem tři podmalby na skle, jedna čelní a dvě boční. V rámci restaurování byly odstraněny nečistoty, proběhla fixace barevné vrstvy, čištění skla a usazení úlomků zpět na sklo, retuš plátkovým zlatem a retuš barevné lakové vrstvy.

Restaurování Vlámského kabinetu zdobenému výjevem z Ovidiových Metamorfóz ze zámku v Rájci nad Svitavou

Jde o unikátní předmět na Českých a Moravských hradech a zámcích. K dispozici máme podrobnou analýzu včetně dendrochronologie a ikonografické studie. Citlivý restaurátorský zákrok ctil historický vývoj předmětu. Navíc oživil určité historické postupy, byl např. sestaven a použit nástroj umožňující rekonstrukci holandské štábkové lišty.

Restaurování ikony na zámku Valtice

Rozměrná ikona (107x73 cm) malovaná na dřevěné desce pochází z Ruska a byla zhotovena v roce 1845 autorem Zachariem Christovičem Samokobijem. Ústředním motivem ikony je postava sv. Nikolaje sedícího na bohatě zdobeném trůnu. V rozích se nacházejí čtyři výjevy: vzkříšení Lazarova, sv. Theodor, sv. Anatasij a sv. Helena se sv. Konstantinem. Obraz pocházel původně ze zámku Křižanov, odkud byl v rámci svozů po 2. světové válce převezen na zámek Lysice. V roce 2020 bylo přistoupeno k jeho restaurování pro nový prohlídkový okruh na SZ Valtice a stal se součástí apartmánu Františka I. z Liechtenštejna.

Restaurování malby na Veverě

Na hradě Veverě se od podzimu 2020 pracuje na restaurování malby v místnosti č. 211 v hradním paláci. Částečný odkryv omítkových vrstev již v roce 1978 prokázal nástěnné malby na všech stěnách této místnosti. Jde o unikátní celoplošnou dekorativní rokokovou malbu patrně z konce 18. století. Nejde o fresku, tedy o malbu do vlhké omítky, technikou je pravděpodobně tempera. Vzhledem k tomu, že odkryté malby nebyly zajištěny, urychlila se jejich degradace. Podrobný průzkum omítkových vrstev provedl až v roce 2007 MgA. David Zeman. Zrestaurovanou malbu uvidí návštěvníci poprvé od července 2021.

Památková obnova minaretu v Lednici

V zámeckém parku v Lednici byla v roce 2020 dokončena oprava minaretu, který je nejstarší dochovanou rozhlednou v České republice. Poslední etapa oprav zahrnovala opravu spodní fasády a kamenné podesty. Prohlídkový okruh obnovených interiérů minaretu zpřístupněný veřejnosti v roce 2017, nabízí návštěvníkům pohled do prostor, které knížecí rodina Liechtensteinů a jejich významní hosté využívala jako místo pro odpočinek. Tehdejší obliba romantických staveb se odrazila i na podobě vyhlídkové věže a jejích salonů – architekt Hardtmuth se inspiroval orientálními stavbami. K vidění je i část původního vybavení z počátku 19. století.

Dron dokumentuje stavebně technický stav památek

Územní památková správa v Kroměříži od května roku 2019 využívá k dokumentaci památkových objektů stroj OX-X063R (dron). Dron slouží k dokumentačním účelům, ale i ke kontrole provedených prací na opravě objektu. Pořízená data lze využít pro tvorbu projektové dokumentace, zjišťování rozsahu havárií, propagaci a prezentaci památek, analýze prostorových vazeb, podkladů PO a BOZP a podkladů krizového řízení.

Výjimečné dny a události návštěvnické sezony

Čtvero ročních období – cyklus historické gastronomie na zámku Raduň

Ve spolupráci se Slezskou univerzitou v Opavě se podařilo natočit dokumenty, které představují historický kontext kulinární kultury a zároveň poskytují divákům návod, jak si historické pokrmy připravit sami doma. První dokument o jarním aristokratickém menu byl zveřejněn 24. dubna 2020 na YouTube. Letní pokrmy už mohli návštěvníci ochutnat přímo v raduňské zámecké sýpce. Podzimní a zimní díly se připravují a budou zveřejněny na YouTube, Facebooku a webu zámku.

„Prohlédnutí“ na zámku Raduň

V pondělí 15. 6. 2020 byly prohlídky zámku upraveny i pro hendikepované. Prohlídky připravené ve spolupráci s charitou Opava byly určeny nejen pro nevidomé, ale i osoby se sníženou schopností pohybu. Vyvrcholením dne byla vernisáž výstavy Můj svět, prezentující výsledky fotosoutěže, kterou již dvanáctým rokem pořádá Charita Opava pod patronací profesora Jindřicha Štreita.

Hortus Magicus barokní festival v Květné zahradě

Ve dnech 7.–9. srpna 2020 patřila Květná zahrada v Kroměříži barokní hudbě, tanci a divadlu. Návštěvníky ohromil ohňostroj podle původní ikonografie a dobové hry potěšily děti i dospělí. Ukázky aranžování květin si všichni užili pod taktovkou floristů z Květné zahrady.

Nové interiérové instalace a významné doplnění současných instalací

Hradním příkopem na Bouzově

Nová prohlídková trasa, kterou lze absolvovat i se psem na vodítku vede hradním příkopem Bouzova. Netradiční prohlídka nabízí návštěvníkům neobvyklý pohled na hrad. Tuto novou trasu si prošlo v roce 2020 téměř 2500 návštěvníků.

Nově zpřístupněná bylinková a trvalková zahrada na Raduni

V roce 2020 se také podařilo zpřístupnit obnovenou bylinkovou a trvalkovou zahradu se sadem. Zvýšila se tak atraktivita zámecké oranžerie, na níž nově otevřený systém zahrad navazuje.

Další významné události a aktivity

Nabarvené ptáče na zámku Kunštát

Dne 16. 8. 2020 se v zámecké Květné zahradě uskutečnilo autorské promítání Nabarvené ptáče s režisérem filmu Václavem Marhoulem, Jitkou Čvančarovou a Pavlou Gomba, výkonnou ředitelkou UNICEF ČR. Celý finanční výtěžek z dobrovolného vstupného ve výši 13 600 Kč byl věnován UNICEF ČR, konkrétně na podporu projektu Děti ve válce.

O NÁRODNÍM PAMÁTKOVÉM ÚSTAVU

Národní památkový ústav je odbornou a výzkumnou organizací státní památkové péče s celostátní působností. Je státní příspěvkovou organizací ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších změn) řízenou Ministerstvem kultury („MK“).

NPÚ se po transformaci proběhlé k 1. lednu 2013 člení na následující organizační celky. Generální ředitelství v Praze („GnŘ“) řídí

a metodicky vede celkovou činnost NPÚ a v rozsahu vymezeném zákonem, statutem a vnitřními předpisy přímo zajišťuje úkoly státní památkové péče. Územní odborná pracoviště („ÚOP“) v jednotlivých krajích zajišťují úkoly státní památkové péče v plném rozsahu daném zákonem ve své územní působnosti a dále poskytují odbornou a metodickou pomoc vlastníkům a správcům památek. Územní památkové správy („ÚPS“) v Praze, v Českých Budějovicích, na Sychrově a v Kroměříži zajišťují správu památek ve správě NPÚ.

Národní památkový ústav

Valdštejnské náměstí 162/3
118 01 Praha 1

zřízen Ministerstvem kultury
k 1. 1. 2003

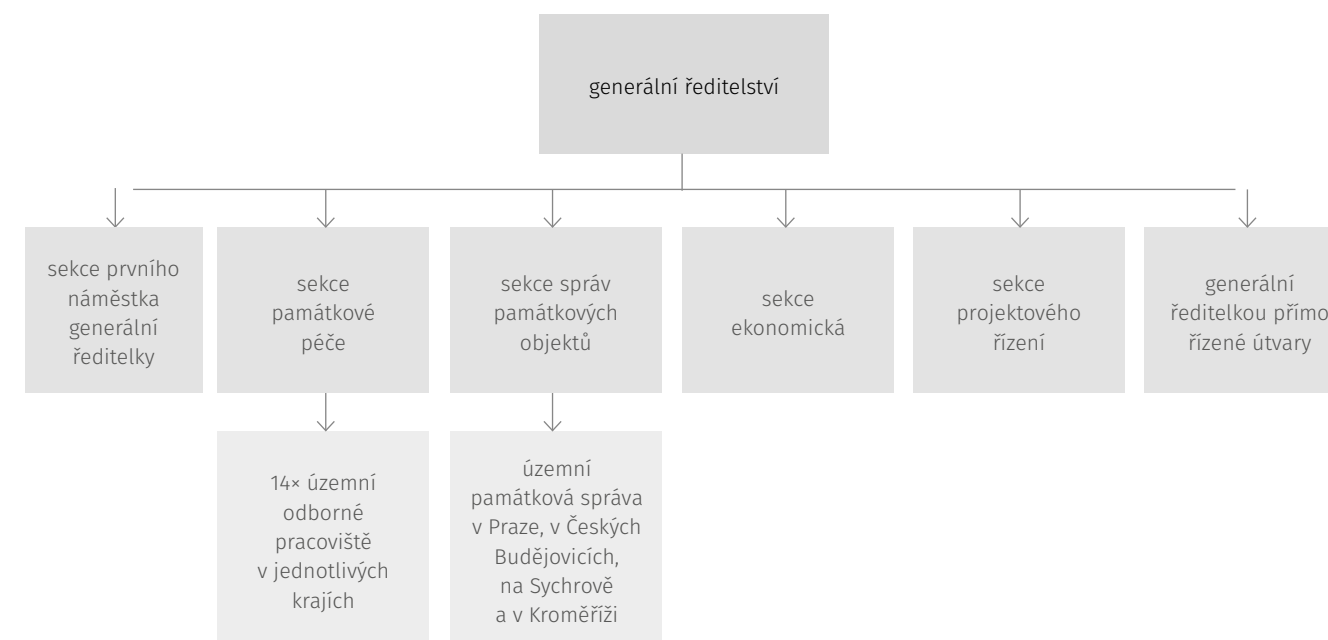
IČO: 75032333, DIČ: CZ75032333

Kontakt

ústředna: 257 010 111

e-mail: epodatelna@npu.cz

www.npu.cz

Činnost NPÚ

Hlavní činnosti NPÚ lze rozdělit na dvě základní skupiny:

- výzkum a vývoj, jakož i odborné a metodické činnosti usměrňující péči o památky ve vlastnictví a správě jiných subjektů a o památkově chráněná území;
- péči o soubor zpřístupněných kulturních památek („KP“), zejména státních hradů („SH“) a zámků („SZ“), které jsou ve správě NPÚ.

Poradní orgány ředitelů pracovišť NPÚ

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ

Ediční rada NPÚ
Etická komise
Kolegium generální ředitelky
Komise pro archeologii
Komise pro ochranu památkového fondu v oblasti železniční dopravy
Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století
Komise pro plnění úkolů vědy a výzkumu
Pedagogická rada
Redakční rada časopisu Zprávy památkové péče
Vědecká rada generální ředitelky
Komise mobiliární fondy
Komise pro výkup movitých památek a předmětů kulturní hodnoty v programu ISO C

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PRAZE

Ediční rada
Interní komise
Památková rada
Pražská archeologická komise
Redakční rada Staleté Prahy
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

Ediční rada
Interní odborná komise
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku
Středočeská archeologická komise
Redakční rada časopisu Průzkumy památek
Redakční rada časopisu Památky středních Čech

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Komise pro posuzování žádostí o finanční podporu péče o kulturní památky v územní působnosti ÚOP
Krajská archeologická komise
Památková rada ÚOP

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PLZNI

Interní komise
Památková rada
Redakční rada edice Památky západních Čech
Krajská archeologická komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Regionální komise pro programy stavební památkové obnovy
Regionální komise pro Program restaurování movitých kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LOKTI

Památková rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku
Krajská archeologická komise
Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Krajská archeologická komise
Památková rada

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LIBERCÍCH

Krajská archeologická komise
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení a zrušení prohlášení věci za kulturní památku
Památková rada
Ediční a publikační rada

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V JOSEFOVĚ

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PARDUBICÍCH

Památková rada
Krajská archeologická komise
Regionální hodnotící komise pro posuzování návrhů na prohlášení a zrušení prohlášení movité a nemovité věci za kulturní památku

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V TELČI

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V BRNĚ

Krajská archeologická komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Interní komise
Památková rada
Ediční rada

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OLOMOUCI

Krajská archeologická komise
Památková rada ředitele NPÚ, ÚOP v Olomouci
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V KROMĚŘÍŽI

Interní komise
Krajská archeologická komise

Odborná rada Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži
Památková rada
Redakční rada
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OSTRAVĚ

Expertní komise NPÚ, ÚOP v Ostravě pro obnovu shořelého kostela Božího Těla v Gutech
Krajská archeologická komise
Památková rada
Redakční rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení za kulturní památku

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V PRAZE

Odborná rada ředitele NPÚ, ÚPS v Praze
Název projektu: Bečov – příkladná obnova hradu, přilehlých objektů a areálů pro prezentaci památkové péče formou vzdělávacích programů

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Interní rada ředitele NPÚ, ÚSP v Českých Budějovicích, k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA NA SYCHROVĚ

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS na Sychrově
Komise pro výkup movitých památek a předmětů kulturní povahy
Pracovní komise pro tvorbu interiérových instalací ÚPS na Sychrově

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V KROMĚŘÍŽI

Interní rada ředitele NPÚ, ÚSP v Kroměříži, k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

Národní památkový ústav na základě svého zákonného pověření

- plní úkoly stanovené zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči;
- koordinuje a z velké části vlastními odbornými kapacitami zajišťuje základní a aplikovaný vědecký výzkum pro zkvalitňování vědeckého poznání kulturního dědictví, jakož i rozvoje teorie, metodologie a praxe oboru památkové péče;
- vydává v zájmu zvyšování odbornosti a dosažení jednotných standardů kvality, jakož i předvídatelnosti svých odborných vyjádření na podkladě vlastního vědeckého výzkumu i spolupracujících vědeckých a odborných ústavů a vysokých škol celostátně doporučené odborné metodiky a metodická vyjádření, která průběžně aktualizuje;
- zabezpečuje odbornou a metodickou činnost týkající se péče o nemovitě a movitě kulturní památky, jejich soubory, památkové rezervace, památkové zóny, ochranná pásma a území s archeologickými nálezy;
- shromažďuje a odborně zpracovává vědecké poznatky související s kulturními památkami, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, a napomáhá jejich praktickému uplatnění;
- pro vykonávání odborných činností systematicky ošetřuje, využívá, spravuje a doplňuje dokumentační sbírky a informační fondy obsahující písemnou, grafickou, mapovou a fotografickou dokumentaci; podle kapacitních možností své dokumentační sbírky zpřístupňuje a napomáhá vlastníkům kulturních památek odborným poradenstvím při vyhledávání archivní dokumentace a dalšími odbornými službami, přitom využívá i fondů archivů, muzeí a galerií včetně informačních bází odborné literatury;
- vede Ústřední seznam kulturních památek České republiky a podílí se na zkvalitňování dat v něm obsažených jak vlastními výzkumy, tak koordinací výzkumu památek a převodem jeho výsledků do příslušné evidence;
- zabezpečuje postupnou digitalizaci údajů o kulturních památkách, památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;
- vyjadřuje se k návrhům na prohlášení nemovitých a movitých věcí za kulturní památky nebo zrušení prohlášení věci za kulturní památku, zpracovává i vlastní návrhy na prohlášení věci za kulturní památku;
- připravuje podklady pro územní památkovou ochranu, zejména pro prohlášení městských a vesnických památkových rezervací a památkových zón a pro územní rozhodnutí o ochranném pásmu nemovitých kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón;
- pro Ministerstvo kultury připravuje dokumentaci pro návrhy kulturních památek a vybraných památkových území k nominaci do Seznamu světového dědictví;
- zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny a ochranná pásma; dává návrhy na odstranění zjištěných závad orgánům státní památkové péče;
- sleduje technologické způsoby obnovy kulturních památek, shromažďuje a vyhodnocuje poznatky, zkušenosti a informace o historických i novodobých technologiích a materiálech;
- sleduje technické metody ochrany kulturních památek, včetně způsobů provizorního zabezpečení, statického zajištění, ochrany materiálu před rozpadem i znehodnocením a uplatňuje principy preventivní ochrany kulturních památek;
- provádí koncepční i operativní činnosti směřující k záchraně ohrožených kulturních památek, zpracovává podklady pro Seznam ohrožených nemovitých kulturních památek;
- provádí operativní i standardní stavebněhistorické průzkumy, operativní dokumentace, urbanistické průzkumy, archivní průzkumy, přitom se prioritně zaměřuje na kulturní památky ve správě NPÚ a zejména na průzkum a dokumentaci záchranného charakteru na kulturních památkách, kterým hrozí buď zánik nebo výrazné snížení architektonických a historických hodnot;
- sleduje dodržování ochranného režimu památkových rezervací, památkových zón a ochranných pásem nemovitých kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón;
- sleduje kulturní dědictví našeho státu zahrnuté do Seznamu světového dědictví pro účely povinných zpráv, tzv. monitoringu;
- poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek a dotčeným obcím při zajišťování péče o kulturní památky;
- podílí se na prezentaci a popularizaci památkové péče v jednotlivých regionech, poskytuje pomoc obecním úřadům obcí s rozšířenou působností při metodickém řízení činnosti konzervátorů a zpravodajů a při spolupráci s místními občan-skými iniciativami vyvíjejícími svoji činnost v oblasti ochrany a uchovávání hmotného kulturního dědictví;
- poskytuje konzultace vlastníkům kulturních památek a projektantům v průběhu zpracování přípravné a projektové dokumentace obnovy

nemovitých kulturních památek nebo staveb, stavebních změn, terénních úprav, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravy dřevin nebo udržovacích prací na nemovitostech v památkových rezervacích, zónách a ochranných pásmech a vyjadřuje se ke všem stupňům dokumentace;

• podílí se na metodických, koordinačních, organizačních a hodnotících činnostech při přípravě a realizaci grantových programů krajských úřadů na úseku památkové péče;

• poskytuje potřebné odborné podklady orgánům státní památkové péče;

• zpracovává písemná vyjádření jako obligatorní podklad závazných stanovisek orgánů státní památkové péče k zamýšlené údržbě, opravě, rekonstrukci, restaurování a jiné úpravě kulturních památek nebo jejich prostředí a ke stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na nemovitostech v památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;

• podílí se na metodických, koordinačních, organizačních a hodnotících činnostech při přípravě a realizaci grantových programů krajských úřadů na úseku památkové péče;

• poskytuje potřebné odborné podklady orgánům státní památkové péče; zpracovává písemná vyjádření jako obligatorní podklad závazných stanovisek orgánů státní památkové péče k zamýšlené údržbě, opravě, rekonstrukci, restaurování a jiné úpravě kulturních památek nebo jejich prostředí a ke stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na nemovitostech v památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;

• zpracovává odborná vyjádření k jednotlivým fázím projednávání územně plánovací dokumentace; prosazuje hlediska uchování hodnot historického urbanismu;

• organizuje a zajišťuje odbornou vydavatelskou činnost, organizuje mezioborové konference, semináře a workshopy k nejrůznějším tématům poznávání, péče a popularizace kulturního dědictví;

• prostřednictvím různých typů vzdělávacích a přednáškových programů a výstav týkajících se státní památkové péče oslovuje širokou veřejnost;

• podílí se na odborné edukaci a vzdělávání pracovníků v oboru památkové péče a spolupracuje se školami všech typů při rozšiřování výsledků

vědeckého výzkumu, vzdělanosti a povědomí o hodnotách a významu kulturního dědictví pro současnost a působí na veřejnost směrem k pozitivnímu vztahu k památkám;

• vydává osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty;

• realizuje záchranné archeologické výzkumy na objektech ve správě NPÚ a investiční záchranné výzkumy pro další vybrané akce; provádí odborné zpracování, dokumentaci a evidenci archeologických nálezů;

• zpracovává písemnou a fotografickou dokumentaci mobiliárních fondů ve správě pracovišť NPÚ a tuto dokumentaci zpřístupňuje oprávněným osobám k nahlédnutí;

• zajišťuje rozsáhlé činnosti spojené se správou a prezentací památkových objektů, včetně evidence a pohybu mobiliáře na těchto objektech;

• provádí výzkum a prohlubuje poznání vývoje historických interiérů, jejich uměleckého a uměleckořemeslného vybavení i historických sbírek a výsledky výzkumu aplikuje při zkvalitňování stávajících a při tvorbě nových interiérových instalací na hradech a zámcích ve vlastní správě; poskytuje v této oblasti odbornou pomoc i ostatním subjektům.

Poskytování informací za rok 2020

na základě ust. § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, předkládáme následující počty věcí, vyřizovaných v intencích cit. zákona v roce 2020:

- územní útvary celkem počet žádostí: 47

- generální ředitelství celkem počet žádostí: 37

- celkem počet za NPÚ: 84

- počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 4

- počet odvolání, předaných MK: 3

- počet stížností podle § 16a InfZ, předaných MK: 2

Rozsudek soudu ve smyslu § 18 odst. 1 písm. c) InfZ, tj. ve věci přezkoumání zákonnosti povinného subjektu, nebyl vydán.

Výhradní licence ve smyslu § 18 odst. 1 písm. d) InfZ nebyla vydána žádná.

Personální údaje o zaměstnancích NPÚ k 31. prosinci 2020

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
Do 20	2	3	5	0,23
21–30	66	137	203	9,28
31–40	188	227	415	18,97
41–50	288	404	692	31,63
51–60	223	338	561	25,64
Nad 60	168	144	312	14,26
Celkem	935	1 253	2 188	100,00

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
Základní	16	27	43	1,97
Vyučen	238	186	424	19,38
Střední odborné	6	7	13	0,59
Úplně střední	18	52	70	3,20
Úplně střední odborné	193	342	535	24,45
Vyšší odborné	8	31	39	1,78
Vysokoškolské	456	608	1064	48,63
Celkem	935	1 253	2 188	100,00

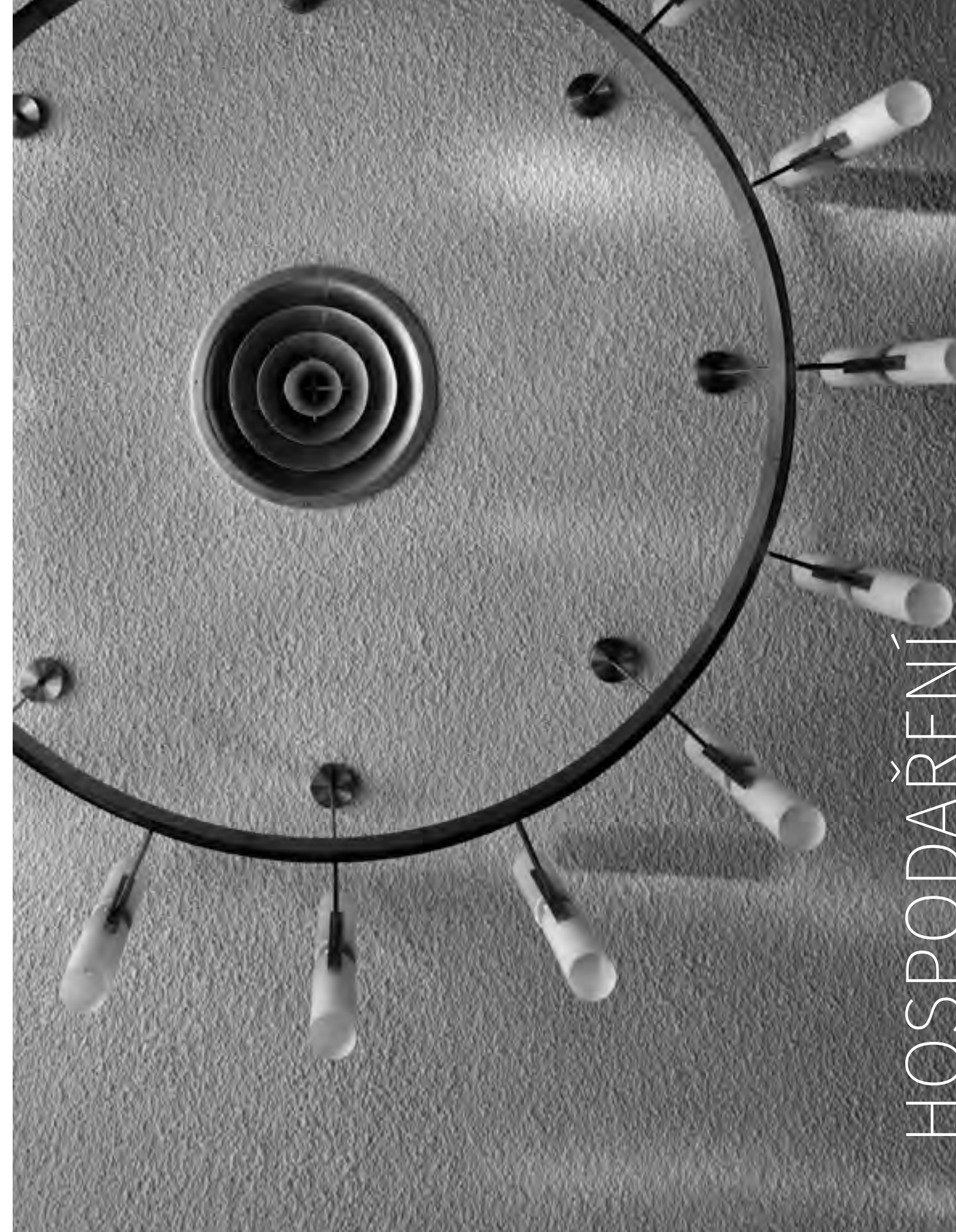
Doba trvání pracovního poměru

Doba trvání	Počet	%
Do 5 let	947	43,28
Do 10 let	349	15,95
Do 15 let	310	14,17
Do 20 let	243	11,11
Nad 20 let	339	15,49
Celkem	2188	100,00

Vzniklé a skončené pracovní poměry

Vzniklé	444
Skončené	509

Průměrný hrubý měsíční plat: 31 825 Kč

HOSPODAŘENÍ

Hospodářský výsledek roku k 31. 12. 2020 byl 1 590 021,72 Kč. V hlavní činnosti bylo dosaženo vyrovnaného hospodářského výsledku a v jiné (hospodářské) činnosti činil zlepšený hospodářský výsledek 1 590 021,72 Kč.

Výsledek hospodaření v porovnání s předchozími lety v Kč:

Rok	Výsledek hospodaření	Hlavní činnost	Jiná (hospodářská) činnost
2016	727 293,96	0,00	727 293,96
2017	10 780 648,60	10 001 754,16	778 894,44
2018	2 763 189,12	0,00	2 763 189,12
2019	4 603 207,54	2 456 858,54	2 146 349,00
2020	1 590 021,72	0,00	1 590 021,72

Pro dosažení vyrovnaného hospodářského výsledku v hlavní činnosti byl zapojen fond reprodukce majetku jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování dlouhodobého majetku ve výši 1 406 505,06 Kč a fond odměn ve výši 1 020 096 Kč. Významným faktorem, který ovlivnil hospodaření, byl propad vlastních výnosů v souvislosti s pandemií koronavirové nemoci covid-19, kdy meziroční pokles dosáhl částky 190 715 tis. Kč. Výpadek vlastních výnosů byl kompenzován zřizovatelem navýšením příspěvku na provoz ve výši 159 804 610 Kč.

Výsledek jiné (hospodářské) činnosti byl rovněž ovlivněn průběhem pandemie, v meziročním srovnání došlo k jeho snížení o 26 %.

Komentář k účetní závěrce NPÚ sestavené k 31. prosinci 2020

Výnosy

V hlavní činnosti jsou výnosy, kromě výnosů z transferů ve výši 1 706 795 tis. Kč (78,22 % celkových výnosů), tvořeny zejména výnosy z vlastních výkonů a zboží, které meziročně klesly o 29,89 % na částku 447 280 tis. Kč. Rozhodnou složkou vlastních výkonů jsou výnosy z prodeje služeb (zejména tržby za vstupné), které se v roce 2020 propadly na

částku 392 389 tis. Kč, což je o 29,65 % méně než v předchozím roce. Výnosy z pronájmů poklesly o 23 938 tis. Kč (o 31,65 %) na 51 687 tis. Kč.

Meziroční nárůst transferů o 336 301 tis. Kč byl způsoben navýšením příspěvku na provoz a na dotační tituly.

Výnosy hlavní činnosti za posledních 5 let dle účtových skupin v tis. Kč

Skupina	Název účtové skupiny	2016	2017	2018	2019	2020
60	Výnosy z vlastních výkonů a zboží	535 257	558 537	591 607	637 995	447 280
64	Ostatní výnosy	21 662	51 480	12 095	13 552	27 847
66	Finanční výnosy	525	68	184	102	162
67	Výnosy z transferů	944 721	1 077 249	1 238 531	1 370 493	1 706 795
	VÝNOSY CELKEM	1 502 165	1 687 334	1 842 417	2 022 142	2 182 084

Transfery (účet 671) – rozdělení dle finančních zdrojů v tis. Kč

	2019	2020
Příspěvek na provoz (včetně Kulturní aktivity, PZAV, UNESCO)	1 024 138	1 272 717
Dotační tituly	335 207	426 427
Spolufinancováno EU (ESIF+FM)	14 874	94 655
Výzkum, vývoj a inovace z MKČR	50 376	50 497
Ostatní individuální a systémové dotace MKČR	269 957	281 275
Mimorozpočtové zdroje	11 148	7 651
Výzkum, vývoj a inovace mimo MKČR	4 749	2 154
Ostatní mimorozpočtové zdroje (zejména ÚSC)	6 399	5 497
TRANSFERY CELKEM	1 370 493	1 706 795

V hospodářské činnosti činil meziroční propad výnosů celkem částku 11 252 tis. Kč (-22,14%). Nejvýznamnější částí jsou každoročně výnosy z prodaného zboží, které v roce 2020 dosáhly částky 27 591 tis. Kč (69,72 % celkových výnosů) a výnosy z prodeje služeb 9 683 tis. Kč (24,47 % celkových výnosů).

Náklady

Náklady v hlavní činnosti představovaly částku 2 182 084 tis. Kč. V celkovém objemu nákladů zaznamenal NPÚ v roce 2020 nárůst oproti roku 2019 o 162 398 tis. Kč (o 8 %).

Nejvyšší podíl na nákladech mají osobní náklady – účetní skupina 52 cca 53 % s meziročním nárůstem o 5,7 %. Podstatný podíl má i skupina 51 služby (cca 34%), kde oproti plánovanému rozpočtu nákladů na opravy a udržování bylo plnění jen na 58 %, a to zejména z důvodu nedočerpání programového financování, služby byly naplněny na 76 % celoročního rozpočtu a cestovné bylo realizováno na 61 %. V případě spotřebovaných nákupů skupiny 50 byla ponížena spotřeba materiálových nákladů oproti roku 2019 o 6 % a spotřeba energií s čerpáním ve výši 97 % plánovaného rozpočtu byla meziročně nižší o 1%. Náklady z drobného hmotného a nehmotného majetku vykazují překročení původního plánu o 21% zejména z důvodu nutného nákupu a vybavení pracovišť notebooky a IT technikou.

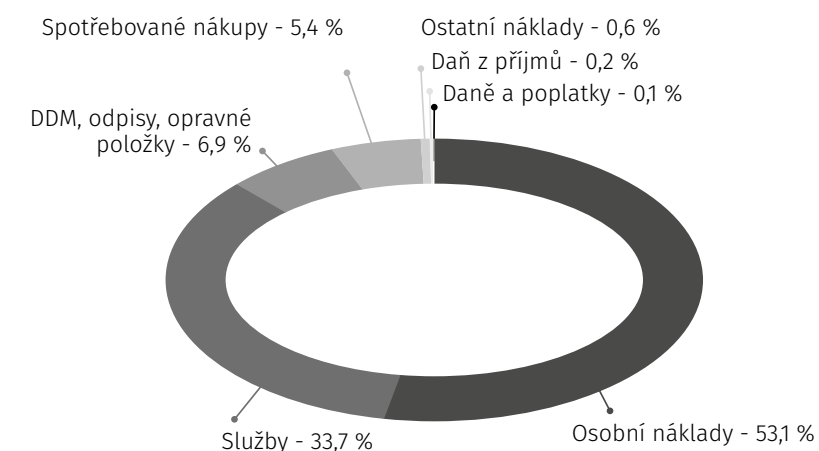
Náklady **hospodářské činnosti** tvoří tyto významné složky: prodané zboží ve výši 18 023 tis. Kč (47,45 % celkových nákladů), osobní náklady v částce 10 236 tis. Kč (26,95 % celkových nákladů) a ostatní služby, které činily 1 571 tis. Kč (4,14 % celkových nákladů).

Výdaje na zahraniční pracovní cesty

V roce 2020 byly výdaje na zahraniční služební cesty z důvodu pandemie meziročně výrazně nižší, a to o 93,75 % v částce 214 625 Kč, což činí 5,89 % celkových nákladů na cestovné a 0,01 % celkových nákladů hlavní činnosti NPÚ. Cestovné celkem (účet 512) bylo v roce 2020 ve výši 3 646 374 Kč, což tvoří 0,17 % celkových nákladů NPÚ v hlavní činnosti.

Mimorozpočtové zdroje financování

V roce 2020 byly mimorozpočtové zdroje financování celkem ve výši 8 334 tis. Kč, což je nejnižší částka za posledních 5 let. Důvodem je zejména ukončení projektů výzkumu a vývoje a přeshraniční spolupráce v roce 2019.

Rozvaha

Řádek	Označení	Název	Běžné účetní období			Minulé úč. období netto
			brutto	korekce	netto	
1		AKTIVA CELKEM	8 514 630 937,15	2 173 704 808,84	6 340 926 128,31	5 176 805 589,01
2	A.	Stálá aktiva	6 650 649 400,26	2 164 889 477,20	4 485 759 923,06	4 201 342 530,44
3	A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	67 659 073,05	64 191 036,76	3 468 036,29	3 872 599,48
4	A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (012), (072)	0,00	0,00	0,00	0,00
5	A.I.2.	Software (013), (073)	44 778 854,94	42 174 415,65	2 604 439,29	2 572 438,48
6	A.I.3.	Ocenitelná práva (014), (074)	100 000,00	88 896,00	11 104,00	44 440,00
7	A.I.4.	Povolenky na emise a preferenční limity (015), (075)	0,00	0,00	0,00	0,00
8	A.I.5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (018), (078)	20 160 658,61	20 160 658,61	0,00	0,00
9	A.I.6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (019), (079)	2 519 559,50	1 767 066,50	752 493,00	1 155 721,00
10	A.I.7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek (041)	100 000,00	0,00	100 000,00	100 000,00
12	A.I.8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (051)	0,00	0,00	0,00	0,00
13	A.I.9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji (035)	0,00	0,00	0,00	0,00
14	A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	6 580 720 491,16	2 099 645 927,84	4 481 074 563,32	4 196 238 376,21
15	A.II.1.	Pozemky (031)	242 861 330,07	0,00	242 861 330,07	239 004 178,25
16	A.II.2.	Kulturní předměty (032)	387 656 489,69	0,00	387 656 489,69	371 805 756,89
17	A.II.3.	Stavby (021), (081)	3 891 648 067,36	914 621 845,41	2 977 026 221,95	2 892 276 590,47
18	A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí (022), (082)	985 958 924,94	713 583 253,29	272 375 671,65	263 307 732,58
19	A.II.5.	Pěstitelské celky trvalých porostů (025), (085)	471 258,00	48 732,00	422 526,00	431 958,00
20	A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek (028), (088)	470 179 011,14	470 179 011,14	0,00	0,00
21	A.II.7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (029), (089)	1 322 142,00	1 213 086,00	109 056,00	171 426,00
22	A.II.8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (042)	600 126 267,96	0,00	600 126 267,96	429 240 734,02
24	A.II.9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (052)	0,00	0,00	0,00	0,00
25	A.II.10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji (036)	497 000,00	0,00	497 000,00	0,00
26	A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00
27	A.III.1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem (061)	0,00	0,00	0,00	0,00
28	A.III.2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem (062)	0,00	0,00	0,00	0,00
29	A.III.3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (063)	0,00	0,00	0,00	0,00
30	A.III.5.	Termínované vklady dlouhodobé (068)	0,00	0,00	0,00	0,00
31	A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek (069)	0,00	0,00	0,00	0,00
32	A.IV.	Dlouhodobé pohledávky	2 269 836,05	2 269 836,05	1 217 323,45	1 231 554,75
33	A.IV.1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (462)	0,00	0,00	0,00	0,00
34	A.IV.2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů (464)	0,00	0,00	0,00	0,00
35	A.IV.3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy (465)	22 349,00	22 349,00	22 349,00	22 349,00
36	A.IV.5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky (469),(149)	2 247 487,05	2 247 487,05	1 194 974,45	1 209 205,75
37	A.IV.6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery (471)	0,00	0,00	0,00	0,00
38	B.	Oběžná aktiva	1 863 981 536,89	8 815 331,64	1 855 166 205,25	975 463 058,57
39	B.I.	Zásoby	41 749 169,88	600 050,61	41 149 119,27	39 856 824,42
40	B.I.1.	Pořízení materiálu (111)	0,00	0,00	0,00	0,00
41	B.I.2.	Materiál na skladě (112)	828 636,52	0,00	828 636,52	846 695,43
42	B.I.3.	Materiál na cestě (119)	0,00	0,00	0,00	0,00
43	B.I.4.	Nedokončená výroba (121)	217 350,05	0,00	217 350,05	260 084,99
44	B.I.5.	Polotovary vlastní výroby (122)	0,00	0,00	0,00	0,00
45	B.I.6.	Výrobky (123),(184)	20 865 956,08	600 050,61	20 265 905,47	19 537 084,45
46	B.I.7.	Pořízení zboží (131)	0,00	0,00	0,00	0,00
47	B.I.8.	Zboží na skladě (132)	19 081 446,33	0,00	19 081 446,33	18 457 577,65
48	B.I.9.	Zboží na cestě (138)	0,00	0,00	0,00	0,00

Řádek	Označení	Název	Běžné účetní období			Minulé úč. období netto
			brutto	korekce	netto	
49	B.I.10.	Ostatní zásoby (139)	755 780,90	0,00	755 780,90	755 381,90
50	B.II.	Krátkodobé pohledávky	1 209 845 988,26	8 215 281,03	1 201 630 707,23	478 740 669,47
51	B.II.1.	Odběratelé (311),(194)	15 823 173,10	4 893 235,24	10 929 937,86	4 669 738,23
52	B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy (314)	7 793 006,09	0,00	7 793 006,09	8 097 295,92
53	B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti (315),(192)	8 283 592,72	1 781 024,30	6 502 568,42	29 809 093,26
54	B.II.6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé (316)	0,00	0,00	0,00	0,00
55	B.II.9.	Pohledávky za zaměstnanci (335)	1 902 415,86	0,00	1 902 415,86	1 645 740,05
56	B.II.10.	Sociální zabezpečení (336)	0,00	0,00	0,00	0,00
57	B.II.11.	Zdravotní pojištění (337)	0,00	0,00	0,00	0,00
58	B.II.12.	Důchodové spoření (338)	0,00	0,00	0,00	0,00
59	B.II.13.	Daň z příjmů (341)	163 140,00	0,00	163 140,00	0,00
60	B.II.14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžita plnění (342)	0,00	0,00	0,00	0,00
61	B.II.15.	Daň z přidané hodnoty (343)	0,00	0,00	0,00	0,00
62	B.II.16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce (344)	0,00	0,00	0,00	0,00
63	B.II.17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi (346)	1 090 960,11	0,00	1 090 960,11	0,00
64	B.II.18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi (348)	0,00	0,00	0,00	0,00
65	B.II.28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery (373)	0,00	0,00	0,00	0,00
66	B.II.30.	Náklady příštích období (381)	7 985 036,76	0,00	7 985 036,76	8 864 381,00
68	B.II.31.	Příjmy příštích období (385)	0,00	0,00	0,00	42 154,00
69	B.II.31.	Příjmy příštích období (385)	42 154,00	0,00	42 154,00	0,00
70	B.II.32.	Dohadné účty aktivní (388)	1 147 774 947,64	0,00	1 147 774 947,64	408 055 618,94
71	B.II.33.	Ostatní krátkodobé pohledávky (377), (199)	19 029 715,98	1 541 021,49	17 488 694,49	17 556 648,07
72	B.III.	Krátkodobý finanční majetek	612 386 378,75	0,00	612 386 378,75	456 865 564,68
73	B.III.1.	Majetkové cenné papíry k obchodování (251)	0,00	0,00	0,00	0,00
74	B.III.2.	Dluhové cenné papíry k obchodování (253)	0,00	0,00	0,00	0,00
75	B.III.3.	Jiné cenné papíry (256)	0,00	0,00	0,00	0,00
76	B.III.4.	Termínované vklady krátkodobé (244)	0,00	0,00	0,00	0,00
77	B.III.5.	Jiné běžné účty (245)	0,00	0,00	0,00	0,00
78	B.III.9.	Běžný účet (241)	594 019 117,34	0,00	594 019 117,34	436 433 915,41
79	B.III.10.	Běžný účet FKSP (243)	11 458 475,40	0,00	11 458 475,40	8 347 113,82
80	B.III.15.	Ceniny (263)	441 897,00	0,00	441 897,00	3 437 509,00
81	B.III.16.	Peníze na cestě (262)	0,00	0,00	0,00	363 085,00
82	B.III.17.	Pokladna (261)	6 466 889,01	0,00	6 466 889,01	8 283 941,45

Řádek	Označení	Název	Stav v běžném účet. období	Stav v minulém účet. období
83		PASIVA CELKEM	6 340 926 128,31	5 176 805 589,01
84	C.	Vlastní kapitál	4 819 317 542,92	4 480 861 175,75
85	C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	4 508 181 147,69	4 223 478 818,30
86	C.I.1.	Jmění účetní jednotky (401)	4 049 146 534,82	3 980 476 230,10
87	C.I.3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku (403)	460 000 297,46	244 499 011,35
88	C.I.4.	Kurzové rozdíly (405)	0,00	0,00
89	C.I.5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody (406)	-1 795 563,59	-1 874 115,15
90	C.I.6.	Jiné oceňovací rozdíly (407)	452 187,00	0,00
91	C.I.7.	Opravy předcházejících účetních období (408)	377 692,00	377 692,00
92	C.II.	Fondy účetní jednotky	309 546 373,51	252 779 150,20
93	C.II.1.	Fond odměn (411)	21 991 237,00	23 011 333,00
94	C.II.2.	Fond kulturních a sociálních potřeb (412)	10 450 757,34	8 385 173,16
95	C.II.3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hosp. (413)	29 017 788,47	25 894 423,22
96	C.II.4.	Rezervní fond z ostatních titulů (414)	72 989 235,04	47 028 786,80
97	C.II.5.	Fond reprodukce majetku, fond investic (416)	175 097 355,66	148 459 434,02
98	C.III.	Výsledek hospodaření	1 590 021,72	4 603 207,25
99	C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	1 590 021,72	4 603 207,25
100	C.III.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (431)	0,00	0,00
101	C.III.3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období (432)	0,00	0,00
102	D.	Cizí zdroje	1 521 608 585,39	695 944 413,26
103	D.I.	Rezervy	0,00	0,00
104	D.I.1.	Rezervy (441)	0,00	0,00
105	D.II.	Dlouhodobé závazky	1 218 271 888,08	378 166 241,66
106	D.II.1.	Dlouhodobé úvěry (451)	0,00	0,00
107	D.II.2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (452)	0,00	0,00
108	D.II.4.	Dlouhodobé přijaté zálohy (455)	0,00	0,00
109	D.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky (459)	246 157,71	348 057,71
110	D.II.8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery (472)	1 218 025 730,37	377 818 183,95
112	D.III.	Krátkodobé závazky	303 336 697,31	317 778 171,60
113	D.III.1.	Krátkodobé úvěry (281)	0,00	0,00
114	D.III.4.	Jiné krátkodobé půjčky (289)	0,00	0,00
115	D.III.5.	Dodavatelé (321)	144 594 382,69	101 007 799,14
116	D.III.7.	Krátkodobé přijaté zálohy (324)	2 410 442,75	2 713 100,30
117	D.III.9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé (326)	0,00	0,00
118	D.III.10.	Zaměstnanci (331)	43 438 105,00	49 007 892,00
119	D.III.11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům (333)	264,00	0,00
120	D.III.12.	Sociální zabezpečení (336)	20 939 662,79	23 840 140,00
121	D.III.13.	Zdravotní pojištění (337)	9 081 560,00	10 327 110,00
122	D.III.14.	Důchodové spoření (338)	0,00	0,00
123	D.III.15.	Daň z příjmů (341)	0,00	991 632,00
124	D.III.16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění (342)	8 362 183,10	10 051 410,10
125	D.III.17.	Daň z přidané hodnoty (343)	348 665,67	1 120 585,05
126	D.III.18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce (345)	0,00	0,00
127	D.III.19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím (347)	59 324,34	486 069,09
128	D.III.20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím (349)	0,00	0,00
129	D.III.32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery (374)	908 312,25	566 438,28
131	D.III.35.	Výdaje příštích období (383)	1 664 666,54	5 837 886,63
132	D.III.36.	Výnosy příštích období (384)	33 020 061,51	35 333 046,68
133	D.III.37.	Dohadné účty pasivní (389)	27 443 479,00	28 301 963,97
134	D.III.38.	Ostatní krátkodobé závazky (378)	11 065 587,67	48 193 098,36

Výkaz zisku a ztráty

Řádek	Označení	Text	Činnosti běžné období		Činnosti minulého období	
			hlavní	hospodářská	hlavní	hospodářská
1	A.	NÁKLADY CELKEM	2 182 084 194,12	37 983 779,89	2 019 686 194,28	48 679 544,29
2	A.I.	Náklady z činností	2 177 499 504,37	37 717 691,31	2 015 107 106,20	48 174 657,73
3	A.I.1.	Spotřeba materiálu (501)	52 289 193,24	707 881,75	55 565 079,26	1 622 347,81
4	A.I.2.	Spotřeba energie (502)	68 473 193,72	1 301 637,51	68 991 491,43	1 787 950,90
5	A.I.3.	Spotřeba ostatních nesklad. dodávek (503)	0,00	0,00	0,00	0,00
6	A.I.4.	Prodané zboží (504)	53 111,35	18 023 083,23	277 891,35	24 548 387,01
7	A.I.5.	Aktivace dlouhodobého majetku (506)	0,00	0,00	0,00	0,00
8	A.I.6.	Aktivace oběžného majetku (507)	-56 289,80	0,00	-405 967,30	-40 338,88
9	A.I.7.	Změna stavu zásob vlastní výroby (508)	-2 487 349,88	1 553 838,19	-4 136 103,22	880 881,01
10	A.I.8.	Opravy a udržování (511)	538 168 994,99	380 171,99	418 319 064,12	367 036,25
11	A.I.9.	Cestovné (512)	3 646 374,31	0,00	9 296 157,33	0,00
12	A.I.10.	Náklady na reprezentaci (513)	751 887,22	4 797,31	1 417 625,78	20 608,90
13	A.I.11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb (516)	0,00	0,00	0,00	0,00
14	A.I.12.	Ostatní služby (518)	193 739 676,23	1 571 225,71	219 857 965,77	1 887 203,47
15	A.I.13.	Mzdové náklady (521)	846 692 025,00	10 236 163,00	801 806 646,00	12 329 942,00
16	A.I.14.	Zákonné sociální pojištění (524)	274 036 553,86	3 228 775,93	258 253 031,02	3 789 012,80
17	A.I.15.	Jiné sociální pojištění (525)	2 269 674,18	26 747,41	2 132 503,49	32 190,73
18	A.I.16.	Zákonné sociální náklady (527)	35 895 251,39	196 098,97	34 225 015,25	226 756,60
19	A.I.17.	Jiné sociální náklady (528)	0,00	0,00	0,00	0,00
20	A.I.18.	Daň silniční (531)	0,00	0,00	0,00	0,00
21	A.I.19.	Daň z nemovitostí (532)	358 228,00	0,00	379 333,00	0,00
22	A.I.20.	Jiné daně a poplatky (538)	796 723,23	16 477,47	712 498,61	42 297,48
23	A.I.22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (541)	0,00	0,00	2 130,00	0,00
24	A.I.23.	Jiné pokuty a penále (542)	330 501,00	0,00	309 319,50	0,00
25	A.I.24.	Dary a jiná bezúplatná předání (543)	0,00	0,00	0,00	0,00
26	A.I.25.	Prodaný materiál (544)	0,00	0,00	0,00	0,00
27	A.I.26.	Manka a škody (547)	80 284,29	10 826,07	958 401,07	0,00
28	A.I.27.	Tvorba fondů (548)	128 575,00	0,00	55 152,00	0,00
29	A.I.28.	Odpisy dlouhodobého majetku (551)	97 520 156,19	24 480,00	91 753 039,10	24 480,00
30	A.I.29.	Zúst.cena prodaného dlouh.nehmot.maj. (552)	0,00	0,00	0,00	0,00
31	A.I.30.	Zúst.cena prodaného dlouh.hmot.majetku (553)	142 858,00	0,00	93 152,00	0,00
32	A.I.31.	Prodané pozemky (554)	0,00	0,00	0,00	0,00
33	A.I.32.	Tvorba a zúčtování rezerv (555)	0,00	0,00	0,00	0,00
34	A.I.33.	Tvorba a zúčtování opravných položek (556)	1 267 111,42	0,00	952 277,20	0,00
34	A.I.33.	Tvorba a zúčtování opravných položek (556)	1 267 111,42	0,00	952 277,20	0,00
35	A.I.34.	Náklady z vyřazených pohledávek (557)	124 714,30	0,00	109 061,44	0,00
36	A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku (558)	51 072 692,24	428 399,45	35 381 022,21	633 021,15
37	A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti (549)	12 205 364,89	7 087,32	18 801 319,79	22 880,50
39	A.II.	Finanční náklady	57 298,33	0,00	156 184,08	56,56
40	A.II.1.	Prodané cenné papíry a podíly (561)	0,00	0,00	0,00	0,00
41	A.II.2.	Úroky (562)	0,00	0,00	0,00	0,00
42	A.II.3.	Kurzové ztráty (563)	57 298,33	0,00	156 184,08	56,56
43	A.II.4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou (564)	0,00	0,00	0,00	0,00
44	A.II.5.	Ostatní finanční náklady (569)	0,00	0,00	0,00	0,00
45	A.III.	Náklady na transfery	0,00	0,00	0,00	0,00
46	A.III.1.	Náklady ústředních rozpočtů na transfery (571)	0,00	0,00	0,00	0,00
47	A.III.2.	Náklady územních rozpočtů na transfery (572)	0,00	0,00	0,00	0,00

Řádek	Označení	Text	Činnosti běžné období		Činnosti minulé období	
			hlavní	hospodářská	hlavní	hospodářská
48	A.V.	Daň z příjmů	4 527 391,42	266 088,58	4 422 904,00	504 830,00
49	A.V.1.	Daň z příjmů (591)	4 527 391,42	266 088,58	4 422 904,00	504 830,00
50	A.V.2.	Dodatečné odvody daně z příjmů (595)	0,00	0,00	0,00	0,00
51	B.	VÝNOSY CELKEM	2 182 084 194,12	39 573 801,61	2 022 143 052,82	50 825 893,00
52	B.I.	Výnosy z činnosti	475 127 744,43	39 573 801,61	651 547 487,21	50 825 893,00
53	B.I.1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků (601)	3 132 596,14	2 290 225,39	4 470 299,46	1 290 194,40
54	B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb (602)	392 388 731,39	9 683 075,87	557 784 705,57	12 382 395,93
55	B.I.3.	Výnosy z pronájmu (603)	51 687 172,27	0,00	75 625 336,22	0,00
56	B.I.4.	Výnosy z prodaného zboží (604)	71 983,88	27 590 636,79	114 708,41	37 031 378,61
57	B.I.8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů (609)	0,00	0,00	0,00	0,00
58	B.I.9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (641)	10 490 393,87	0,00	1 033 557,99	0,00
59	B.I.10.	Jiné pokuty a penále (642)	55 730,95	1 620,00	73 398,56	0,00
60	B.I.11.	Výnosy z vyřazených pohledávek (643)	35 067,72	0,00	0,00	0,00
61	B.I.12.	Výnosy z prodeje materiálu (644)	0,00	0,00	7 299,40	0,00
62	B.I.13.	Výnosy z prodeje dlouh.nehm. majetku (645)	0,00	0,00	0,00	0,00
63	B.I.14.	Výnosy z prodeje dlouh. hmot.majetku kromě pozemků (646)	254 558,00	0,00	86 557,00	0,00
64	B.I.15.	Výnosy z prodeje pozemků (647)	0,00	0,00	0,00	0,00
65	B.I.16.	Čerpání fondů (648)	3 398 902,35	0,00	1 708 196,80	0,00
66	B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti (649)	13 612 607,86	8 243,56	10 643 427,80	121 924,06
67	B.II.	Finační výnosy	161 604,24	0,00	102 102,66	0,00
68	B.II.1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů (661)	0,00	0,00	0,00	0,00
69	B.II.2.	Úroky (662)	0,00	0,00	0,00	0,00
70	B.II.3.	Kurzové zisky (663)	18 746,24	0,00	8 950,66	0,00
71	B.II.4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou (664)	142 858,00	0,00	93 152,00	0,00
72	B.II.6.	Ostatní finanční výnosy (669)	0,00	0,00	0,00	0,00
73	B.IV.	Výnosy z transferů	1 706 794 845,45	0,00	1 370 493 462,95	0,00
74	B.IV.1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů (671)	1 706 794 845,45	0,00	1 370 493 462,95	0,00
75	B.IV.2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů (672)	0,00	0,00	0,00	0,00
76	C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ *	0,00	0,00	0,00	0,00
77	C.1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	4 527 391,42	1 856 110,30	6 879 762,54	2 651 178,71
78	C.2.	Výsledek hospodaření po zdanění	0,00	1 590 021,72	2 456 858,54	2 146 348,71

FINANČNÍ PROSTŘEDKY NPÚ ALOKOVANÉ NA ZÁCHRANNÉ ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY PRO ROK 2020

Ministerstvo kultury České republiky (MK ČR) poskytlo do rozpočtu NPÚ v roce 2020 finance na záchranné archeologické výzkumy ve výši 9 mil. korun. Do této částky byly započítány nedočerpané finance z roku 2019 ve výši 350 tis. Kč. Do rozčlenění financí významně zasáhla epidemie covid-19, která ovlivnila jak rozdělení celkové finanční částky, tak i množství realizovaných akcí financovaných z těchto prostředků.

Vzhledem k dopadům této epidemie MK ČR umožnilo převedení části financí do jiných rozpočtových kapitol NPÚ. Z celkové částky tak zůstaly na záchranné archeologické výzkumy (dále ZAV) 4 mil. Kč (viz graf 1). Do roku 2021 nebyla převedena žádná rezerva.

Při přerozdělení alokovaných financí do jiných rozpočtových kapitol NPÚ byl během posuzování žádostí kladen důraz na financování výzkumů objektů ve správě NPÚ. Tato skutečnost se projevila i při vyhodnocení výsledků na grafu č. 2, ze kterého je patrné, že 3/4 celkové částky na ZAVy 2020 směřovalo na výzkumy na objektech ve správě NPÚ. Poslední čtvrtina financí byla rozdělena mezi mimořádné události, objekty mimo správu NPÚ a na zpracování starších výzkumů.

Mimořádné události byly způsobeny především vichřicí a, jako v minulém roce, ilegálním hledáním pomocí detektorů kovů. Toto vyhledávání postupně narůstá v důsledku domnělé legalizace, kterou šíří některé sbírkotvorné a vědecké instituce. Destruktivní zásahy na chráněných i nechráněných památkách se snaží řešit i Národní památkový ústav, a to i když jsou tyto alokované prostředky primárně určeny na jiný účel.

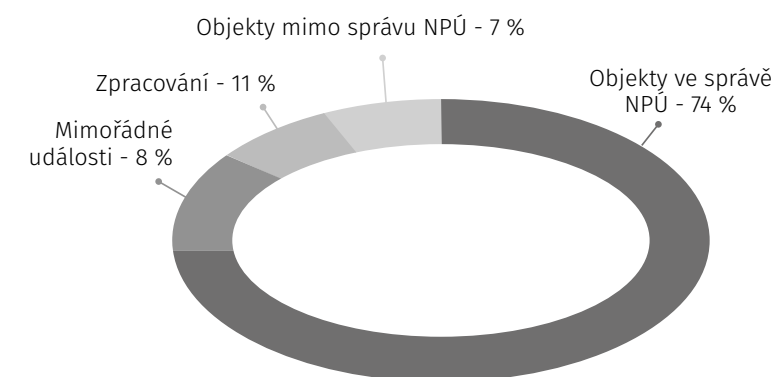
V roce 2020 byly vyhlášeny 2 etapy žádostí. Oproti minulým letům bylo nutné improvizovat a řešit žádosti v průběhu roku operativně. Za rok 2020 bylo realizováno celkem 26 zakázek. Nízké číslo

je odrazem přidělení pouze 42 % celkové částky, stejnou měrou jako dopady protiepidemických vládních opatření a celkového poklesu ekonomiky ČR.

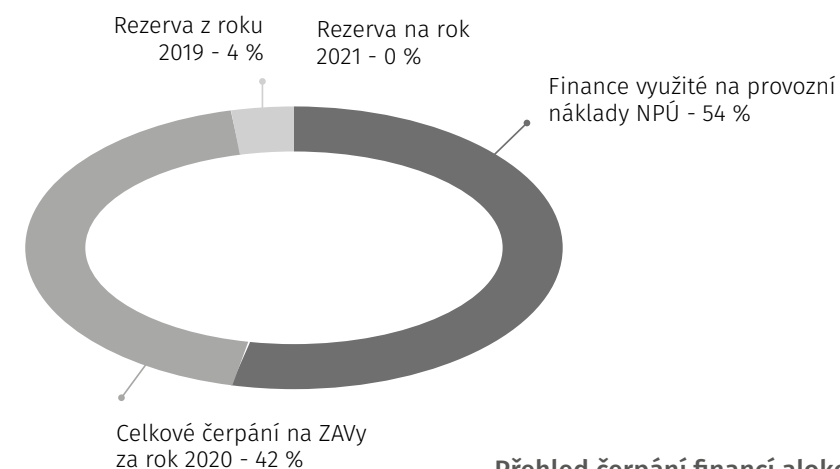
Nejvíce finančních prostředků bylo přiděleno ÚOP v Praze (viz graf 3), kde vznikl požadavek na zjišťovací archeologický výzkum před vytvořením projektové dokumentace k nově revitalizované Invalidovně. Kromě výzkumu samotného bylo provedeno geofyzikální měření, které odhalilo síť historických kanalizací a zděných konstrukcí. Plzeňské pracoviště se stalo druhým nejvýznamnějším žadatelem. Finanční prostředky se přerozdělily především na dvě významné obnovy klášterů. V klášteře Plasy byly realizovány zjišťovací sondy v oblasti sýpky a dále byl proveden průzkum kaple sv. Bartoloměje na severní straně kostela Nanebevzetí Panny Marie. Výše čerpaných financí v kladrubském klášteře byla způsobena především nulovým rozpočtem na archeologické výzkumy. V průběhu roku tak stále narůstala potřeba dalších prostředků, za které se realizoval záchranný archeologický výzkum.

Alokované finance v rozpočtu NPÚ na ZAV jsou významnými prostředky pro výkon památkové archeologie v ČR. I v roce 2020 byly tyto prostředky řádně čerpány v souladu se záměrem zřizovatele a přispěly tak k řádné péči o archeologický památkový fond. Snížená částka v důsledku epidemie covid-19 se významně projevila na možnostech prováděných výzkumů a archeologické památkové péči. Tato situace jednoznačně ukazuje potřebu plné výše financí poskytnutých MK ČR.

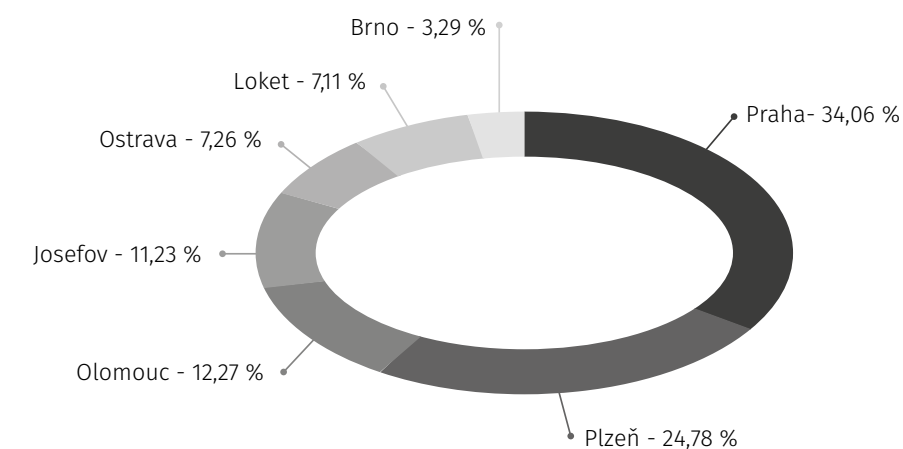
Rozdělení financí dle účelu a vlastnictví objektů za rok 2020

Přerozdělení alokovaných finančních prostředků na ZAVy za rok 2020

Přehled čerpání financí alokovaných na ZAV za rok 2020 podle pracovišť NPÚ

PROJEKTY FINANCOVANÉ Z EVROPSKÝCH ZDROJŮ

Národní památkový ústav v roce 2020 úspěšně pokračoval v realizaci projektů spolufinancovaných z evropských dotačních titulů. Díky první vlně poskytnutého dofinancování velkých stavebních zakázek ze strany zřizovatele se postupně podařilo provést výběrová řízení na generální dodavatele staveb projektů podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu 3.1 (IROP). Pro úspěšnou realizaci a finanční zajištění náročných projektů budou však třeba další prostředky. O nich kontinuálně vyjednáваме.

Během podzimu došlo k navýšení alokace 52. výzvy IROP. Díky tomu mohly být obnoveny práce na realizaci projektů Zámek Litomyšl – Božský zámek a LVA – zámek a zámecský park v Lednici – infrastruktura. Díky velkému nasazení kolegyň a kolegů byla potřebná aktualizace projektových žádostí „bleskově“ provedena a oba projekty čekají na vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Těšit se můžeme z prvních zrealizovaných projektů. Jako první profal pomyslnou cílovou pásku projekt Slatiňany – Šlechtická škola v přírodě. Slavnostní ukončení projektu za účasti ministra kultury a dalších hostů proběhlo dne 25. 6. 2020. Na podzim pak následoval projekt Pernštejn – vrchnostenská okrasná zahrada. Je třeba vyslovit poděkování projektovým týmům za dokončení obou projektů přes všechny nesnáze, které se při realizaci vyskytly, a zároveň přejeme pevné nervy při řešení potíží, které se mohou objevit při závěrečné administraci. Slavnostním zakončením projektu totiž práce nekončí, pouze se přenáší ze stavenišť do kanceláří.

Poděkování náleží také všem zhotovitelům, kteří i přes nelehkou situaci způsobenou covid-19 pokračovali v realizaci vysoutěžených zakázek a dokázali zajistit chod staveb.

Kromě velkých projektů IROP pokračovala příprava a realizace menších projektů podpořených z Integrovaných územních investic (IROP ITI) a výzev Místních akčních skupin (IROP MAS). Dále probíhala příprava a realizace projektů Operačního programu Životní prostředí, Operačních programů přeshraniční spolupráce, Operačního programu zaměstnanost a Finančních mechanismů EHP/Norska.

Nyní vám některé z těchto projektů blíže představíme:

Kunětická hora – divadlo na hradě i v podhradí

Projekt přímo navazuje na realizaci souvisejícího projektu Kunětická hora Dušana Jurkoviče – básníka dřeva. V rámci projektu se počítá s památkovou obnovou chátrající části hradního areálu, konkrétně severního křídla paláce, do kterého bude zabudována mobilní konstrukce jeviště s hledištěm. Díky tomu zde vznikne nový multifunkční prostor vhodný na prohlídky, výstavy i divadlo. Realizace projektu zároveň přispěje k výraznému zlepšení technického a sociálního zázemí pro divadelní prostor v podhradí. Projektem dojde k rozšíření hradního prohlídkového okruhu a zpřístupnění dosud uzavřené části hradního paláce. V neposlední řadě projekt obnovy zajistí zvýšení bezpečnosti a vytvoření důstojného zázemí pro návštěvníky a vystupující.

NKP SZ Kratochvíle, kostel Narození Panny Marie – rehabilitace fasádního pláště a rekonstrukce čistírny odpadních vod

Primárním cílem projektu je památková záchrana a restaurátorská obnova fasádního pláště kostela Narození Panny Marie. Fasádní plášť kostela a věže je tvořen hladkou, ručně házenou, dřevem strženou jednovrstvou omítkou, která je ukončena korunní malovanou římsou. Náročná kapli zdobí malované bosování, korunní římsy věže i kostela jsou zdobeny malovanými renesančními dekory pletence a stylizovaného vejcovce. Okenní otvory a špalety lomených oken lodí zdobí jednoduché linky. Ostění oken věže jsou kamenná.

Sekundárním cílem je odstranění havarijního stavebně-technického stavu čistírny odpadních vod, spočívající v novém technologickém řešení a rozšíření kapacity čistírny odpadních vod (ČOV) splňující hygienické limity. Stávající technologie bude kompletně demontována. Do současné ocelové nádrže bude vložena nová ČOV BIO CLEANER BC 50 o rozměrech 4000x2160x3080 mm a vyrovnávací nádrž ø1200 mm a výšce 3500 mm. Vyrovnávací nádrž bude vybavena ponorným kalovým čerpadlem s řezacím zařízením a plovákovými spínači. Vyrovnávací nádrž bude vybavena havarijním přepadem pro případ poruchy

čerpadla. Součástí dodávky technologie bude dmychadlo a elektrický rozvaděč. Chod dmychadla bude řízen optickou kyslíkovou sondou.

LVA – Státní zámek Valtice – zahradnictví – turistický cíl

V rámci projektu bude vybudována pokladna, která bude sloužit rovněž jako info-centrum, toalety pro návštěvníky, zázemí pro zaměstnance a manipulační plocha. Nyní jsou tyto služby umístěny v budově skleníku na úkor jeho pěstební plochy. Realizací projektu dojde ke zlepšení zázemí pro návštěvníky, které bude moderní a plně odpovídající současným standardům.

Záchrana a stabilizace vegetačních prvků v krajině – Zámecká lipová alej Lemberk

Projekt řeší záchranu a stabilizaci lipové aleje v extravilánu obce Lvová, která se nachází v původním areálu zámku Lemberk. Zásadním problémem aleje je mimořádně vysoký věk stromů v kombinaci s nedostatečnou či neobornou péčí v minulosti. Činnosti projektu zahrnují opatření, jejichž výstupem bude prodloužení životaschopnosti a prosperity jednotlivých dřevin. Díky vhodným zásahům specialistů – arboristů budou poškozené stromy stabilizovány, nebezpečné defekty odstraněny a zajištěna dlouhodobá životnost a prosperita tohoto významného a hodnotného krajinného prvku. Zároveň bude lokalita připravena k realizaci II. etapy, kterou je výsadba nových stromů.

Projekt	Rozpočet v Kč
Selský dvůr „U Matoušů“ v Plzni – Bolevci. Projekt „Rok na vsi“	47 329 915,72
Klášteř Kladruby – Život v řádu	140 545 972,66
Horní zámek Vimperk (Winterberg) – Probouzení zimního zámku	127 706 832,45
Pernštejn – vrchnostenská okrasná zahrada	125 020 564,90
Slatiňany – šlechtická škola v přírodě	134 402 736,70
Šternberské hradní návrší „Čas proměn hradního parku a podhradí“	63 055 477,01
Kunětická hora Dušana Jurkoviče – básníka dřeva	79 003 303,16
Kunětická hora – divadlo na hradě i v podhradí	73 329 328,00
Cisterciácký klášter Plasy – obnova opatské rezidence	159 774 712,76
Státní zámek Telč – Růže Vysočiny	211 588 964,02
Zámek Uherčice – šlechtické sídlo jako divadelní scéna	129 250 732,17
Hrad Karlštejn – klenot české země	146 761 697,85
Státní zámek Zákupy – obnova jižního křídla hospodářského dvora	139 359 330,00
Zámek Litomyšl – Božský zámek	244 712 995,50
LVA – zámek a zámecský park v Lednici – infrastruktura	189 209 907,09
NKP zámek Červené Poříčí – obnova staveb v zámecké zahradě	3 454 192,27
NKP hrad a zámek Horšovský Týn – obnova hlásky v parku	10 165 165,40
NKP SH Lipnice nad Sázavou – obnova šindelových střech a osvětlení nádvoří	4 140 972,95
NKP zámek Náměšť nad Oslavou – restaurování plastik na vstupním mostě	428 145,00
NKP hrad Švihov – obnova vodního příkopu	3 161 072,48
NKP zámek Třeboň – obnova komunikací a mobiliáře v zámeckém parku	4 995 124,72
SZ Kunštát – restaurování portrétů a podlahy v Rytířském sále	1 851 101,67
NKP Klášter Zlatá Koruna – obnova prostoru pro historické záchody ve velkém konventu	908 739,43
Státní hrad Šternberk – restaurování souboru kachlových kamen	1 516 230,00
NKP SZ Krásný Dvůr – obnova drobných staveb v zámeckém parku	2 326 320,00
NKP SZ Kratochvíle, kostel Narození Panny Marie – rehabilitace fasádního pláště a rekonstrukce čistírny	3 639 403,24
Revitalizace národní kulturní památky LVA – státní zámek Valtice – turistický cíl	5 461 400,00
Odborné vzdělávání pracovníků NPÚ	40 955 297,52
SZ Jezeří – dešťová voda pro zámeckou zahradu	1 501 603,00
Záchrana a stabilizace vegetačních prvků v krajině – zámecká lipová alej Lemberk	2 477 008,76
Součet	2 098 034 246,43

OBNOVY PAMÁTEK Z PROGRAMU SMVS

Financování obnovy památek ze státního rozpočtu ČR je realizováno prostřednictvím dotačního programu Ministerstva kultury pro státní příspěvkové organizace *Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení*.

Z akcí započatých v minulých letech pokračovalo 54 v objemu finančních prostředků pro rok 2020 ve výši 634 mil. Kč (celkový objem pokračujících akcí činí 1,35 mld. Kč), z nichž uvádíme

Náchod – vzorová obnova zámeckého kopce	197 mil. Kč
Bečov – příkladná obnova hradu a přilehlých objektů	143 mil. Kč
Zákupy – obnova barokního krovu, stropů a střechy	88 mil. Kč
Palácové zahrady pod Pražským hradem – I. část památkové obnovy	48 mil. Kč
Český Krumlov – rekonstrukce objektu Mincovny na zámeckou galerii	45 mil. Kč
Klášter Kladruby – obnova krovů, střech a fasád staré prelatury a konventu	41 mil. Kč
Červená Lhota – odbahnění zámeckého rybníka a oprava hráze	30 mil. Kč
Červené Poříčí – stav. úpravy včetně předzámčí	27 mil. Kč
Uherčice – Starý zámek – záchrana umělecko-výtvarné výzdoby místností	19 mil. Kč

V průběhu roku 2020 byly v rámci tohoto programu přiděleny finanční prostředky pro 6 nových prioritních akcí v celkovém objemu 104 mil. Kč s přidělenými prostředky pro rok 2020 ve výši 14 mil. Kč, například:

Plasy – vybudování návštěvnického centra v čp. 3 a obnova infrastruktury	18 mil. Kč
Český Krumlov – záchrana a památková obnova objektu Bellarie	55 mil. Kč
Kynžvart – expozice Kynžvartská daguerrotypie, památka UNESCO	28 mil. Kč

V průběhu roku 2020 bylo úspěšně ukončeno 15 akcí, např.:

Valtice – I. etapa revitalizace vnějšího pláště průčelí zámku a předzámčí	87 mil. Kč
Lipnice nad Sázavou – obnova Thurnovského paláce a komunikací	22 mil. Kč
Nové Hradky – oprava hradebního příkopu	22 mil. Kč
Velhartice, objekt čp. 3 – obnova hospodář. stavení	18 mil. Kč
Veltrusy – obnova a restaurování hl. budovy	20 mil. Kč
Ratibořice – generální oprava objektu čp. 10	16 mil. Kč
Raduň – obnova novogotické hradební zdi a podzemních prostor	16 mil. Kč
Manětín – obnova oranžerie	9 mil. Kč
Lednice, Minaret – dokončení odstranění havarijního stavu	8 mil. Kč
Sychrov – rehabilitace interiérů 3. NP východního křídla na prohlídkovou trasu	8 mil. Kč

V průběhu roku 2020 jako reakce na pandemii covid-19 byl vládou ČR vytvořen samostatný program 134V151 na podporu oživení ekonomiky, ve kterém byly NPÚ přiděleny prostředky na akce stavebního charakteru (s plánovaným termínem dokončení do konce roku 2021) ve výši 458 mil. Kč. Jedná se celkem o 38 akcí, z nichž uvádíme

Sychrov – obnova střešního pláště východního křídla zámku včetně věží	35 mil. Kč
Kratochvíle – nové provozní a technické zázemí	30 mil. Kč
Květná zahrada Kroměříž – obnova kolonády	29 mil. Kč
Bučovice – záchranné a restaurátorské práce na renesanční arkádové fasádě	28 mil. Kč
Duchcov – stavební úpravy bývalé konírny, vybudování depozitáře	26 mil. Kč
Jaroměřice nad Rokytnou – rekonstrukce elektroinstalace hlavní budovy zámku	25 mil. Kč
Žleby – vybudování nového návštěvnického zázemí a toalet	21 mil. Kč
Nebílovy – sanace havárií a následná obnova barokní zahrady	20 mil. Kč
Frýdlant – restaurování fasád a sgrafit	20 mil. Kč
Buchlov – Hospodářské objekty na II. nádvoří – oprava stropů a krovů	17 mil. Kč
Lemberg – obnova vstupních objektů a ledárny	14 mil. Kč
Grabštejn – odstranění havárie horního nádvoří	13 mil. Kč
Valeč – obnova theatronu	13 mil. Kč
Zvíkov – oprava železobetonových deskových stropů a odvodnění teras	12 mil. Kč
Kozel – obnova krovu a střechy kaple	10 mil. Kč
Zákupy – odstranění ekologických zátěží a úprava terénu Hospodářského dvora	10 mil. Kč

V roce 2019 vládou ČR schváleném programu Péče o národní kulturní dědictví I, jehož součástí je i podprogram 134V141 *Obnova a rozvoj materiálně technické základny Národního památkového ústavu s celkovými finančními prostředky ve výši 2,999 mld. Kč, bylo v rámci přípravné činnosti (předprojektová příprava a tvorba projektové dokumentace) poskytnuto 41 mil. Kč pro akce*

Invalidovna – obnova objektu
Litomyšl – celková obnova zámku
Vimperk – obnova dolní části a horní části hradu
Klášter Plasy – dokončení obnovy Opatské rezidence, obnova sýpky a části konventu
Uherčice – obnova zámeckého areálu.

DOTAČNÍ PROGRAMY MINISTERSTVA KULTURY

Ministerstvo kultury nabízí několik dotačních programů na obnovu kulturních památek podle § 16 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, které mohou využít vlastníci kulturních památek při jejich obnově. K přihlášeným projektům dává své stanovisko i Národní památkový ústav. Následující tabulka uvádí přehled vybraných dotačních programů MK a výši příspěvků přidělených na obnovu památek v návaznosti na vyjádření jednotlivých pracovišť NPÚ v roce 2020 (údaje v Kč).

Pracoviště NPÚ	Havarijní program	Program záchrany architektonického dědictví	Program regenerace městských památkových rezervací a zón	Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	Program restaurování	Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
ÚOP v Praze	2 218 000	5 235 000	2 795 000	1 150 000	2 220 000	0
ÚOP středních Čech v Praze	9 080 734	40740 000	16 150 070	6 515 000	2 655 000	17 129 000
ÚOP v Českých Budějovicích	9 372 000	24 270 000	15 413 045	7 710 000	2 570 000	15 388 000
ÚOP v Plzni	8 818 952	21 579 456	6 084 000	6 890 000	2 283 000	11 015 000
ÚOP v Lokti	3 162 000	21 060 000	9 887 000	2 080 000	2 166 000	3 362 000
ÚOP v Ústí nad Labem	9 119 000	36 922 000	13 922 000	3 960 000	2 490 000	12 496 432
ÚOP v Liberci	5 231 988	10 435 000	8 564 000	2 300 000	2 060 000	7 483 000
ÚOP v Josefově	5 197 000	13 485 000	13 135 010	2 000 000	2 284 000	10 602 526
ÚOP v Pardubicích	4 590 000	11 605 000	23 026 000	800 000	2 565 000	5 297 000
ÚOP v Telči	5 367 000	10 000 000	18 332 000	645 000	2 420 000	8 844 913
ÚOP v Brně	8 607 000	14 300 000	9 326 000	1 590 000	2 120 000	13 823 000
ÚOP v Olomouci	4 492 000	7 650 000	7 263 000	1 180 000	2 380 000	6 446 211
ÚOP v Kroměříži	3 260 000	5 350 000	6 875 275	860 000	2 100 000	4 108 000
ÚOP v Ostravě	3 627 728	11 975 000	13 667 000	1 300 000	2 455 000	5 131 000
Celkem	82 143 402	234 606 456	164 439 400	39 980 000	32 868 000	121 126 082

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Národní památkový ústav (dále jen NPÚ) v roce 2020 koncepčně plnil úkoly spjaté s jeho profilováním jako odborné instituce a výzkumné organizace, jejímž posláním je kontinuální a systematický výzkum památkového fondu a ochrana národního kulturního dědictví. Výrazně negativně do chodu celé instituce a realizace výzkumných cílů zasáhly dvě vlny pandemie covid-19, které na straně jedné přinesly výrazná omezení, na straně druhé byly iniciátorem nových badatelských témat, nových metod komunikace a prezentací a nového uvažování ve vztahu k ochraně památkového fondu, ochraně návštěvníků objektů ve správě NPÚ a v neposlední řadě k ochraně výzkumných pracovníků, jakožto i všech zaměstnanců organizace.

V roce 2020 se hlavní prioritou v oblasti vědy a výzkumu stalo zajistit nepřerušenu realizaci vědecko-výzkumné činnosti a její koordinaci, řízení a podporu v období pandemie. Díky kvalitně nastavenému admini-

strativnímu systému podmíněnému pružným logistickým systémem se podařilo zajistit veškeré povinnosti vůči zřizovateli, partnerským institucím i zajistit funkční komunikaci s řešiteli výzkumných úkolů napříč institucí, včetně vypracování podkladů pro dokument „Stanoviska MK k možným problémům řešení výzkumných aktivit podporovaných MK (úcelová/institucionální podpora) v roce 2020 vyvolaným nouzovým stavem ČR vyhlášeným usnesením vlády č. 194 ze dne 12. 3. 2020“, který byl nezbytný s ohledem na množství plánovaných zahraničních cest a terénních výzkumů. Rovněž byly podniknuty kroky umožňující řešitelům výzkumných úkolů využívat přístup ke všem knihovním zdrojům elektronicky zpřístupněných Národní knihovnou. Řešitelé tak mohli alespoň částečně nahradit prezenční studium distanční formou a zabezpečit výsledky, k nimž se zavázali.

V rámci výzkumné oblasti V. DKRVO se odborníci NPÚ zaměřují na přípravu praktických workshopů pro úředníky úseků památkové péče a stavebních úřadů obcí s rozšířenou působností, magistrátů a krajských úřadů, (9.-11. 9. 2020, Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm).

NPÚ v rámci hodnocení jako výzkumné organizace na základě plnění Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní památkový ústav na léta 2019–2023 (dále jen Koncepce) Radou ministra kultury pro výzkum získal hodnocení „A“ (vynikající).

V roce 2020 bylo řešeno 12 výzkumných oblastí Koncepce financovaných z prostředků na institucionální podporu dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumných organizací (dále jen IP DKRVO), 22 projektů financovaných z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II), pokračovalo řešení 2 projektů GA ČR a nově bylo zahájeno řešení 1 projektu TA ČR/ÉTA.

O tom, že NPÚ je schopen samostatně iniciativně vyhledávat a řešit nová, společensky relevantní témata výzkumu s vysokým aplikačním potenciálem v památkové praxi, svědčí podané projektové žádosti v programových výzvách. Tyto aktivity zároveň podporují těsnější a intenzivnější spolupráci jednotlivých profesí uvnitř NPÚ a interdisciplinaritu s ostatními výzkumnými organizacemi se speciálním odborným zaměřením. Celkem byly podány 4 nové projektové žádosti (3x TA ČR, 1x GA ČR), přičemž ve 3 dalších projektech NPÚ vystupuje v roli externího aplikačního garanta (TA ČR), což svědčí o společenské a odborné relevanci instituce.

Výše čerpané podpory ze státního rozpočtu na VaVal (NPÚ 2011–2020, v tis. Kč)

Poskytovatel	Druh podpory	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GA ČR	Projekty VaVal z veř. rozpočtů ČR	831	603	1 768	917	1 166	0	1 847	2 257	2 490	0
MK	Výzkumné záměry	15 955	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MK	IP DKRVO	10 510	15 686	15 847	16 053	17 040	18 717	19 630	18 280	18 694	18 666
MK	Projekty VaVal z veř. rozpočtů ČR	5 732	23 386	34 782	33 760	33 040	22 912	24 288	31 644	33 679	35 066
MŠMT	Projekty VaVal z OP	0	0	0	0	0	0	0	42	586	352
MŠMT	Dofinancování rojektů OP ve VaVal	0	0	0	0	0	70	70	0	0	0
MV	Projekty VaVal z veř. rozpočtů ČR	0	0	908	1 480	600	0	0	0	0	0
TA ČR	Projekty VaVal z veř. rozpočtů ČR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	106
Celkem		33 028	39 675	53 305	52 210	51 846	41 699	45 835	52 223	55 449	54 190

* Výzkum, vývoj a inovace; IP DKRVO – instituc. podpora dlouhodobého koncepč. rozvoje výzkumné organizace; OP – operační programy

** Finance v tisících Kč jsou automaticky zaokrouhleny z částky v jednotkách Kč s přesností na 2 desetinná místa

Zdroj: <https://www.isvavai.cz/cea?s=subjekty&ss=detail&n=0&h=ico%3A75032333>

Institucionální výzkum

V roce 2020 pokračovalo řešení 12 výzkumných oblastí (dále jen VObl) s 24 dílčími cíli financovanými z prostředků IP DKRVO s plánovanou dobou řešení do roku 2023. Prostředky byly poskytnuty na základě vyhodnocení NPÚ jako výzkumné organizace typu „A“ (vynikající). Výše prostředků pro rok 2020 činila 18 710 Kč. Na základě výzvy poskytovatele v druhé polovině roku požádal NPÚ o zvýšení IP DKRVO 2021–2023 ve stanovené maximální výši a předložil aktualizaci Koncepce. Žádost a aktualizovaná Koncepce byly poskytovatelem schváleny. Navýšené finanční prostředky budou mimo jiné použity na řešení 7 nových dílčích cílů a na téměř čtyři desítky nových kontrolovatelných cílů již schválených VObl se širokým badatelským potenciálem v následujících letech. Postup a stav řešení jednotlivých VObl byly interně vyhodnoceny Komisí pro hodnocení výzkumných (grantových) projektů NPÚ ve dnech 3. a 4. 12. 2020.

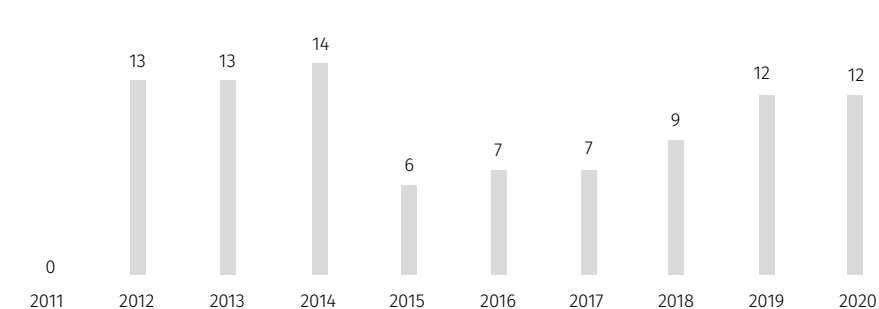
Výzkumné oblasti (VObl) Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní památkový ústav na léta 2019–2023

číslo VObl	Název VObl	Garant/garantka
I.	Archeologie	PhDr. Jarmila Čiháková
II.	Dějiny památkové péče v českých zemích	Mgr. Jana Pařízková Čevonová
III.	Industriální dědictví	Mgr. Michaela Ryšková
IV.	Materiály a technologie pro obnovu a údržbu památkového fondu/ Památkově technologické edukační a popularizační projekty	Ing. Dagmar Michoinová
V.	Metody zpřístupnění památkového fondu pro celoživotní vzdělávání	Mgr. Jana Tichá
VI.	Moderní architektura 20. století	Ing. arch. Naděžda Goryczková
VII.	Movité památky	PhDr. Aleš Mudra, Ph.D.
VIII.	Nemovité památky	PhDr. Vladislav Razím
IX.	Památkový urbanismus	Ing. arch. Alena Krusová
X.	Prezentace výsledků výzkumu a vývoje NPÚ a podpůrná vědecká činnost	Mgr. Martin Gaži
XI.	Tematické průzkumy	Mgr. Petr Skalický
XII.	Tvorba metodik pro správu památkového fondu	PhDr. Miloš Kadlec

Vynaložená výše IP DKRVO 2012–2020

Rok	Částka (v tis. Kč)
2012	15 686
2013	15 847
2014	16 053
2015	17 040
2016	18 717
2017	19 630
2018	18 280
2019	18 694
2020	18 666
Celkem	158 613

Počet výzkumných cílů/oblastí DKRVO 2011–2020

Účelový výzkum v roce 2020

NPÚ řeší četná aktuální témata v rámci vědecko-výzkumných projektů (GA ČR, NAKI II, TA ČR), kterých NPÚ ke konci roku 2020 řešil celkem 25. Některé z těchto projektů dokládají schopnost NPÚ promptně reagovat na nenadále společenské změny a schopnost účastnit se projektů s celospolečenským pozitivním dopadem, např. nový projekt TAČR zabývající se vlivem dezinfekcí na povrchy v návštěvních provozech pamětových institucí v době mimořádných epidemiologických opatření.

NPÚ při řešení výzkumných projektů spolupracuje s řadou výzkumných organizací (VO) a vědecko-výzkumných institucí (v.v.i.). Tuto spolupráci zřehledňuje uvedený graf zachycující jejich počet v programech GA ČR, NAKI, NAKI II a TA ČR/ÉTA v jednotlivých obdobích.

Spolupracující VO a v.v.i. v účelovém výzkumu 2011–2020

NAKI 2011–2015

VO 0
v.v.i. 0

NAKI 2012–2015

VO 4
v.v.i. 6

NAKI 2013–2017

VO 5
v.v.i. 5

NAKI II 2016–2020

VO 2
v.v.i. 13

NAKI II 2018–2022

VO 6
v.v.i. 17

GA ČR: 2017–2021

VO 3
v.v.i. 1

TA ČR 2020–2022

VO 2

Grantová agentura České republiky (GA ČR)

NPÚ se dlouhodobě účastní grantových výzev GA ČR na tzv. standardní grantové projekty zaměřené na základní výzkum. V roce 2020 NPÚ řešil dva tyto projekty, ve kterých vystupuje jednou jako příjemce a jednou jako další účastník projektu.

Řešené projekty GA ČR 2017–2021

Název projektu	Kód projektu	Role NPÚ	Doba řešení
Nové realismy na československé výtvarné scéně 1918–1945	GA17-06031S	příjemce	2017–2021
Proměna městského domu ve 13. století (Brno-Praha-Wroclaw)	GA17-23836S	další účastník	2017–2021
Organologický a srovnávací výzkum zvukového ideálu nejvýznamnějších představitelů brněnské a loketské varhanářské školy	GA17-18545S	příjemce	2017–2019

Vynaložené finanční prostředky na standardní projekty GA ČR 2017–2021

Rok	Částka (v tis. Kč)
2017	1 874
2018	2 257
2019	2 490
2020	0
2021	0
Celkem	6 621

NAKI II

Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II) je program Ministerstva kultury, jehož projekty cílí na zachování a udržitelné rozvíjení specifické národní a kulturní identity i integrity a kulturního dědictví. Projekty trvají od 3 do 5 let. NPÚ v roce 2020 celkem řešil 22 projektů NAKI II, přičemž v roce 2020 bylo ukončeno 7 pětiletých projektů a jeden projekt, na němž se zaměstnanci NPÚ podíleli jako členové neinstitucionálního řešitelského týmu. V následujícím období pokračuje řešení 14 projektů. NPÚ v projektech řešených v roce 2020 je celkem zastoupen v 11 konsorciích, ve dvou případech jako příjemce koordinátor, v jednom jako účastník a v ostatních jako příjemce.

Terénní výzkum v kryptě Břevnovského kláštera v rámci výzkumného projektu NAKI II (Topografie povrchu kamene a její aplikace v oblasti restaurování kamenných prvků).

Natáčení cyklu instruktážních videí v rámci řešení výzkumné oblasti II. DKRVO (Materiály a technologie pro obnovu a údržbu památkového fondu/Památkově technologické edukační a popularizační projekty). Pod názvem Jak se v minulosti stavělo s vápnem dostupné na YT kanále NPÚ: www.youtube.com/user/npuvideo.

Končící projekty NAKI II / 1. výzva s dobou řešení 2016–2020

Název projektu	Kód projektu	Role NPÚ / Typ projektu
Gotické a raně renesanční umění ve východních Čechách. Výzkum, interpretace, prezentace	DG16P02B003	příjemce/konsorcium
Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR	DG16P02R007	příjemce-koordinátor/konsorcium
Dokumentace historických staveb sloužících pro zpracování chmele	DG16902B021	příjemce-koordinátor/konsorcium
Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče	DG16P02H029	příjemce-koordinátor/konsorcium
Neinvazivní a šetrné postupy řešení kvality prostředí a údržby vodních prvků v rámci památkové péče	DG16P02M032	pracovníci NPÚ členy řešitelského týmu uchazeče (forma DPP)/jediný příjemce
Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny České republiky	DG16P02M034	další účastník/příjemce
Telč a jezuité, řád a jeho mecenáši	DG16P02R043	příjemce/konsorcium
Vnitřní zateplovací systémy pro oblast architektonického dědictví	DG16P02H046	další účastník/příjemce

Řešené projekty NAKI II / 2. výzva s dobou řešení 2018–2022

Název projektu	Kód projektu	Role NPÚ / Typ projektu
Hardmuth: od uhlu k tužkařskému impériu	DG18P02OVV003	příjemce / konsorcium
Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě	DG18P02OVV005	příjemce / konsorcium
Virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních knižních celků v tuzemských i zahraničních knihovnách	DG18P02OVV009	příjemce / konsorcium
Historické varhany, prostředky pro uchování a restaurování jejich zvuku a komplexní hudebně akustický a památkový výzkum jako součást národní identity a kulturního dědictví v ČR	DG18P02OVV014	další účastník/příjemce
Historické vodohospodářské objekty, jejich hodnota, funkce a význam pro současnou dobu	DG18P02OVV019	příjemce / konsorcium
Řeč materiálu – tradiční řemeslné technologie pro záchranu kulturního dědictví a současný životní styl	DG18P02OVV030	příjemce / konsorcium
Historické liturgické textilie v českých zemích: metodologie, inventarizace, péče a prezentace	DG18P02OVV035	příjemce / konsorcium
Proměna středověkého venkovského kostela jako symbolu duchovní tradice a lokální identity	DG18P02OVV042	příjemce – koordinátor/konsorcium
Prezentace a interpretace historického prostředí jako nedílná součást kulturní výchovy a vzdělávání v čase nových médií a tzv. tekuté modernity	DG18P02OVV049	příjemce – koordinátor/konsorcium
Kampanologické památky Vysočiny	DG18P02OVV056	příjemce / konsorcium
Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku	DG18P02OVV058	příjemce / konsorcium
Bezpečné snímání historických objektů bezpilotními helikoptéry – asistivní technologie, metodika a využití v památkové praxi	DG18P02OVV069	příjemce / konsorcium

Řešené projekty NAKI II / 3. výzva s dobou řešení 2020–2022

Název projektu	Kód projektu	Role NPÚ / Typ projektu
Paměť krajiny moravských a slezských Sudet v ohrožení	DG20P02OVV008	příjemce / konsorcium
Topografie povrchu kamene a její aplikace v oblasti restaurování kamenných prvků	DG20P02OVV021	příjemce / konsorcium

Vynaložené finanční prostředky z Programu NAKI II 2016–2020

Rok	Částka (v tis. Kč)
2016	22 912
2017	24 288
2018	31 644
2019	33 679
2020	35 066
Celkem	147 589

Počet projektů NAKI a NAKI II řešených v letech 2011–2022

Technologická agentura České republiky (TA ČR)

Rok 2020 je prvním rokem řešení tříletého projektu, který byl vyhodnocen jako projekt s druhým nejvyšším počtem bodů z 301 hodnocených projektů v rámci mimořádné výzvy Programu na podporu aplikovaného společenského a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA (dále jen Program ÉTA), která cílila na výzkum vhodný pro zmírňování negativních celospolečenských dopadů a využívání nových příležitostí v reakci na řešení důsledku krize spojené s pandemií covid-19, a to zejména v oblasti sociální, vzdělávací, ekonomické a kulturní. Projekt dokládá schopnost NPÚ promptně reagovat na nenadálé společenské změny, v roce 2020 vyvolané pandemií covid-19. Vznikl z bezprostřední reflexe potřeb pamětových institucí v průběhu první pandemické vlny, tedy těch, které mezi svými úkoly mají i péči o kulturní dědictví naší země a zpřístupňování historických objektů veřejnosti. Výsledky podaného a schváleného projektu jsou koncipovány s ohledem na jejich společenský dopad.

Řešené projekty TA ČR/ÉTA (2020–2022)

Název projektu	Kód projektu	Role NPÚ
Vliv dezinfekčních prostředků na historické povrchy v návštěvních provozech pamětových institucí v době mimořádných epidemiologických opatření	TL04000476	další účastník

Finanční prostředky přiznané NPÚ z Programu ÉTA/4. veřejná soutěž 2020–2022

Rok	Částka (v tis. Kč)
2020	118
2021	432
2022	449
Celkem	999

Účast NPÚ ve veřejných soutěžích účelového výzkumu vyhlášených v roce 2020

V roce 2020 byl podán jeden projekt ve výzvě GA ČR na podporu základního výzkumu typu standardní projekty. TA ČR vyhlásila dvě veřejné soutěže Programu ÉTA. Interně bylo posouzeno celkem 10 projektových záměrů a z nich byly doporučeny tři k dalšímu rozpracování, ve třech projektových žádostech vystupuje NPÚ v roli externího aplikačního garanta.

Přehled podaných žádostí vědecko-výzkumných projektů v roce 2020

Název projektu	Kód projektu	Role NPÚ
Proměny opevněných center ve středních Čechách v raném středověku (8. – počátek 13. století): fortifikace, sídelní struktury, funkce	GA ČR	další uchazeč
Vliv dezinfekčních prostředků na historické povrchy v návštěvních provozech pamětových institucí v době mimořádných epidemiologických opatření	TA ČR/4. veřejná soutěž Programu ÉTA	další uchazeč
Fasády z tvrdých omítek 1. poloviny 20. století	TA ČR/5. veřejná soutěž Programu ÉTA	hlavní příjemce
Aplikace technik 3D modelování v ochraně kulturního dědictví a rozvoji stavebně-historického průzkumu	Dtto	hlavní příjemce
Význam starých zahrad a parků pro kvalitní život a biokulturní rozmanitost	Dtto	NPÚ v roli ext. apl. garanta
Zaniklé umělé vodní nádrže jako zdroj informací o vodním režimu kulturní krajiny v minulosti	Dtto	NPÚ v roli ext. apl. garanta
Historické krovy města Litoměřic	Dtto	NPÚ v roli ext. apl. garanta

Výsledky výzkumu a vývoje v RIV

V rámci řešení institucionálního a účelového výzkumu předložil NPÚ k 31. lednu 2020 poskytovateli ke schválení celkem 161 výsledků. Výsledky po schválení RMKPV MK ČR budou vedeny v RIV. Strukturu předávaných výsledků zřehledňuje uvedená tabulka.

Přehled výsledků NPÚ v letech 2011–2020

Druh výsledku	Kód	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Celkem
Audiovizuální tvorba	A	0	0	1	1	2	0	3	3	2	11	23
Kapitola v odborné knize	C	77	11	28	20	13	7	8	19	20	21	224
Metodika certifikovaná/schválená příslušným orgánem státní správy	N/E	0	1	6	15	9	8	2	5	1	6	53
Odborná kniha	B	9	10	13	22	33	18	28	20	6	25	184
Ostatní výsledky nezařaditelné do žádného z uvedených druhů výsledků	O	0	1	3	0	0	0	2	5	0	0	11
Ověřená technologie	Z/B	0	0	0	4	3	0	0	0	0	2	9
Památkový postup	N/C	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0	6
Odborný článek obsažený v databázi Web of Science	Jimp	0	0	0	0	0	0	1	3	1	2	7
Odborný článek obsažený v databázi SCOPUS	Jsc	0	0	0	0	0	0	1	1	8	4	14
Recenzovaný odborný článek	Jost	45	79	90	101	91	106	66	68	38	53	737
Software	R	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Specializovaná mapa s odborným obsahem	N/D	12	6	2	1	16	2	14	3	5	18	79
Specializovaná veřejná databáze	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Stát ve sborníku	D	11	5	10	6	4	6	11	1	4	3	61
Uspořádání (zorganizování) konference	M	1	1	0	2	2	2	0	0	0	0	8
Uspořádání (zorganizování) výstavy	Enekrit	1	2	3	6	17	4	1	0	0	0	34
Uspořádání (zorganizování) výstavy s kritickým katalogem	Ekrit	0	0	0	0	0	3	4	2	0	6	15
Uspořádání (zorganizování) workshopu	W	1	0	4	6	13	1	4	0	6	8	43
Celkem		157	116	160	184	207	160	146	130	91	161	1512

NUŠL

V roce 2020 NPÚ vložil do Národního úložiště šedé literatury (NUŠL), které provozuje Národní technická knihovna, dvě metodiky, v souladu s Příkazem ministra kultury č. 21/2018, kterým se ruší Příkaz ministra kultury č. 25/2014 a stanovuje se „Postup schvalování metodik a památkových postupů Ministerstvem kultury jako uznatelných výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a postup ve věci vydání stanoviska poskytovatele k využitelnosti výsledku a specializovaná mapa s odborným obsahem“.

Výsledky aplikovaného výzkumu typu N

Metodiky

V roce 2020 byly ke schvalovacímu řízení předány celkem 3 metodiky, schváleny byly celkem 4 metodiky.

Název metodiky	Autoři	Zdroj financování	Osvědčení o schválení
Metodika hodnocení a ochrany staveb 2. poloviny 20. století (se zaměřením na architektonické dědictví 60. a 70. let) vzhledem k jejich (možné) památkové ochraně	Renata Vrabelová a kol.	NAKI II	č. 199
Metodika efektivního terénního průzkumu a dokumentace historických staveb	Podroužek a kol.	NAKI II	č. 200
Typologie historické kulturní krajiny České republiky	Ehrlich a kol.	NAKI II	č. 203
Pánové, prosím, smekněte Metodika datování a interpretace fotografií z let 1850–1918 pomocí historické (pánské) módy	Radek Polách	NAKI II	č. 205
Sepulkrální památky v praxi památkové péče	Slavík a kol.	NAKI II	v řízení

Specializované mapy s odborným obsahem

V roce 2020 bylo ke schvalovacímu řízení předáno 16 specializovaných map s odborným obsahem, schváleno bylo celkem 16 map.

Název mapy	Autoři	Zdroj financování	Schválení
Sklárny středních Čech	Čáni Ján	IP DKRVO	schváleno
Cukrovary ve Zlínském kraji	Sklenář Karel	IP DKRVO	schváleno
Památky elektrárnství v Čechách, II. etapa	Eismann Šimon, Chmelenský Jiří	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas státního hradu Lipnice nad Sázavou: Přehled archeologických výzkumů v letech 1996–2017	Hanzlík a kol.	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas státního zámku Bučovice	Vítula Petr	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas státního zámku Milotice	Vítula Petr	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas hradu Loket	Prekop Filip	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas kláštera Kladruby	Foster Linda, Sedláková Žaneta	IP DKRVO	schváleno
Užité umění	Slavík a kol.	NAKI II	schváleno
Desková malba a sochařství	Radostová a kol.	NAKI II	schváleno
Archeologie	Slavík a kol.	NAKI II	schváleno
Architektura a nástěnné malířství	Čevonová Pařízková a kol.	NAKI II	schváleno
Kulturní dědictví kladenské průmyslové aglomerace	Maren Pavel, Matěj Miloš	NAKI II	schváleno
Technické památky České republiky	Matěj Miloš	NAKI II	schváleno
Architektonická plastika s tematikou práce	Skřebská Renata	NAKI II	schváleno
Moderní architektura 60. a 70. let 20. století v České republice	Břízová a kol.	NAKI II	schváleno

Památkové postupy

V roce 2020 byly ke schvalovacímu řízení předány celkem 3 památkové postupy.

Název památkového postupu	Autoři	Zdroj financování	Schválení
Obnova poškozeného betonu ŽB konstrukcí	Rovnaníková a kol.	NAKI II	v řízení
Vizuální prohlídky a nedestruktivní metody stanovení materiálových charakteristik betonu ŽB konstrukcí	Rovnaníková a kol.	NAKI II	v řízení
Stanovení materiálových charakteristik betonu ŽB konstrukcí na vzorcích odebraných z konstrukce	Rovnaníková a kol.	NAKI II	v řízení

Lutomevic, "Ljushomeric,
"Lutomiricz, Litomenice.

Na levém rohu je
gotický pilír
na pravém sloup
s luhách jen 3. v slohu
renesancím.
Stropy, a obrazy na
raih,

Chlamec cili Kyšper
(Supihona Givob)
Kapsle Dobruška

PŘEHLED PUBLIKACÍ VYDANÝCH V ROCE 2020

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ

Ad Unicum. The Selected Works of Gothic, Renaissance and Mannerist Art from the National Heritage Institute, Czech Republic
Šárka Radostová
ISBN 978-80-7480-51-8, 496 s.

Chrám umění Rudolfinum
Jakub Jareš, Jakub Bachtík, Lukáš Duchek a kol.
ISBN 978-80-906787-1-2, 539 s.

Příprava vápenných malt v péči o stavební památky
Dagmar Michoinová
ISBN: 978-80-7480-147-1, 80 s.

Traktáty a recepty
Antonín Novák
ISBN: 978-80-7480-148-8, 882 s.

PERIODIKA:
ZPRÁVY PAMÁTKOVÉ PÉČE, ROČNÍK 80/ 2020
ISSN 210-5538

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PRAZE

Malostranská rotunda svatého Václava,
Svazek 8 edice Archeologické prameny k dějinám Prahy
Jarmila Čiháková, Martin Müller a kol.
ISSN 1803-232X (APDP),
ISBN 978-80-87220-17-7, 519 s.

PERIODIKA: STALETÁ PRAHA, ROČNÍK 36/2020, ISSN 0231-6056

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

Dějiny evropské architektury II.
Václav Mencl (Helena Soukupová ed.)
ISBN 978-80-88339-08-3, 496 s.

Středověká opevnění českých měst, 2. díl, Čechy,
Vladislav Razím, 978-80-88339-03-8, 1152 s.

PERIODIKA:
Průzkumy památek, ročník 27/2020, ISSN 1212-1487
Památky středních Čech, ročník 34/2020 + Ročenka
ISSN 0862-1586

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Anton Erhard Martinelli (1684–1747): Vídeňský architekt
ve schwarzenberských službách
Martin Šanda
ISBN 978-80-85033-94-6, 360 s.

Objevujeme krajinu společně s památkáři
Anna Svobodová, Marek Ehrlich,
Kateřina Kadeřábková Vitochová
ISBN 978-80-85033-92-2, 148 s.

Vzdělaný čtenář
Richard Šípek, Petr Mašek, Pavel Hájek
ISBN 978-80-85033-93-9, 79 s.

Památky jižních Čech
Martin Gaži (ed.)
ISBN 978-80-85033-91-5, 172 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PLZNI

Hospodářský dvůr Gigant v Záluží: kulturní památka,
Karel Foud, Tomáš Karel
ISBN 978-80-85035-55-1, 8 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Tatíčku, vrať se k nám! Pomníky velké války
na Chomutovsku, Mostecku a Teplicku, 2. díl
ISBN 978-80-85036-75-6, 260 s.

PERIODIKA: Monumentorum Custos 2018,
Monumentorum Custos 2019, ISBN 978-80-85036-76-3
Časopis pro památky severozápadních Čech, ISSN 1803-781X

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LIBERCI

Jakob Schmeißner. Z mého života a tvorby
Petra Šternová
ISBN 978-80-87810-44-6, 343 s.

PERIODIKA: Fontes Nissae – Prameny Nisy
ISSN 1213-5097

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V JOSEFOVĚ

Krajina v rukou barokního člověka. Lidé a krajina
16.–18. století na východě Čech
Eva Chodějovská a kol.
ISBN 978-80-88226-23-9, 425 s.

Honzíkův průvodce po východních Čechách.
Středověké venkovské kostelíky
ISBN 978-80-88226-25-3, 26 s.

Křínice. Vesnická památková rezervace.
Propagační letáky Kulturní památka a Chráněné území
ISBN 978-80-88226-19-2.

Kačerov. Vesnická památková zóna.
Propagační letáky Kulturní památka a Chráněné území
ISBN 978-80-88226-22-2.

Sepulkrální památky v praxi památkové péče
Jiří Roháček, Karel Müller, Jan Chlíbač, Jiří Slavík
ISBN 978-80-88226-24-6, 111 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V TELČI

Telč a jezuité. Řád a jeho mecenáši. Katalog výstavy
Kateřina Bobková-Valentová, Petra Hnilicová
ISBN 978-80-907357-3-6, 439 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V BRNĚ

Architektura 60. a 70. let v České republice
Renata Vrabelová a kol.
ISBN: 978-80-87967-24-9, 608 s.

Následovníci Adolfa Loose: práce v českých zemích
Petr Svoboda, Martin Šolc (eds.)
ISBN 978-80-87967-28-7, 156 s.

Metodika hodnocení a ochrany staveb 2. poloviny 20. století
Renata Vrabelová, Nada Goryczková, Lenka Popelová,
Radomíra Sedláková, Tomáš Šenberger, Pavel Škranc,
Petr Urlich
ISBN: 978-80-87967-22-5, 117 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OLOMOUCI

Sborník Národního památkového ústavu,
územního odborného pracoviště v Olomouci 2019
ISBN 978-80-86570-33-4, 120 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V KROMĚŘÍŽI

Ingredere hospes XII. Od hradu ke hradu Zlínského kraje.
Sborník příspěvků z odborné konference, konané ve
dnech 2. a 3. listopadu 2019 v Kurovicích
kolektiv autorů
ISBN 978-80-87231-56-2, 112 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OSTRAVĚ

Oslava všedního dne. Architektonická plastika s atributy
práce, dopravy a peněžnictví
Renata Skřebská
ISBN 978-80-88240-21-1, 352 s.

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V PRAZE

Ve stopách Valdštejnů
Petra Načeradská
ISBN 978-80-7480-152-5, 168 s.

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ve znamení Merkura. Šlechta českých zemí v evropské
diplomacii
Petr Pavelec, Martin Gaži, Milena Hajná (edd.)
ISBN 978-8087890-31-8, 824 s.

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V KROMĚŘÍŽI

Zámek Vizovice
Lenka Kalábová, Michal Konečný
ISBN: 978-80-907400-6-8, 239 s.

Přehled průzkumů a dokumentací

Generální ředitelství
Stavebněhistorické průzkumy
Praha 8 – Karlín – Invalidovna
Karlštejn – hrad
Územní odborné pracoviště v Praze
Operativní průzkumy a dokumentace
Praha 1 – Hradčany – čp. 174, Loretská 3, odvodňovací stoka ve dvoře
Praha 1 – Staré Město – čp. 135, Linhartská 4, fragmenty gotického ostění ve dvorní fasádě
Praha 1 – Staré Město – čp. 154, Karlova 17 – Husova 16, fragmenty fasády a portálů v parteru
Praha 1 – Staré Město – čp. 158, Husova 20 Linhartská 3, konírna Clam-Gallasova paláce
Praha 1 – Staré Město – čp. 234, dokumentace v SZ části dominikánského kláštera (výtah, vstup)
Praha 1 – Staré Město – čp. 255, Betlémské náměstí 255/4, Betlémská kaple (sokl západní fasády)
Praha 1 – Nové Město – čp. 1113, Truhlářská 1113/8, zadní fasáda
Praha 1 – Nové Město – čp. 1113, Truhlářská 1113/8, černá kuchyně
Praha 2 – Nové Město – Klášter Na Slovanech (Emauz), jižní zahrada, p.p.č. 1237/1, rub opěrné zdi
Praha 14 – Kyje – kostel sv. Bartoloměje, fasády věže
Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze
Operativní průzkumy a dokumentace
Český Šternberk – hrad čp. 1
Dobříš – kaplička sv. Jáchyma
Hradenín – tvrz
Choťovice – kostel Narození Panny Marie
Chvalov – usedlost čp. 10
Komorní Hrádek – nový zámek
Kosova Hora – zámek čp. 1
Křinec – fara čp. 9
Lukov – zájezdní hostinec čp. 4
Mělník-Pšovka – bývalý augustiniánský klášter
Měšice – krov, konírna a hospodářský dvůr zámku
Nižbor – pivovarské sklepy pod školou čp. 25

Nižbor – zámek
Osečany – zámek čp. 1
Pakoměřice – zámek
Poděbrady – hospodářské křídlo za děkanstvím
Poděbrady – dům s pavlačovým křídlem čp. 64
Poděbrady – zámek
Praha 5 – roubený kostel sv. Michaela archanděla
Sázava-Černé Budy – klášterní kostel sv. Prokopa
Stránka – zámek čp. 1
Sulice-Hlubočinka – hostinec čp. 874
Tuchoraz – stodoly hospodářského dvora
Tuklaty – fara čp. 1
Turbovice-Velký Borek – viniční usedlost čp. 18
Vladyčín – usedlost čp. 5
Zvěstov – zámek čp. 1
Žáky – nový zámek
Archivní rešerše
Bratřejov – usedlosti čp. 7 a 8
Drachkov – hospodářský dvůr
Dražkov – barokní sýpka
Mokřany – usedlost čp. 1
Nechvalice – dům čp. 15
Turbovice – viniční usedlost (dokončení)
Vilasova Lhota – usedlosti čp. 10 a 12

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích
Operativní průzkumy a dokumentace
České Budějovice – nám. Přemysla Otakara II., měšťanský dům čp. 118/33
České Budějovice – Česká čp. 148/46
České Budějovice – Krajinská čp. 35/1 (staré čp. 16/1)
České Budějovice – Nádražní čp. 119/4, staniční budova vlakového nádraží (interiér)
České Budějovice – Skuherského čp. 1486/10, činžovní dům
České Budějovice – Suché Vrbné, výklenková kaplička při Dobrovodské ulici
Český Krumlov – zámek čp. 59 (mincovna)
Čížová – zámek čp. 1 (hospodářský objekt na jižní straně areálu)

Němčice u Volyně – zámek čp. 1 (ohradní zdi s branami, altán a gloriety v zámeckém parku)
Olšina – usedlost čp. 6
Pasovary – tvrz, renesanční palác
Ratibořské Hory – zámek Ohrazenice čp. 128 (2. etapa průzkumu)
Třeboň – Krčínova ulice, dvorek na parcelách č. 33/1 a 33/2
Třeboň – bývalý augustiniánský klášter čp. 125
Nové Hradky – hrad
Selibov – kovárna čp. 23 (dílčí archivní rešerše)
Soběslav – Tábořské předměstí, kaple sv. Anny u čp. 238
Světlík – tvrz Pasovary
Třeboň – měšťanský dům čp. 85

Územní odborné pracoviště v Plzni
Stavebněhistorické průzkumy:
Mirošov – zámek
Operativní průzkumy a dokumentace
Mirošov – zámek
Mítov – venkovský dům čp. 7
Radnice – kostel sv. Václava
Starý Herštejn – hrad

Územní odborné pracoviště v Lokti
Operativní průzkumy a dokumentace:
Františkovo Lázně – kolonáda Solného a Lučního pramene
Františkovo Lázně – Národní čp. 16
Jáchymov – stará mincovna
Jáchymov – Náměstí Republiky čp. 133
Karlovy Vary – Mlýnská kolonáda
Karlovy Vary – Vrch přátelství čp. 5
Karlovy Vary – Mariánskolázeňská čp. 306
Karlovy Vary – I. P. Pavlova čp. 450
Karlovy Vary – Sadová čp. 844
Karlovy Vary – Zeyerova čp. 892
Karlovy Vary – Vítězná čp. 1058
Karlovy Vary – Smetanovy sady čp. 1145
Karlovy Vary – I. P. Pavlova čp. 1381
Karlovy Vary – Divadelní náměstí čp. 2036

Karlovy Vary-Sedlec – kostel sv. Anny
Lázně Kynžvart – Zámek čp. 355
Mariánské Lázně – Chopinova čp. 343
Mariánské Lázně – Hlavní třída čp. 390
Mariánské Lázně – Jiráskova čp. 488
Ostrov – Hroznětínská čp. 148
Šindelová – železárna
Teplá – Havlíčkova čp. 30
Teplá – Havlíčkova čp. 31
Teplá – Havlíčkova čp. 31

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem
Operativní průzkumy a dokumentace
Bitozeves – kostel sv. Michaela Archanděla
Hasištejn – hrad
Jezeří – objekt zámku pod severní terasou
Jílové – zámek
Kláštevec nad Ohří – most přes Podmilevský potok mezi ulicemi Pod Pivovarem a Pod Skalou
Kostomlaty pod Milešovkou – hrad
Krásná Lípa – st. p. č. 842
Liběšice – kostel sv. Martina a Nanebevzetí Panny Marie
Litoměřice – arcibiskupská rezidence (budova bývalé kočárovny)
Louny – čp. 43
Mirošovice – čp. 38
Mirošovice – čp. 39
Perštejn – hrad
Peruc – čp. 1
Roudnice nad Ohří – KD Říp čp. 58
Teplice – kaple svatého Kříže
Terezín – čp. 358
Úštěk – čp. 29
Žatec – Mederův dům čp. 102
Žatec – dům čp. 295 (krov)

Územní odborné pracoviště v Liberci
Operativní průzkumy a dokumentace
Horní Police – zámek
Hrubý Rohozec – zámek
Lvová – Pivovarský rybník
Nová Ves nad Popelkou – Podkostelní mlýn čp. 66

Olešnice u Turnova – čp. 1
Stráž pod Ralskem – zámek Wartenberg
Trosky – hrad
Volfartice – tvrz

Územní odborné pracoviště v Josefově**Stavebněhistorické průzkumy**

Ratibořice – zámek, panský dvůr

Operativní průzkumy a dokumentace:

Broumov – kostel sv. Vojtěcha (podstřeší fotogrammetrie)

Hradec Králové – čp. 35 (západní zeď zahrady)

Hradec Králové – čp. 62 (sklepy)

Hradec Králové – čp. 126 (interiér)

Chlumeck nad Cidlinou – zámek (domek zahradníka čp. 8)

Kuks – čp. 25

Milíčeves – čp. 5 (pivovar)

Územní odborné pracoviště v Pardubicích**Stavebněhistorické průzkumy**

Lichkov – plošný průzkum

Orličky – plošný průzkum vesnice

Operativní průzkumy a dokumentace:

Bělá nad Svitavou – čp.1 (fara)

Choltice – zahradnictví (fíkovna, glorieta, skleník chýše, skleník ananasovna, skleník)

Lažany – kostel sv. Václava

Letohrad – čp. 52

Letohrad – čp. 153

Orličky – čp. 82

Orličky – plošný průzkum vesnice (1. část)

Pardubice – čp. 30 (nedokončena NZ)

Podhradí – bašta u čp. 11

Stolany – hospodářský dvůr (nedokončena NZ)

Vyprachtice – čp. 310

Územní odborné pracoviště v Telči**Operativní průzkumy a dokumentace**

Budkov – márnice u kostela sv. Martina

Čechtín – čp. 1

Jihlava – dům, Husova čp. 9

Krasnice – zámek

Měříň – kostel sv. Jana Křtitele
Pacov – synagoga, Hronova parc. č. st. 379
Petrkov – zámeček a dvůr
Petrovice – kostel sv. Petra a Pavla
Polná – dům, Palackého čp. 252
Telč – dům, Oldřichovo náměstí čp. 23
Třebíč – dům, Karlovo náměstí čp. 56/45
Třešť – zámek
Větrný Jeníkov – zámek

Územní odborné pracoviště v Brně**Stavebněhistorický průzkum**

Brno – hrad Veveří, palác a hospodářské budovy

Hostěradice – kostel sv. Kunhuty s bývalou komendou Řádu německých rytířů

Operativní průzkumy a dokumentace

Boskovice – pivovar, Podhradí čp. 125

Brno – Moravské nám. 1a, krypta pod kostelem sv. Tomáše

Břeclav – zámek

Dyjakovičky – kostel sv. Víta

Horní Bojanovice – kostel sv. Vavřince

Hoštice-Heroltice – kostel sv. Jana Křtitele

Hrádek – fara

Chvalkovice – zámek Komorov

Mikulov – městský dům, Alfonse Muchy 24/čp. 44

Moravský Krumlov – zámek

Račice-Pístovice – zámeček kostel a zvonice

Rousínov – dům Sušilovo nám. 24/čp. 17

Šatov – dům čp. 28

Uherčice – zámek

Valtice – dům Petra Bezruče, čp. 189

Valtice – dům, Krátká čp. 307

Valtice – dům, Pod parkem čp. 87

Vranov nad Dyjí – zámek, hranolová věž

Vranov u Brna – bývalý chudobinec, čp. 10

Vyškov – kaple sv. Anny

Znojmo – městský dům Horní Česká 37/ čp. 207

Znojmo – hradební bašta nad ulicí Nad Svahem

Znojmo – městský dům, Přemyslovců 3/čp. 124

Znojmo – městský dům, Přemyslovců 5/čp. 126

Znojmo – městský dům, Velká Mikulášská 8/čp. 38

Znojmo – bývalá fara u kostela sv. Alžběty, Vídeňská 8/čp. 588

Územní odborné pracoviště v Olomouci
Stavebněhistorické průzkumy
Velké Losiny – zámek, oranžerie
Nezamyslice – fara
Bušín – bývalá rychta
Velké Losiny – zámek
Operativní průzkumy a dokumentace
Litovel – kostel sv. Marka (sakristie)
Šternberk – hrad (tzv. "strážnice")
Olomouc – kostel sv. Mořice

Územní odborné pracoviště v Kroměříži**Stavebněhistorické průzkumy**

Buchlov – hrad (dokončení SHP celého areálu NKP)

Operativní průzkumy a dokumentace

Brumov – hrad, severní část jádra (kuchyně)

Helfštýn – hrad (řada dílčích OPD v hradním paláci)

Holešov – měšťanský dům, náměstí dr. E. Beneše čp. 38

Kroměříž – areál zámku (nález pozdně gotické bašty v předpolí Mlýnské brány)

Kroměříž – měšťanský dům na Vodní ulici čp. 55 (přízemí a patro)

Kroměříž – Mlýnská brána (dokumentace zdiva)

Kroměříž – zámek (části interiérů a exteriérů)

Křídlo – zřícenina hradu (dokumentace pirátských sond, zaměření zdív)

Kurovice – tvrz (dílní průzkum nádvorní fasády hranolové věže v úrovni 1. patra)

Kurovice – tvrz (historické omítky chodby západního křídla paláce v 1. patře)

Kurovice – tvrz (interiér středního prostoru severního křídla v úrovni 1. patra)

Litenčice – zámek (část vnějších fasád)

Lukov – zřícenina hradu (dolní hrad)

Nový Šaumburk (Zubříč) – zřícenina hradu (úsek hradby, architektonické články)

Poteč – dřevěnice

Uhřice – zámek (podkroví)

Velký Ořechov – zámek (situace v podkroví)

Vizovice – zámek (dokumentace architektonických článků)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OSTRAVĚ**Operativní průzkumy a dokumentace**

Příbor – dům čp. 17

Opava – Müllerův dům čp. 1

Krnov – zámek čp. 1

Příbor – dům čp. 348

Hukvaldy – dům č. ev. 113

Liptaň – dům čp. 140

Karlovice – bývalá rychta čp. 280

Staré Město u Bruntálu – kostel Neposkvrněného početí Panny Marie

Počet archeologických akcí

PRACOVIŠTĚ NPÚ	Dohled	Záchranný archeologický výzkum	Celkem
ÚOP v Praze	18	22	40
ÚOP středních ČECH v Praze	10	2	12
ÚOP v Českých Budějovicích	4	6	10
ÚOP v Plzni	4	13	17
ÚOP v Lokti	2	7	9
ÚOP v Ústí nad Labem	11	6	17
ÚOP v Liberci	2	3	5
ÚOP v Josefově	0	2	2
ÚOP v Pardubicích	0	0	0
ÚOP v Telči	5	1	6
ÚOP v Brně	4	9	13
ÚOP v Olomouci	42	4	46
ÚOP v Kroměříži	0	0	0
ÚOP v Ostravě	112	22	134
ÚPS na Sychrově	4	0	4
Celkem	218	97	315

Seznam objektů ve správě NPÚ

Praha	Typ objektu	Telefon	Web
Zahrady pod Pražským hradem	zahrady	257 214 817	www.palacove-zahrady.cz
Invalidovna	Invalidovna	724 816 966	www.invalidovna-praha.cz
Středočeský kraj			
Březnice	zámek	318 682 179	www.zamek-breznice.cz
Hamousův statek ve Zbečně	lidová architektura	724 980 456	www.hamousuv-statek.cz
Hořovice	zámek	311 512 479	www.zamek-horovice.cz
Karlštejn	hrad	311 681 617	www.hrad-karlstejn.cz
Konopiště	zámek	317 721 366	www.zamek-konopiste.cz
Krakovec	hrad	313 549 302	www.hrad-krakovec.cz
Křivoklát	hrad	313 558 440	www.hrad-krivoklat.cz
Mnichovo Hradiště	zámek	326 773 098	www.zamek-mnichovohradiste.cz
Mníšek pod Brdy	zámek	318 590 261	www.zamek-mnisek.cz
Sázava	klášter	327 321 177	www.klaster-sazava.cz
Točnick	hrad	311 533 202	www.hrad-tocnik.cz
Veltrusy	zámek	315 781 146	www.zamek-veltrusy.cz
Žebrák	hrad	311 533 202	www.hrad-zebrak.cz
Žleby	zámek	327 398 121	www.zamek-zleby.cz

Ústecký kraj			
Benešov nad Ploučnicí	zámek	412 586 795	www.zamek-benesov.cz
Doksany (ve správě NPÚ do dubna 2020)	zámek	416 861 143	-
Duchcov	zámek	417 835 301	www.zamek-duchcov.cz
Házmburk	hrad	606 175 052	www.hrad-hazmburk.cz
Jezeří	zámek	724 326 031	www.zamek-jezeri.cz
Krásný Dvůr	zámek	415 210 004	www.zamek-krasnydvur.cz
Libochovice	zámek	416 591 443	www.zamek-libochovice.cz
Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě	kostel	724 663 546	www.kostel-most.cz
Ploskovice	zámek	416 749 092	www.zamek-ploskovice.cz
Stekník	zámek	723 086 011	www.zamek-steknik.cz
Velké Březno	zámek	475 228 331	www.zamek-vbrezno.cz
Karlovarský kraj			
Bečov nad Teplou	hrad a zámek	353 999 394	www.zamek-becov.cz
Kynžvart	zámek	354 691 269	www.zamek-kynzvart.eu
Valeč	zámek	353 399 731	www.zamek-valec.cz
Jihočeský kraj			
Červená Lhota	zámek	384 384 228	www.zamek-cervenalhota.cz
Český Krumlov	hrad a zámek	380 704 721	www.zamek-ceskykrumlov.cz
Dačice	zámek	384 420 246	www.zamek-dacice.cz
Domaín - Schwareznberská hrobka	hrobka	384 721 193	www.zamek-trebon.cz
Hluboká	zámek	387 843 911	www.zamek-hluboka.cz
Jindřichův Hradec	hrad a zámek	384 321 279	www.zamek-jindrichuvhradec.cz
Kratochvíle	zámek	388 324 380	www.zamek-kratochvile.cz
Landštejn	hrad	384 498 580	www.hrad-landstejn.cz
Nové Hrady	hrad	386 362 135	www.hrad-novehrady.cz
Rožmberk	hrad	380 749 838	www.hrad-rozemberk.cz
Třeboň	zámek	384 721 193	www.zamek-trebon.cz
Vimperk	zámek	388 411 506	www.zamek-vimperk.cz
Zlatá Koruna	klášter	380 743 126	www.klaster-zlatakoruna.cz
Zvíkov	hrad	382 285 676	www.hrad-zvikov.cz
Plzeňský kraj			
Červené Poříčí	zámek	376 393 022	www.zamek-cerveneporici.cz
Gutštejn	hrad	374 631 773	www.hrad-gutstejn.cz
Horšov - kostel Všech svatých	kostel	379 423 111	www.zamek-horsovskytyn.cz
Horšovský Týn	hrad a zámek	379 423 111	www.zamek-horsovskytyn.cz
Kladruby	klášter	374 631 773	www.klaster-kladruby.cz
Kozel	zámek	377 969 040	www.zamek-kozel.cz
Manětín	zámek	373 392 283	www.zamek-manetin.cz
Nebílovy	zámek	377 917 090	www.zamek-nebilovy.cz
Plasy	klášter	373 322 174	www.klaster-plasy.eu

Plzeň-Bolevec – Selský dvůr u Matoušů	selský dvůr	377 360 928	www.usedlost-bolevec.cz
Přimda	hrad	374 631 773	www.hrad-primda.cz
Rabí	hrad	376 596 171	www.hrad-rabi.eu
Švihov	hrad	376 393 378	www.hradsvihov.cz
Velhartice	hrad	376 583 315	www.hradsvihov.cz
Kraj Vysočina			
Jaroměřice nad Rokytou	zámek	568 440 237	www.zamek-jaromerice.cz
kostel sv. Víta v Zahradce	kostel	486 569 189	www.kostel-zahradka.cz
Lipnice nad Sázavou	hrad	724 961 945	www.hrad-lipnice.cz
Náměšť nad Oslavou	zámek	568 620 319	www.zamek-namest.cz
Telč	zámek	567 243 943	www.zamek-telc.cz
Královéhradecký kraj			
Hrádek u Nechanic	zámek	495441244	www.zamek-hradekunehanic.cz/cs
Hospitál Kuks	hospitál	499 692 161	www.hospital-kuks.cz
Náchod	zámek	491 426 201	www.zamek-nachod.cz
Opočno	zámek	494 668 216	www.zamek-opocno.cz
Ratibořice	zámek	491 452 123	www.zamek-ratiborice.cz
Liberecký kraj			
Bezděz	hrad	487 873 131	www.hrad-bezdez.cz
Frýdlant	hrad a zámek	482 312 130	www.zamek-frydlant.cz
Grabštejn	hrad	482 724 208	www.hrad-grabstejn.cz
Hrubý Rohozec	zámek	481 321 012	www.zamek-hrubyrohozec.cz
Lemberk	zámek	487 762 305	www.zamek-lembek.cz
Sychrov	zámek	482 416 011	www.zamek-sychrov.cz
Trosky	hrad	481 313 925	www.hrad-trosky.cz
Zákupy	zámek	487 857 278	www.zamek-zakupy.cz
Pardubický kraj			
Kunětická hora	hrad	466 415 428	www.hrad-kunetickahora.cz
Litice	hrad	465 320 627	www.hrad-litice.cz
Litomyšl	zámek	461 615 067	www.zamek-litomysl.cz
Slatiňany	zámek	469 681 112	www.zamek-slatinany.cz
Jihomoravský kraj			
Bitov	hrad	515 294 736	www.hrad-bitov.cz
Bučovice	zámek	517 383 135	www.zamek-bucovice.cz
Kunštát	zámek	516 462 062	www.zamek-kunstat.cz
Lednice	zámek	519 340 128	www.zamek-lednice.com
Janův hrad (patří pod Lednici)	umělá zřícenina	519 355 134	www.januv-hrad.cz
Lysice	zámek	516 472 235	www.zamek-lysice.cz
Milotice	zámek	518 619 643	www.zamek-milotice.cz
Pernštejn	hrad	566 566 101	www.hrad-pernstejn.eu
Rájec nad Svitavou	zámek	516 432 013	www.zamek-rajec.cz
Uherčice	zámek	515 298 396	www.zamek-uhercice.cz

Valtice	zámek	778 743 754	www.zamek-valtice.cz
Veveří	hrad	549 420 164	www.hrad-veveri.cz
Vranov nad Dyjí	zámek	515 296 215	www.zamek-vranov.cz
Nový hrádek u Lukova (patří pod Vranov)	zřícenina	515 296 215	www.hrad-novyhradek.cz
vila Stiassni	vila	778 545 993	www.vila-stiassni.cz
Olomoucký kraj			
Bouzov	hrad	585 346 202	www.hrad-bouzov.cz
Jánský Vrch	zámek	584 440 286	www.zamek-janskyvrch.cz
Šternberk	hrad	585 012 935	www.hrad-sternberk.cz
Velké Losiny	zámek	583 248 380	www.zamek-velkelosiny.cz
Moravskoslezský kraj			
Hradec nad Moravicí	zámek	553 783 915	www.zamek-hradec.cz
Důl Michal Ostrava	důl	596 231 160	www.dul-michal.cz
Raduň	zámek	553 796 119	www.zamek-radun.cz
Janovice u Rýmařova	zámek	777 427 002	www.zamek-janoviceurymarova.cz
Zlínský kraj			
Buchlov	hrad	725 377 374	www.hrad-buchlov.cz
Buchlovice	zámek	572 434 240	www.zamek-buchlovice.cz
Vizovice	zámek	577 452 762	www.zamek-vizovice.cz
Květná zahrada Kroměříž	zahrada	723 962 891	www.kvetnazahrada-kromeriz.cz

Zpřístupněné objekty ve správě NPÚ

KRAJ	Počet zpřístupněných objektů	Pracoviště NPÚ
Hlavní město Praha	2	1 – ÚPS v Praze, 1 – GnŘ
Středočeský kraj	14	ÚPS v Praze
Jihočeský kraj	14	ÚPS v Českých Budějovicích
Plzeňský kraj	11	ÚPS v Českých Budějovicích
Karlovarský kraj	3	ÚPS v Praze
Ústecký kraj	11	10 – ÚPS v Praze, 1 – ÚOP v Ústí nad Labem
Liberecký kraj	8	ÚPS na Sychrově
Královéhradecký kraj	5	ÚPS na Sychrově
Pardubický kraj	4	ÚPS na Sychrově
Kraj Vysočina	4	ÚPS v Českých Budějovicích
Jihomoravský kraj	14	ÚPS v Kroměříži
Olomoucký kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Zlínský kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Moravskoslezský kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Celkem	102	

Přehled návštěvnosti památkových objektů ve správě NPÚ

OBJEKT	Návštěvnost	OBJEKT	Návštěvnost
Lednice	256 641	Mníšek pod Brdy	23 334
Český Krumlov	191 671	Lipnice	22 332
Hluboká nad Vltavou	182 199	Zákupy	22 235
Valtice	135 947	Jaroměřice nad Rokytou	21 680
Karlštejn	120 067	Kunětická hora	21 441
Trosky	99 662	Ploskovice	21 391
Květná zahrada Kroměříž	79 794	Šternberk	18 497
Bouzov	76 806	Grabštejn	18 271
Bečov nad Teplou	73 733	Zlatá Koruna	17 622
Buchlovice	71 376	Hrubý Rohozec	17 348
Bitov	68 189	Nové Hradky	16 857
Konopiště	67 605	Vizovice	16 662
Rabí	65 852	Rájec nad Svitavou	16 121
Sychrov	60 052	Plasy	15 819
Pernštejn	60 035	Žebrák	15 738
Křivoklát	59 853	Veltrusy	15 091
Veveří	59 668	Jezeří	14 674
Opočno	59 588	Mnichovo Hradiště	14 630
Bezděz	56 483	Horšovský Týn	13 948
Hradec nad Moravicí	55 706	Náměšť nad Oslavou	13 498
hospitál Kuks	54 549	Kozel	13 386
Landštejn	52 731	Libochovice	12 149
Červená Lhota	52 448	Stekník	12 104
Jindřichův Hradec	52 321	Manětín	11 383
Ratibořice	51 156	Hořovice	11 097
Rožmberk	50 866	Dačice	10 524
Velhartice	50 138	Litice	10 450
Buchlov	50 063	kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě	9 841
Vranov nad Dyjí	43 132	Březnice	9 710
Slatiňany	42 679	Sázava	9 555
Třeboň	36 542	Kladruby	9 367
Žleby	34 519	Zahrady pod Pražským hradem	9 298
Frýdlant	33 992	Duchcov	9 186
Milotice	33 572	Krásný Dvůr	9 061
Házmburk	33 276	Nový Hrádek u Lukova	7 730
Náchod	33 275	Nebílovy	7 261
Kratochvíle	32 853	Kunštát	7 093
Schwarzenberská hrobka v Domaníně	32 765	Velké Březno	6 968
Švihov	32 590	Bučovice	6 765
Velké Losiny	32 505	Valeč	6 215
Točnick	31 930	Benešov nad Ploučnicí	5 966
Zvíkov	31 717	vila Stiasni v Brně	5 645
Kynžvart	31 165	Důl Michal v Ostravě	4 686
Lysice	29 077	Vimperk	3 553
Raduň	29 060	Uherčice	3 537
Lemberk	27 218	Hamousův statek ve Zbečně	2 284
Litomyšl	26 641	Invalidovna	1 545
Telč	24 539	Červené Poříčí	1 247
Jánský Vrch	23 716	Janovice u Rýmařova	1 126
Hrádek u Nechanic	23 670	kostel sv. Floriána v Krásném Březně	517
Krakovec	23 513	selský dvůr U Matoušů v Plzni-Bolevcích *	0
		Celkem	3 615 584

* odhadovaný počet

Změny památkového fondu*

KRAJ	Prohlášené nemovité kulturní památky	Prohlášené movité kulturní památky	Zrušené nemovité kulturní památky**	Prohlášené národní kulturní památky	Prohlášené památkové zóny
Hlavní město Praha	4	8	2	0	0
Středočeský kraj	5	0	0	0	0
Jihočeský kraj	10	7	1	0	0
Plzeňský kraj	10	1	1	0	0
Karlovarský kraj	4	2	0	0	1
Ústecký kraj	6	2	1	0	0
Liberecký kraj	10	10	0	0	0
Královéhradecký kraj	13	4	1	0	0
Pardubický kraj	4	3	1	0	0
Kraj Vysočina	7	0	0	0	0
Jihomoravský kraj	8	4	6	0	0
Olomoucký kraj	2	1	0	0	0
Zlínský kraj	1	2	0	0	0
Moravskoslezský kraj	5	1	0	0	0
Celkem	89	45	13	0	1

* Do tabulky jsou zahrnuty pouze nové či zcela zrušené kulturní památky, národní kulturní památky a památkové zóny, není zahrnut přeprorhlášený či částečně zrušený památkový fond. V roce 2020 nebyla prohlášena žádná nová památková rezervace.

** Movité kulturní památky v roce 2020 zrušeny nebyly.

Počet nemovitých a movitých kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón v ČR k 31. prosinci 2020

PRACOVISŤE / PŮSOBNOST	Nemovité kulturní památky *	Movité kulturní památky **	Národní kulturní památky	Památkové rezervace	Památkové zóny
Hlavní město Praha	2 124	10 586	60	3	18
Středočeský kraj	4 371	5 119	38	14	62
Jihočeský kraj	5 434	3 012	41	24	86
Plzeňský kraj	3 248	3 604	25	8	67
Karlovarský kraj	1 428	1 213	16	9	24
Ústecký kraj	3 530	2 406	16	9	33
Liberecký kraj	2 256	866	15	8	28
Královéhradecký kraj	3 058	2 456	23	7	35
Pardubický kraj	2 112	2 191	20	5	24
Kraj Vysočina	2 991	2 447	16	6	28
Jihomoravský kraj	4 199	5 397	38	9	24
Olomoucký kraj	2 223	5 328	15	3	26
Zlínský kraj	1 389	1 425	16	4	17
Moravskoslezský kraj	2 095	2 681	20	5	25
Celkem	40 451***	48 731	350****	114	497

* Evidence nemovitých kulturních památek zahrnuje počet hlavních záznamů, z nichž některé ovšem zahrnují rozsáhlé areály a soubory. V památkovém katalogu je v současné době evidováno přes 160 000 jednotlivých nemovitých objektů, které jsou kulturními památkami. Rozepsání všech areálů a souborů na jednotlivé objekty však nebylo ještě ukončeno.

** Evidence movitých kulturních památek zahrnuje počet rejstříkových čísel, z nichž některá ovšem zahrnují rozsáhlé soubory předmětů. V případě mobiliárních fondů památkových objektů 102 rejstříkovým číslem odpovídá 1.308.271 památek (inventárních jednotek), v případě historických knihovních fondů 341 rejstříkovým číslem odpovídá cca 1.878.000 knižních svazků. Celkový počet předmětů evidovaných jako movitá kulturní památka tedy přesahuje 3.235.000.

*** Počet hlavních záznamů nemovitých kulturních památek; některé kulturní památky jsou na území více krajů a jsou v působnosti více pracovišť.

**** Počet rejstříkových čísel národních kulturních památek; některé národní kulturní památky jsou na území více krajů a jsou v působnosti více pracovišť.

Fotografie na předělových stranách:

obálka: Rabí © CzechTourism – fotobanka, autor: MarkBBDO

s. 6: hrad Grabštejn, archiv NPÚ

s. 9: zámek Duchcov, foto Viktor Čáp

s. 16: Hradozámecká noc na zámku Kynžvart, foto Radek Miča

s. 20: zámek Duchcov, foto Petr Kříž

s. 24: freska v kostele sv. Michala v Olomouci, foto ÚOP Olomouc

s. 34: Workcamp Parquet na zámku ve Vizovicích, foto René Caran

s. 40: Výstava To nejlepší z architektury 60. a 70. let v České republice

s. 42: Výstava Víra v umění - umění ve víře (výtvarná kultura Chrudimska ve středověku), pohled do expozice, vlevo oltář P. Marie se světlicemi z kostela Nanebevzetí P. Marie v Chrudimi, foto Veronika Cínková

s. 47: zámek Duchcov, foto Viktor Čáp

s. 94: Interiérová expozice Braunových soch na Valči, foto Romana Indrová Semelková

s. 99: Osvětlení společenského sálu Kulturního domu n. p. Automobilových závodů v Mladé Boleslavi od Františka Řezáče, foto Roman Polášek

s. 107: Elektrické podniky, 2020 KIVA PHOTO, fotografie poskytl TaK Architects s.r.o.

s. 114: Schodiště v bytovací části horského hotelu s televizním vysílačem na Ještědu od Karla Hubáčka a Otakara Binara, foto Roman Polášek

str. 123: Studium zápisníku architekta Josefa Mockera v Literárním archivu Památníku národního písemnictví, (fond Mocker, Josef, inv. č. 5/14, přír. č. 11/64/7), foto Jana Pařízková

Autoři dalších fotografií:

Romana Indrová Semelková, Elektrické podniky, 2020 KIVA PHOTO, fotografie poskytl TaK Architects s.r.o. (str. 5), Národní muzeum v přírodě, Jan Kolář (Libušín, str. 77), Markéta Balková (trvz Hvoždany, str. 54), Jan Žižka. (str. 55, Jenštejn) Jiří Mrázek (park v Kutné Hoře, str. 55), Jana Tichá (s. 115), Ladislav Bartoš, Dagmar Michoinová (s. 118).

Ostatní fotografie archiv NPÚ.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV